דבר

יום ראשון, ט"ז בניסן תשמ"ח, 10 באפריל 1988 • גליון 19391

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

- מתונים וקיצוניים / חגי אשד
- ייצוג לאשה הערביה / עליזה ולך
- למה 1 במאי / נתן רענן
- הירידה על פי סקרים / יהודה גוטהלף
- ספורט מוגדל (עמ') 9–10; מדע ורפואה (11)
- „דבר פתוח" (עמ') 4–5 ; בידור (12)

מזג האויר

הטמפרטורות ירדו והלחות תעלה.
הטמפרטורות החזויות:
ירושלים: 12־24, רמת־הגולן: 13־23, צפת: 11־22, חיפה: 14־25, טבריה: 16־29, עפולה: 13־28, השומרון: 13־25, תל־אביב: 15־25, לוד: 13־27, יריחו: 17־32, עזה: 14־22, באר־שבע: 12־30, אילת: 18־32.

החוקרים במבוכה – מי הרג תרצה פורת: רומם אלדובי, או ערבי שחטף את רובהו

ראשי יש"ע מאשימים הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, ב„עלילת דם" • שובתים מול בית שמיר; אך בשיחות פרטיות אומרים באלון־מורה, כי מפקידי ילדיהם בידי רומם אלדובי – חסרי אחריות

מאת אוריאל בקעמי, יוסי מלמן ושלי ולינגר, סופרי „דבר"

גירסאות סותרות על זהותו של האיש שירה והרג את הנערה תרצה פורת בכפר ביתא מטרידות ומביכות את אנשי כוחות הבטחון החוקרים את נסיבות האירוע. מה שברור בשלב זה הוא, שתרצה פורת נהרגה מקליע, שנורה מרובהו של המאבטח המבצע רומם אלדובי. אולם כיוון שרובהו נחטף ממנו במהלך התקרית, לא ברור אם הוא היה זה שירה בשגגה את הכדור הקטלני, או שהכדור נורה בידי תושב כפר ביתא, שהשתלט על הרובה.

רובה ה„אם 16", שממנו נורתה תרצה פורת, נמצא בידי כוחות הבטחון כאשר כדור אחד בקנה ושמונה כדורים במחסנית. הרובה שייך לרומם אלדובי הפצוע קשה שעדיין מאושפז מחוסר הכרה בביה"ח „הדסה" עין כרם. לפי שעה לא ברור כיצד נורתה תרצה פורת, שכן הנשק נחטף מאלדובי תוך כדי התגרה.

בצה"ל שוררת אי־נוחות נוכח הממצאים בתחקיר שנערך בפיקוד המרכז, ולפיהם נהרגה כנראה תרצה פורת מכדור שנורה מנשקו של רומם אלדובי. הטיפול בממצאי התחקיר הזה נעשה במשנה־זהירות לנוכח המתיחות ביחסי צה"ל והמתנחלים לאור אירועי ביתא. ממצאי הביניים של התחקיר הראשוני מחזקים את הביקורת שהושמעה בצה"ל כלפי מארגני הטיול והמתנחלים שפעלו ללא שיקול דעת כארגון הטיול ובמהלכו.

מהתחקיר עולה, כי קבוצת הנערים והמאבטחים עצרו בוואדי שבין הכפרים עוצרין וביתא, ושם נתקלו במטר אבנים, שיידו בהם נערים. לפי התחקיר הראשוני עמד אלדובי לפתוח באש, והמאבטח השני ביקשו להימנע מכך. חרף הבקשות הללו, ירה אלדובי ומהירי נהרגו שניים מתושבי הכפר.

הירי של אלדובי התסיס את הרוחות. מאות מתושבי הכפר צרו עליהם, ולפי הדיווחים של קבוצת המטיילים, ביקש אלדובי מהנערים

(המשך בעמוד 2)

מאת אוריאל בקעמי, יורם לוי ויוסי מלמן, סופרי „דבר"

ראשי מועצת יש"ע נפגשו אמש בצאת החג, עם ראש הממשלה יצחק שמיר וטענו כי הרמטכ"ל דן שומרון העליל עליהם עלילת־דם. ראשי יש"ע אמרו לשמיר, כי הרמטכ"ל מסר שתרצה פורת נהרגה מאבן וכי הערבים מביתא לא ירו בנשק שנחטף, אך לאחר מכן הופרכו עובדות אלה. לטענתם, הנתמכת גם בידי מקורות צבאיים באיזור, ירו הערבים במהלך התקרית.

ראשי יש"ע וביניהם בני קצובר, שילה גל ואורי אריאל, שהשתתפו בפגישה, הודיעו לשמיר כי ישבו לשבת מול ביתו, עד לשינוי המצב הבטחוני. הם קראו לאנשיהם להגיע הבוקר בהמוניהם למשרד ראש־הממשלה ולהפגין במהלך ישיבת הממשלה. שמיר ביקשם לעזוב את המדרכה שמול ביתו, אולם הם לא נענו לכך.

בפגישה דרשו ראשי יש"ע עונש

(המשך בעמוד 2)

ביתא אחר ביתא

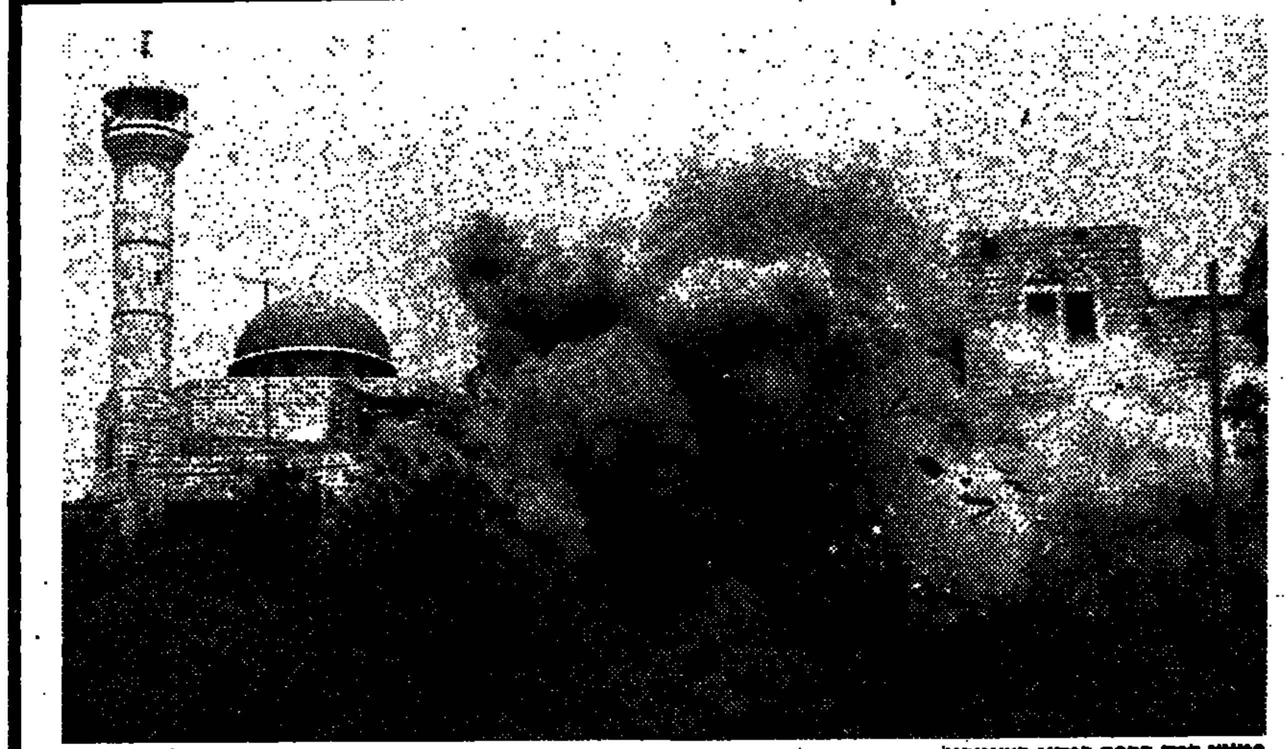

פיצוץ בית בכפר ביתא בשומרון. (צילום: אום 77)

צה"ל הרס 14 בתים בביתא

פגע בבתי מגודים, עסקים ומסגד בבית־אומר

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני, יורם לוי, יוסי ליבוביץ, שמעון ויים והמרוסר הלילה, סופרי „דבר"

14 בתים של ערבים, החשודים בהשתתפות בתקרית בכפר ביתא, נהרסו בסוף השבוע בידי אנשי כוחות הבטחון. עשרות מתושבי הכפר נחקרו וכוחות הבטחון לכדו גם צעירים שנמלטו מהכפר להרים שמסביב. צעיר אחד שנמלט נורה ונהרג ובכך הגיע מספר ההרוגים הערבים בביתא לשלושה.

התקריות המרכזיות של סוף השבוע היו במחנות הפליטים של עזה. בגרה המערבית הגביר צה"ל את המאמצים לשבור את הוראות שביתת המסחר של כרוזי ההתקוממות וסגר חנויות בשעות הבוקר. ברמאללה הולחמו דלתות של עשר חנויות ובבית לחם של כ־50 חנויות.

תלונות חמורות במיוחד הגיעו אמש מתושבי הכפר בית־אומר על כביש ירושלים חברון. בכפר ניזוקו עשרות חנויות ובתים וכן מכוניות והמסגד שבמרכז הכפר. הנזקים נגרמו על־ידי טרקטורים של הצבא שעברו ברחוב המרכזי של בית־אומר וממש „גילחו" את חזיתות הבתים והחנויות. נהרסו גדרות, נפרצו דלתות, ונפגע, כאמור, גם המסגד שלדברי התושבים חיילים נכנסו לתוכו וגרמו נזקים. אתמול היתה הפגנה בבית־אומר ונמסר על שלושה פצועים.

(המשך בעמוד 2)

ערבים ניסו לחטוף אותי

סיפרו תושבת הרצליה וחייל מהגולן – וסיפוריהם נבדקים

מאת נתן רועי ושמעון ויים, סופרי „דבר"

נסיון לחטוף אשה סוכל בערב החג בהרצליה. האשה, שולה זריהן, בת 47, נמלטה מידיהם של שלושה ערבים, שניסו להכניס אותה בכוח למכוניתם.

ביום ה' האחרון בשעה 7.30 בבוקר עשתה שולה זריהן את דרכה למקום עבודתה בהרצליה. לפתע נעצרה לידה מכונית מסחרית ובה שלושה ערבים, והם ניסו לחטוף

(המשך בעמוד 2)

שיבולת במימונה

שמיר ופרס בפתיחות המימונה בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

שמיר ופרס אכלו מופלטה בפתיחת החגיגות למימונה

מאת יורם לוי ועמרם גבאי, סופרי „דבר"

„כולנו רוצים שלום אבל כדי שיכון השלום צריך להיות שלום גם בתוך עם ישראל", אמר אמש ראש הממשלה יצחק שמיר שפתח יחד עם מ"מ שמעון פרס את חגיגות המימונה בטקס מסורתי שהתקיים השנה בחסות מועצת פועלי ירושלים בבית אלישבע.

באירוע השתתפו גם שר התחבורה חיים קורפו, ראש העיר טדי קולק, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי, יו"ר תנועת „ביחד" העומד מאחורי ארגון החגיגות סם בן־שטרית והמארח מזכיר מועצת הפועלים ניסן הדפו.

שמיר מלווה ברעייתו שולמית ופרס הגיעו ברומניה התקבלו בכניסה על־ידי עשרות חוגגים, שכיבדו אותם ב„מופלטה" המסורתית ובכוס חלב. שמיר אמר עוד, כי יכולים להיות אמנם חילוקי דעות בעם, אבל טוב יותר להתווכח תוך גילוי של כבוד והערכה הדדית. את דבריו הוא סיים בברכה המסורתית „תרבחו ותסעדו".

(המשך בעמוד 2)

מו"מ בלארנקה

אמש, בשעת מסירת הידיעה, נמשך המשא־ומתן בלארנקה עם חוטפי המטוס הכוויתי, שכבר רצחו אחד מבני־הערובה. בשעות הלילה עמד המטוס להמריא שוב, הפעם לצפון תימן. (צילום: א.פ.)

הממשלה תדון היום ב„הקשחת" עמדתה של ירדן לתוכנית שולץ

שולץ: התקדמותתי היתה מזערית – אך לא אוותר ואשוב למסע נוסף; גוברצ'וב לערפאת: הכרת אש"ף בישראל – יסוד חיוני למו"מ השלום

תחנה אחרונה במסע

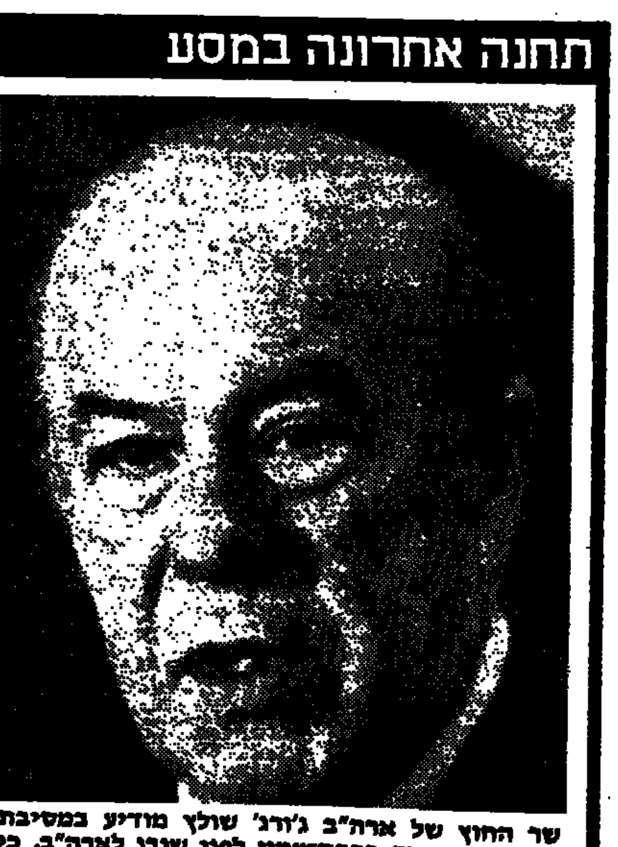

שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ מודיע במסיבת עתונאים שערך ברבת־עמון לפני שובו לארה"ב, כי בכוונתו לשוב למזרח־התיכון, כדי „להילחם, חרף מיעוט הסיכויים", להשכנת שלום ישראלי־ערבי. (צילום: א.פ.)

מאת יוסי מלמן ודן אבידן, סופרי „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר סבור לקראת הדיון היום בממשלה, כי בעמדת ירדן כלפי יוזמתו המדינית של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ חלה „הקשחה". על אף שהשגריר המיוחד למזרח התיכון, הדיפלומאט האמריקאי ראפ קלבריוס ידוח רק מחר בירושלים על תוצאות השיחות ברבת־עמון, מסתמכים בלשכת ראש הממשלה על דיווחים של כלי התקשורת והודעתה הפומבית של ממשלת ירדן.

על־פי הודעה זו סבורים יצחק שמיר ועוזריו, כי ירדן הקשיחה עמדתה ו„מתיישרת לפי הקו של סוריה" בשלושה תחומים: בדרישתה לוועידה בין־לאומית עם סמכויות, בתביעתה לנסיגה מוחלטת של ישראל לגבולות 67 ובנכונותה לייצוג של אש"ף בוועידה הבין־לאומית. לעומת זאת קובע שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי, כי על הממשלה כולה לתמוך ביוזמת השלום של השר שולץ „במגמה להגיע להבנה עם ארה"ב, ירדן והפלשתינים". הממשלה תשמע היום סקירות מפורטות של ראש הממשלה וממלא מקומו על בקורו של שר החוץ האמריקאי בשבוע שעבר בישראל ובמדינות המזרח־התיכון.

עם שובו לארה"ב אמר אתמול שר החוץ ג'ורג' שולץ, כי חרף העובדה שאת ההתקדמות במגעיו המדיניים האחרונים במזרח־התיכון אפשר

(המשך בעמוד 2)

חוסיין: נסיגה מלאה עצמאות לפלשתינים וכן ועידה בין־לאומית

מאת דן אבידן סופר „דבר" לענייני ערבים

המלך חוסיין השאיר שלשום בידי ג'ורג' שולץ מסמך כתוב, ובו נאמר שירדן לא תסכים לנהל משא ומתן מדיני עם ישראל, אלא אם במשא ומתן ישתתף אש"ף והוא יערך במסגרת ועידה בין־לאומית „פעילה" שתסלול את הדרך להשגת הסדר כולל לסכסוך הישראלי־ערבי – זאת אמר ראש ממשלת ירדן זייד אל־ריפאעי זמן קצר לאחר ששר החוץ האמריקאי עזב את רבת עמון בתום סיורו במזה"ת.

ריפאעי פירט את העקרונות הבאים, שנכללו במסמך שהגיש חוסיין לשולץ, תוך הדגשה שאם עקרונות אלה לא יתקיימו – תימנע ירדן מלתמוך ביוזמה המדינית האמריקאית:

(המשך בעמוד 2)

עיקרון תחילה

- מ"פ ב„גבעתי", שהשתחרר משירותו, מספר על ריבוי „החריגים" הנעשים בידי חיילי צה"ל בשטחים – עמ' 3.
- ישראלים ואמריקאים סיפקו נשק לקונטראס וסמים לארה"ב – עמ' 3.
- שביתה בבתה"ח של קופת־חולים תהיה היום על־פי החלטת הרופאים – עמ' 2.
- המנוע עף, המכונית התלקחה ובת 25 נשרפה בתוכה למוות – עמ' 6.
- 40,000 נופשים מסביב לכנרת – עמ' 6.

רומם אלדובי עדיין מאושפז במצב קשה

תרצה פורת – למנוחות

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

במצבו של המאבטח רומם אלדובי שנפצע קשה בתקרית בכפר ביתא אין שינוי והוא מאושפז מחוסר הכרה ביחידה לטיפול נמרץ במחלקה הנוירוכירורגית של בית־החולים „הדסה" עין־כרם בירושלים. ביום ה' התקיימה באלון מורה לוויתה של תרצה פורת, שנהרגה בכפר ביתא. (ראה ידיעה בעמ' 2).

אלדובי נותח ביום ד' במשך חמש שעות, ומאז לא שבה אליו הכרתו. הנער שמואל פוקס, שנפצע גם באותה תקרית, שוחרר ערב החג לביתו.

לאה פליקס, בת 17, שנפצעה בראשה בתקרית, מאושפזת עדיין במחלקה הנוירוכירורגית בבית החולים „שיבא" בתל־השומר. היא סובלת מזעזוע מוח.

מנחם אילן, בן 55, מורה הדרך שנפצע בתקרית, שוחרר ביום ה' מבית החולים „שיבא" בתל השומר.

פרס יערער על פסילת אפרים סנה להתמודד

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

בתמיכתם של שרי מפלגת העבודה הודיע יו"ר המפלגה, שר החוץ שמעון פרס כי יפעל למען תא"ל (מיל.) אפרים סנה כדי שיתאפשר לו להתמודד על מקום ברשימה לכנסת.

שמעון פרס הודיע בשבוע שעבר בישיבה של פורום „שרינר" כי יערער במרכז המפלגה על החלטת בית הדין לפסול את מועמדותו של אפרים סנה. מרכז המפלגה, על־פי התקנון, הוא

(המשך בעמוד 2)

חוזרים לממשלה

ארנס וגור מצטרפים היום בשנית לממשלה

25 שרים ובהם שבעה בלי תיק

מאת יוסי מלמן סופר „דבר"

הממשלה תאשר היום את צירופם מחדש של הח"כים ארנס וגור כשרים. שניהם יהיו שרים בלי תיק ובכך יעלה לשבעה מספר השרים־בלי־תיק בממשלה.

גם משה (מישה) ארנס מן הליכוד, וגם מרדכי (מוטה) גור מן המערך היו חברי ממשלה והתפטרו ממנה בשעתם, כל אחד מסיבותיו הוא. עתה הם הודיעו שהם מוכנים לשוב אליה „בשל המצב הבטחוני."

למעשה, היוזמה באה מצד הליכוד, כאשר ראש הממשלה יצחק שמיר ביקש להחזיר לממשלה את ח"כ ארנס . בעת פנייתו בעניין זה אל ממלא מקומו, הוסכם בינו לבין שמעון פרס כי צעד זה מחייב איזון, וכי יצורף גם שר מטעם המערך.

בערב החג נפגש שמעון פרס עם ח"כ גור, והצטרפותו של זה לממשלה סוכמה בשיחה קצרה מאד.

מעכשיו יהיו, אם כן, בממשלה 25 שרים. השרים בלי תיק הם: יצחק מודעי, משה ארנס, יגאל הורביץ, עזר ויצמן, מוטה גור, יוסקה שפירא והרב יצחק פרץ.

שעון הקיץ לתוקפו

אמש בחצות הוזזו מחוגי השעון בשעה אחת קדימה, ושעון הקיץ נכנס לתוקפו,־עד 4 בספטמבר. לראשונה מונהג שעון הקיץ בהתאם להצעת חוק של שר האנרגיה והתשתית משה שחל, לפיה הוא יהיה בתוקף בשלוש השנים הקרובות. החסכון הצפוי מדי שנה בסעיף החשמל בלבד נאמד ב־9 מיליון דולאר. יצויין, כי משרד האנרגיה והתשתית הציע להנהיג שעון קיץ מסוף מארס ועד חודש אוקטובר ולהזיז את מחוגי השעון שעתיים קדימה בחודשים יולי ואוגוסט. לדעת אנשי המשרד, פעולה כזו היתה מביאה לחסכון של 40 מיליון דולאר בשלוש שנים בסעיף החשמל בלבד. תוכנית זו בוטלה בשל התנגדות המפלגות הדתיות בממשלה.

הצלם הופל ארצה

מתנחל, אקדח בכיסו האחורי, מושך בכבל המצלמה של צלם רשת הטלוויזיה "סי.בי.ס." ומפילו במהלך לוויית תרצה פורת בקרני שומרון, ביום ה'. נוכחות אנשי התקשורת הזרים בלוויה עוררה את זעמם של המתנחלים, והם ניסו למנוע מהם בכוח את כיסוי האירוע. (צילום: א.פ.)

תרצה פורת הובאה למנוחות בלוויה גדולה בקרני שומרון

(ע). – המונים השתתפו ביום ה' בלווייתה של תרצה פורת מאלון מורה. מסע הלוויה יצא מאלון מורה לבית העלמין בקרני שומרון. ראש הממשלה יצחק שמיר, שרים וחברי כנסת ואנשי צבא השתתפו במקום.

על הקבר אמר שמיר שעם ישראל כולו עומד ליד הקבר הזה. "הלב רותח למראה הרצח האכזרי של בת ישראל. מה שמניע את הערבים זאת השנאה העיוורת. אצלם כל יהודי, צעיר או זקן, איש או אשה מעורר את הצמאון לרצח. אנחנו פועלים באהבה והם בשנאה. אבל האהבה גדולה חזקה יותר, והיא תנצח", אמר שמיר. ראש הממשלה הבטיח, כי יהיו שינויים בתחום הבטחון וההתיישבות ותימשך הבנייה.

במשך דברי ראש הממשלה קראו חלק מהמשתתפים בלוויה לנקום. יו"ר המועצה האיזורית שומרון בני קצובר שאל, מדוע פוחדת ממשלת ישראל לגרש מסיתים, ולהורות לחיילי צה"ל הוראות ברורות יותר. "אני באתי ממול ביתו של ראש הממשלה חוזר לשם על מנת לוודא שיהיה שינוי. לא נוכל לחזור לבתינו כאשר ילדינו נרצחים", אמר קצובר. הוא הוסיף, כי אם לא יהיה שינוי מהותי שירתיע את הערבים, אי־אפשר יהיה למנוע מאנשי הישובים מלהגיב.

ח"כ הרב אליעזר ולדמן קרא למחוק את הכפר ביתא, שעשה פוגרום לילדי ישראל, אחרת נהיה ללעג ולקלס בעיני הערבים.

אלוף אברהם מצנע נשא דברים בלוויה, ודבריו נקטעו על־ידי קריאות מן ההמון, שדרש שלא לתת ... לא לבכות. מצנע אמר שחיילי צה"ל עושים ימים כלילות ביהודה ושומרון בשמירת היישובים. המשימה של עם ישראל היום היא עמידה על ארץ ישראל.

ברחבה של בית הכנסת המרכזי באלון מורה הביע השר אריאל שרון תנחומים למשפחת פורת. השר שרון אמר, כי צריך להשליט סדר ובטחון, ולהקים ישובים חדשים באיזור.

חוסיין: נסיגה מלאה

(המשך מעמוד 1)

● נסיגת ישראל מהשטחים צריכה להיות הבסיס להסדר הסכסוך הישראלי־ערבי.

● ההסדר מחייב השגת פתרון לבעיה הפלשתינית "על כל צדדיה" לרבות מתן אפשרות לפלשתינים להגדיר את עתידם בעצמם.

● ההסדר צריך להיות כולל ולכן המשא ומתן להשגתו חייב להיערך בוועידה בינלאומית.

● הוועידה הבינלאומית לא תהיה רק התקבצות בינלאומית טקסית שמטרתה היחידה היא לאפשר לצדדים להתחיל במשא ומתן הישיר – אלא חייבת לשקף את המשקל המוסרי והקבוע של חמש החברות הקבועות במועצת הבטחון, שיסייעו לצדדים להגיע להסדר כולל.

● עקרונות החלטה 242 (בדבר אי חוקיות כיבוש שטחים מהזולת) יחולו על כל הגזרות והם לא יהיו נתונים למשא ומתן בוועדות הדו־צדדיות.

● ירדן תשתתף בוועידה בינלאומית יחד עם שאר הצדדים הנוגעים בדבר, אך לא תייצג את הפלשתינים בוועידה ולא תנהל משא ומתן להשגת פתרון לבעיה הפלשתינית במקום אש"ף. ירדן מוכנה להשתתף בוועידה בינלאומית במשלחת ירדנית־פלשתינית משותפת, אם שאר הצדדים הנוגעים בדבר יסכימו לכך.

בתום שיחותיו עם המלך חוסיין נועד ג'ורג' שולץ ביום ו' בלארנקה שבקפריסין עם נשיא לבנון אמין ג'ומייל. שולץ דיווח לג'ומייל על שיחותיו עם הנשיא אסד בדבר האפשרות להשגת הבנה בין־עדתית בלבנון על הנהגת רפורמות בשלטון, לקראת הבחירות בנשיאות הצפויות להיערך במדינה זו בתוך כמה חודשים.

האמריקאים שימשו לאחרונה מתווכים בין האופוזיציה המוסלמית הלבנונית והנשיא ג'ומייל באמצעות מסרים, שהועברו בין הצדדים דרך הסורים.

תיקון טעות

ברשימה של דני רובינשטיין מיום שישי "מפחיד לצאת, מפחיד להישאר", נפלה טעות. אורי הייכנר מרמת הגולן הוא בעד פשרה פונקציונאלית בשטחים, שתמנע שלטון על ערבים והוא מתנגד לפשרה טריטוריאלית.

דבר
DAVAR
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל - "דבר" בע"מ
מודפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאזיה קומה ג' טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27 טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

לגליה שי ולכל המשפחה
אתנו באבלכם על מות האב
יעקב כץ
הלוויה תתקיים היום יום א', כ"ג ניסן תשמ"ח 10.4.88
בשעה 17.00 בקיבוץ משאבי שדה
בית משאבי שדה

היקר לנו
ר' רפאל סוזין
איננו
הלוויה תצא היום יום א' 10.4.88 בשעה 14.00 מבית הלוויות ברחוב שמגר רוממה ירושלים להר הזיתים.
אשתו: אסתר
משפחת נחום
משפחת סוזין
משפחת ברמלי
ובקי ופיטר פריישטטר
יושבים שבעה בבית המנוח רחוב ישעיהו 40 ת"א טל. 452886

ישראל מאיימת לסלק את המשלחת מברה"מ

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

ישראל מאיימת לסלק את המשלחת הקונסולארית של ברה"מ אם תוך זמן קצר ביותר לא תאשר מוסקווה בקור של משלחת קונסולארית מקבילה מישראל שם. כך נודע ל"דבר" מפי פקידים במשרד החוץ בירושלים.

העיכוב במתן האשרות למשלחת קונסולארית של ישראל, המתעתדת לבקר החודש במוסקווה, מעורר דאגה במשרד החוץ. למרות שישראל הגישה כבר לפני חודש בקשות למתן אשרות כניסה, באמצעות שגרירות הולנד, המייצגת את האינטרסים של ישראל, הן עדיין לא נתקבלו. העיכוב עומד בסתירה להתחייבותה של ברה"מ, כפי שניתנה על־ידי דיפלומאטים סובייטים למשרד החוץ בירושלים כבר לפני שלושה חודשים. המשלחת הקונסולארית הסובייטית שוהה בארץ זה עשרה חודשים. בנסיון ליישב את המשבר יצא השבוע פקיד ישראלי לשיחות עם דיפלומאטים סובייטים במערב־אירופה.

שתול הלב גולדפארב צפה במשחק של מכבי

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

מצבו של מושתל הלב יעקב גולדפארב הולך ומשתפר, ואם לא יהיה שינוי, יש כוונה להעבירו היום למחלקת כירורגית־לב בבית החולים "הדסה" עין כרם בירושלים.

בסוף השבוע הותר כבר לבני משפחתו להיכנס לחדר ההתאוששות, עם מסכות על פניהם וחלוקים סטריליים. ההתרגשות במפגש היתה רבה.

גולדפארב נותק ממכשירי ההנשמה, הוא אוכל ושותה בכוחות עצמו ואף קם מדי פעם מן המיטה ומתהלך בחדר. בערב החג הוא גם צפה במשחקה של מכבי ת"א בגמר אליפות אירופה בטלוויזיה שהוכנסה לחדרו.

יצויין, כי קצב התאוששותו מהיר יותר מזה של מושתל הלב הראשון עובדיה מצרי, והרופאים הביעו שביעות רצון רבה מכך.

פרס יערער

(המשך מעמוד 1)

הגוף העליון המוסמך לדון בערעורים על החלטות בית הדין. עמדתו של שמעון פרס נתמכת על־ידי רוב שרי העבודה הסבורים כי יש לאפשר לאפרים סנה להתמודד בבחירות במחוז, מחוז השרון.

בית הדין החליט לפסול את מועמדותו, בעקבות תלונה של ח"כ רפי אדרי, המתמודד גם הוא באותו מחוז, בטענה כי לא צבר די ותק בחברות במפלגה. אולם, בכך התעלם בית הדין מהעובדה שאפרים סנה הצטרף לשורות מפלגת העבודה רק לאחר שפרש לפני כמה חודשים מצה"ל, בו שימש בתפקידו האחרון כראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון.

ערבים ניסו לחטוף

(המשך מעמוד 1)

אותה. היא הצליחה לברוח והגיעה לתחנת המשטרה, ושם סיפרה:

"אחד מהם שאל אותי: את יודעת איפה מלון תרמוז? עניתי: לא יודעת. הוא ירד מהמכונית ושם את ידו עלי. אני אמרתי לה: תוריד את היד ממני. הוא ניסה לסחוב אותי למכונית. אחד מהאנשים שישבו בתוך המכונית צעק לה תסחב אותה אלינו. אני התחלתי לצעוק, כי הוא ממש היכה אותי בראש. צעקתי: הצילו, הצילו, הצילו. אז נעצרה לידי מכונית של צעירים. הערבים ראו שמכונית ישראלית נעצרת לידם וברחו מהמקום. הצעירים לא נעצרו כדי לעזור לי אלא עזבו שנייה לאחר שנעצרו. אני רצתי לכיוון הדואר, אבל שם לא היה אף אחד. רצתי לבית הכנסת הקרוב והתעלפתי במקום."

אתמול אמרה שולה ניזון לסופר "דבר": "אני עדיין לא יכולה לישון מהמקרה הזה. אני לא מרגישה טוב – אולי זה מפחד".

חייל התלונן על נסיון חטיפה

חייל צה"ל המשרת בגולן סיפר ביום ה' כי ביום ד' בלילה ניסו שישה ערבים לחטוף אותו בעת שיצא מבסיסו בנפח בדרכו לבסיס סמוך.

החייל סיפר, כי בהיותו בדרך עצר לידו רכב פרטי, ומתוכו יצאו שישה צעירים דוברי ערבית. הם הקיפו אותו וניסו להכניסו בכוח לרכבם. לפי סיפורו, הוא לא איבד את עשתונותיו, דרך את נשקו והערבים נסו מהמקום ברכבם. החייל חזר לבסיסו ודיווח על כך למפקדיו, ואחר־כך נחקר ארוכות בידי חוקרי המשטרה הצבאית והאזרחית.

במקום הוקמו מחסומים רבים וכוחות הבטחון ניסו ללכוד את הרכב הבורח. לא ברור לחוקרים מדוע החייל לא ירה ברכב הבורח וכיצד קרה שאינו זוכר את סוג הרכב ואת מספרו, פרטים המקשים על איתור הרכב. החוקרים ממשיכים לבדוק את גירסת החייל.

צה"ל הרס

(המשך מעמוד 1)

פצועים היו גם בהפגנות בג'נין ובתקריות קטנות, יוסית, שהיו בשכם.

בעזה – 8 פצועים

פרט למספר הפרות סדר בג'יבליה, שאטי, אל בורג' ובכמה מקומות בעזה, "היה שקט" בסוף השבוע ברצועה. בתקריות שהיו בערב החג ובשבת נפצעו שמונה צעירים.

מחקירה שנערכה עלה כי הצעיר, בן ה־25, מג'יבליה, שנפצע ביום חמישי מכדור בחזהו והועבר במצב קשה אל ביה"ח "שיבא" בתל השומר לא נפצע מאש חיילים. ארבעה תושבים מג'יבליה נפצעו שלשום בריב חמולות שפרץ במחנה ואושפזו בביה"ח "אל אהלי" בעזה.

המשטרה החלה להוציא את כוחותיה מן הכפרים שבאיזור ירושלים, תוך דילול הדרגתי במספר השוטרים, בנסיון להחזיר בהם את החיים למסלולם.

אתמול סייר מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב דוד קראוס, בקרב הכוחות המוצבים במזרח־ירושלים כבר יותר מחודש, במסגרת מבצע "מחשבה תחילה". קראוס הודיע כי בהתייעצות שנערכה בפיקוד המשטרה הוחלט על שינוי שיטת הפעלת כוחות התגבור בעיר. המשטרה הוציאה כוחות שהיו מוצבים עד כה בתוך הכפרים הערבים וריכזה אותם במספר מוקדים סמוך לריכוזי אוכלוסיה ערבים משם ניתן יהיה להפעילם במהירות במידה ושוב תהיינה הפרות סדר.

שלשום בערב הושלך בקבוק תבערה לעבר ביתו של עובד הקונסוליה האמריקאית בדרך להר הזיתים. הבקבוק התלקח, אך לא נגרם נזק.

11 עצורים בג'אבר אזוקה

אוטובוס של אגד אשר חנה בליל החג בכפר איבטין הוצת תשרף לחלוטין. נהג האוטובוס גילה את השריפה והזעיק את כוחות ההצלה. אנשי מכבי האש הצליחו לאחר זמן מה להשתלט על האש ולכבותה. חוקרי מכבי האש קבעו כי מדובר בהצתה ושוטרי תחנת זבולון שפתחו בחקירה אינם מוציאים מכלל אפשרות כי מדובר בארוע על רקע לאומני.

בכביש חיפה־ת"א, סמוך לגשר עתלית, הושלכו שוב אבנים על כלי רכב חולפים בליל החג. שלושה כלי רכב, בכללם אוטובוס פרטי, נפגעו. איש מהנוסעים לא נפגע. באותו לילה עצרה המשטרה קטין בן 15 מהכפר ג'אסר אזוקה, כחשוד בהשלכת האבנים. הצעיר הודה בחקירתו במעשה. ביום שישי בלילה ריכזה משטרת מרחב חיפה כוחות משטרה רבים, ולאחר השעה 23.00 בלילה פשט הכוח על בתי הכפר. במהלך הפעולה נעצרו 11 חשודים.

מאירה קצובר, שניצלה בידי תושבת ביתא – ל"דבר":

רוב הערבים אמרו שיש להרוג אחד משלנו מול אחד משלהם

מאת אוריאל בן־עמי, סופר "דבר"

מאירה קצובר, בת 17, בתו של בני קצובר מאלון־מורה ראש המועצה האזורית שומרון, השתתפה בטיול־הרמים. אמש ליד ביתה־הם היא מסרה את גירסתה לסופר "דבר".

במהלך שיחתנו היא הפסקה פעמים אחדות והודרכה בידי מאיר אינדור ואביה בני קצובר.

להלן גירסתה:

"הלכנו בערך רבע שעה ועצרנו ליד מעיין אחרי הכפר לאכול, זה היה בערך קילומטר מכפר עורתה. כשישבנו, נזרקו עלינו מרחוק כמה אבנים שמענו ערבים צועקים, אך לא ראינו אותם.

לא חשבנו שזה רציני. בשלב הזה אף אחד לא נפגע, המשכנו במסלול וראינו ערבים מגיעים מההרים האבנים התרבו. גם בשלב הזה, אף אחד לא נפגע. המשכנו במסלול, האבנים התרבו וכמה אבנים פגעו בנו, רק ברגליים ובידיים, לא הרגשנו שזו ממש סכנה, המשכנו בדרך. "עוד כשישבנו במעיין, רומם ירה באוויר לכיוון אחד שממנו נזרקו האבנים. הוא לא ירה הרבה בשלב הזה. אחר־כך כשהאבנים נזרקו אחת אחרי השנייה ולא היה איפה להתחבא. אנחנו היינו במרכזו של מעגל ואז רומם כבר לא ירה. עוד לא היו פצועים רציניים, אבל האבנים פגעו בנו וסטינו מהדרך והגענו לשלב שזה היה מפחיד. ואז רומם ירה כדי לנסות לפגוע. הערבים המשיכו להתקרב וזה נראה שהם לא מפחדים מהיריות, כי הם זרקו אבנים מלמעלה ואנחנו היינו מתחתיהם. "התחלנו להרגיש שהמצב אבוד, כי הכדורים מוגבלים והאבנים אף פעם לא נגמרות. ואז כמו ישועה הגיעו חמישה צעירים ערבים וניסו להפסיק את האבנים ואת הירי של רומם. רומם התקרב לעבר הערבים, ומנחם אילן והמדריך אמר לנו איך להתחבר. כשהערבים הפסיקו לזרוק אבנים, ניסינו לקרוא במכשיר הקשר הקטן שלנו אבל הוא היה מת ולא קלט שום דבר.

מישהו מהערבים דיבר עם רומם ותוך כדי כך זרק עליו אבן גדולה. ראינו שיורד לרומם דם מהראש, הערבי גם ניסה לחטוף לו את הנשק ורומם ירה בו ירייה אחת והערבי נפל. ראינו אותו נופל. כל זה קרה רק כמה מטרים מאתנו ואז התחילו שוב לגחות עלינו אבנים. ראינו שזה רציני וניסינו להמשיך ללכת. הצעירים הערבים ניסו עוד פעם להפסיק את האבנים והירי.

"רומם התחיל לחזור אלינו והערבים ירדו במאות מההרים ועמדו ממש צמוד אלינו. עמדנו צפופים מאוד והם התחילו להתייעץ בצעקות מה לעשות לנו. היו להם בידיים אלות, אבנים, מזמרות וגרזנים. הם כל הזמן צעקו. התברר לנו שעוד אחד מהם מת קודם מהיריות של רומם, והם אמרו שצריך להרוג אחד שלנו מול אחד שלהם.

"הם התחילו להוליך אותנו לכפר ואז ערבי אחד זקן ועוד צעיר אחד הביאו אותי ועוד שתי חברות במחסן מתחת לבית שלהם. הם היו היחידים שהגנו עלינו. בינתיים באה אשה וזרקה אבן גדולה על רומם ואז גם חטפו לו את הנשק. מישהו אמר, שראה את הערבים יורים בקלצ'ניקובים מהגגות של הבתים שלהם. אני לא יודעת לזהות קלצ'ניקוב ולא ראיתי את זה בעצמי."

ראשי יש"ע

(המשך מעמוד 1)

מוות לרוצחים ועונשי גירוש למיידי־אבנים. הם דרשו את המשך ההתיישבות ביש"ע ושמיר הבטיחם כי יעודד את הקמת היישוב "עפרים" בשומרון, השייך ליישובי היוזמה הפרטית והקמתו עוכבה.

באלון־מורה נערך אמש תחקיר מיוחד לבני־הנוער שהשתתפו בטיול בביתא וכוונת ראשי יש"ע למסור היום גירסה נגדית לגירסת צה"ל על ארועי הטיול.

ראשי יש"ע טוענים שהרמטכ"ל סילף את דבריהם, והם מתכוונים להודיע היום במסיבת עיתונאים מיוחדת את גירסתם.

על המדרכה, מול בית רה"מ

ראשי יש"ע החליטו לשבת לראש הממשלה על הראש. בעקבות טיול־הרמים בביתא, הם התיישבו לעשות את החג מול ביתו של שמיר, כדי לחצמו לקרוא ישיבת הממשלה הבוקר.

אבל שמיר אינו מתרגש ואפילו לא עלה בדעתו לקפוץ לרגע, לברך או משהו דומה. שמיר בא ויוצא את ביתו והם כאילו אינם שם.

רק לפני שבועיים הם ארגנו הפגנת תמיכה אדירה לשמיר, לפני שיצא לארה"ב. אבל, בעצם, הם התכוונו לקשור לו את הידיים. באו עכשיו באה הקבוצה.

הנשים העושות את החג על המדרכה כועסות על שולמית שמיר. סניה פרס, הן מזכירות בהערכה, היתה בן אדם. כשישבנו מול ביתה, היא אפילו הביאה לנו מיץ תפוזים. אבל שולמית שמיר? אפילו שלום לא אמרה.

באוהל המאולתר ניתלו כרזות המאשימות את פרס ורבין במהומות. ישראל נדיבי, ראש מועצת בקעת־הירדן, היושב עמם התרגז. הוא תלש מהגדר שלט גדול, שבו כתוב: "פרס, אתה אחראי למהומות!"

נדיבי אומר שזה לא צריך להיות פוליטי. אם כבר, אז להוסיף את שמיר לרשימת האשמים, אחרת זו צביעות. יצחק ערמוני מרמת־הגולן מבטיח עכשיו לחשוף את פרצופו האמיתי של פרס. עד הבחירות, הוא מבטיח, נדאג שכולם יידעו מי זה פרס האמיתי.

ל"דבר" נודע, כי חברים אחרים ביישוב אלון־מורה, שממנו יצאה קבוצת הנערים לטיול בשומרון הביעו תמיהות על אופן ניהול הטיול. הם אמרו זאת בשיחות פרטיות ערב החג, בהנחה שדבריהם לא יגיעו לפרסום בכלי תקשורת. לעומת זאת, שרים בליכוד ובמפד"ל הגיבו בביקורת על תוצאות החקירה של צה"ל, כפי שפורסמו בחג בכלי התקשורת בקשר לארועים בכפר ביתא בשומרון והם מתכוונים לתקוף את הרמטכ"ל דן שומרון, שאמור לדווח היום על תוצאות החקירה לממשלה. חוגים בסתדרות הודו כי למעשה "נהגו תושבי אלון־מורה, ששלחו ילדיהם לטיול בלי תיאום עם שלטונות צה"ל והפקידו ילדיהם בידי מאבטח כמו רומם אלדובי – בחוסר אחריות". אותם חוגים גם ציינו כי נראה שרומם אלדובי נהג בפרובוקציה כשירה לעבר הערבים".

רופאי בתה"ח של קופ"ח שובתים; ממחר עיצומים

המרדימים שוב בעיצומים ● במד"א אין שקיות דם

מאת דנה הירש, סופרת "דבר"

הרופאים בבתי החולים של קופת חולים מקיימים מהבוקר שביתה כללית ליום אחד, ויקבעו עיצומים במשך כל השבוע, בתביעה להפעיל את ההסכם על קיצור התורים לניתוחים, כפי שהוא נחתם עם קופת חולים.

הנהלת הקופה, שקיימה ביום החג מגעים עם ראשי ארגון הרופאים, לא הצליחה לשכנעם להכניס להסכם תיקונים ברוח העקרונות המוסכמים על שר האוצר ומזכ"ל ההסתדרות. עקרונות אלה אמורים לשמש כבסיס להסכם אחיד לקיצור תורים לניתוחים לכל מערכת האשפוז.

היום יעבדו הרופאים בכל 14 בתי החולים של קופת חולים, כלליים, פסיכיאטריים וגריאטריים, במתכונת שבת ויבוצעו ניתוחים רק להצלת חיים. שירותי דיאליזה ואונקולוגיה טיפולית יינתנו. מחר ומחרתיים יהיו מרפאות החוץ סגורות ויבוצעו ניתוחים דחופים בלבד. בימים רביעי וחמישי תימשך ההגבלה על עבודת חדרי ניתוח, אבל המרפאות ייפתחו. במשך כל השבוע לא יבוצעו ניתוחים אלקטיביים.

הנהלת קופת חולים הבהירה לרופאים ביום החג, כי היא מקיימת מגעים עם משרד האוצר וההסתדרות, כדי להפעיל את ההסכם על קיצור התורים לניתוחים בבתי החולים של הקופה, בלי לפגוע במהותו. הרופאים הודיעו חד־משמעית, כי לא יסכימו להסדר שיעמוד בסתירה להסכם שנחתם בינם לבין הקופה. הרופאים עומדים על הפעלת ההסכם בהסדר ותובעים מהנהלת קופת־חולים להגיע להסדר גם עם העובדים הפארא־רפואיים, השייכים למסגרת קיצור התורים לניתוחים. הרופאים הדגישו, כי הם רואים במזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אחראי להפעלת ההסכם וסומכים על יכולתו להביא לפתרון הבעיה.

החוקרים

(המשך מעמוד 1)

לסכסך עליו מפני תושבי הכפר, שביקשו להוציא את נשקו. אמו של אחד ההרוגים ובתה היו בין המתפרעים.

מיד עם סיום התחקיר הראשוני בשטח הודיעו הרמטכ"ל ואלוף פיקוד המרכז, כי כלי הנשק נמצא ועל פי התחקיר הראשוני בשטח תושבי הכפר לא השתמשו בכלי הנשק הללו, אלא רק היכלו בהם. עוד עולה מהתחקיר, כי אנשי הכפר עשו מאמצים לשמור על שלומם ולהציל את חייהם, ופי כפי שנראה אבן הובילו אותם לכפר מתוך כוונה טובה לסייע להם.

גרסת התושבים

גרסת תושבי הכפר דומה למה שעלה מתחקיר צה"ל. לדבריהם, בשלב מסוים דרשו כמה ערבים מאחד המלווים המבוגרים שלא ירים את נשקו בצורה מאיימת. צעיר ערבי דרש שהוא ימסור את הנשק לאחד הילדים. נראה שהחל ויכוח. ערבי אחז בנשקו של המלווה והוא פתח באש. מהיריות נהרג צעיר ערבי ונפצעו שלושה אחרים מהם מת מפצעיו. ייתכן כי בשלב זה נאבקו ערבים עם המלווה ונפלטו כדורים, שפגעו גם בתרצה פורת. לפי הגרסה הערבית, רק בשלב זה החלו יידוי האבנים.

ערבי ירה

מקור צבאי בכיר אמר אתמול לעומת זאת לסופר "דבר", כי הערבים שחטפו את הרובה מרומם אלדובי, השתמשו בנשק זה, ויתכן שתרצה פורת נפגעה מיריותיהם.

פוצצו 14 בתים

עוד טרם שהושלם התחקיר נהרסו בכפר בשלושת הימים האחרונים 14 בתים, מהם 13 של מסיתים ומארגנים כהגדרת גורמים צבאיים, ואחד שנבנה באורח לא חוקי. הצעדים הללו הם חסרי תקדים בחריפותם, ובמהלך סוף השבוע העידו אנשי צבא בכירים, כי אפשר שיש בכך כניעה ללחצי המתנחלים שביקשו "למחוק את הכפר".

בימים האחרונים גם נעצרו עשרות רבות מאנשי הכפר, ורבים שוחררו לאחר חקירה וביורו. הכפר נמצא עדיין בעוצר וכוחות צבא גדולים שוהים בו ובסביבותיו.

ח"כ יוסי שריד ("רצ") פנה במברק לשר הבטחון וביקש לזרז את השלמת התחקיר של צה"ל ולא לפעול באופן גורף ונמהר נגד אנשי הכפר.

מו"מ עם חוטפיו של המטוס הכוויתי – רצחו בן־ערובה

לארנקה (עיר רעייג).– חוטפי המטוס הכוויתי, שהגיע ממשהד שבאיראן ללארנקה, רצחו אתמול בן־ערובה והשליכו את גופתו על המסלול, כמה דקות לאחר שפקע מועד האולטימטום שקבעו לתדלוק מטוסם.

כ־50 נוסעים ואנשי צוות לכודים במטוס מדגם "בואינג 747", שעליו השתלטו החוטפים לפני חמישה ימים. בן־הערובה, איש בטחון כוויתי, הוא הראשון שנהרג מאז נחטף המטוס, שהיה בטיסה מבאנגקוק עם למעלה מ־110 נוסעים ואנשי־צוות.

נציג פלשתיני ושני נציגים של התעופה האזרחית הקפריסאית ניהלו אתמול במשך רבע שעה מו"מ עם חוטפי המטוס, לאחר שהורשו להיכנס אליו. בפגישה הראשונה, שנערכה שעתיים קודם לכן, לא הורשו השלושה להיכנס למטוס.

אש"ף הציע את שירותיו לשלטונות קפריסין, לאחר הוצאתו להורג של איש הבטחון. מניחים שלאחר תדלוק המטוס ימריאו החוטפים לצפון תימן.

לפני שהאיש נהרג דיווח הקברניט למגדל הפיקוח בלארנקה, שהחוטפים החלו להכות את הנוסעים.

החוטפים, כפי הנראה מהמיליציה "חזבאללה" מלבנון, קבעו בשבת ארבעה מועדים לתדלוק המטוס. בהגיע המועד האחרון אמר אחד מבין החוטפים למגדל הפיקוח: "נתתי לכם ארכה של 90 דקות. לא התלוצצתי. אין לי ברירה. אני חייב להרוג". כמה דקות לאחר מכן הוטלה גופת איש הבטחון על המסלול.

החוטפים תובעים את שחרורם של 17 קנאים מוסלמים הכלואים בכוויית לאחר שנמצאו אשמים במעשי טרור.

הם אילצו את הטייס לטוס למשהד שבצפון־מזרח איראן, שם שהה המטוס יותר משלושה ימים עד ששלטונות איראן הסכימו לתדלק אותו והרשו לו להמריא. כמה מבין הנשים שהיו במטוס הורשו לרדת ממנו במשהד, והרוב שנשארו בו הם כוויתים. שלושה מבין בני־הערובה נמנים על משפחת אל סאבאח השלטת בכוויית.

לאחר שהמטוס המריא ממשהד לביירות, הסכמו הכוחות הסורים השולטים על שדה התעופה את המסלול וסירבו לתת למטוס לנחות, על אף פניה היסטרית של הטייס העיראקי.

לבסוף הסכימו שלטונות קפריסין, מתוך "סיבות הומאניטריות", לאפשר לטייס לנחות בשדה התעופה של לארנקה. החוטפים ביקשו לצייד בדלק, אך פקידים קפריסאים אמרו, שהם מתקשים לספק את הדלק בגלל חג הפסחא.

שמיר ופרס

(המשך מעמוד 1)

גם שמעון פרס הדגיש את הצורך באחדות הוסיף בכבירות דעת. "אם הוא (שמיר) יסכים לדעתי מיד תהיה אחדות". הוא ביקש להביע הערכתו לצה"ל ואיחל ששלום ייבנה בקרוב באזור. "לא הערבים יעשו לנו שלום, אנחנו נעשה להם שלום, בירושלים המאוחדת, בגבולות בטוחים, ללא מדינה פלשתינית".

שמיר מיהר לאחר מכן להתארח בביתם של אליהו ולורנס אילוז בשכונת מוסררה, שקיבלו את פניו לפי מיטב מסורת יהודי צפון אפריקה.

סדר יומו של שמעון פרס היה אמש עמוס יותר. הוא פתח את חגיגות המימונה בביתה של אסתר ביטון, התארח אצל מקסים ואילה סבג בשכונת מוסררה וכן בבתי משפחות בחולון, אשדוד, אשקלון ולאחר מכן בקריית־מלאכי.

אמש פתחו אלפי משפחות יוצאי מרוקו את בתיהם בארץ ובחו"ל. היום יתקיימו בגן־סאקר החגיגות המרכזיות, שבהם צפויים להשתתף כ־250,000 איש.

בשעות הצהריים שם יופיעו במשותף מעל הבמה המרכזית שמיר ופרס, שרים, חברי כנסת ואישי ציבור רבים. באותו מעמד יוענק תואר "יקיר ביהוד" להגיתה, אטואט־קירז, אריה לובה־אליאב וישראל שלם.

ממשלה

(המשך מעמוד 1)

למרוד באינג'ים בלבד, בדעתו לשוב לאיזור, כדי להמשיך במאמציו להשכנת שלום ישראלי־ערבי. "אנו עוזבים את האיזור, אך לא את היוזמה", אמר.

גורבצ'וב לערפאת: הכר בישראל

אתמול קרא מנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב במהלך שיחה עם מנהיג אש"ף יאסר ערפאת להכרה במדינת ישראל ובצרכי הבטחון שלה – כיסוד חיוני להשגת שלום במזרח־התיכון.

במהלך שיחה של כשעתיים עם ערפאת במוסקווה, שיחה שהתאפיינה, לדברי ערפאת, ב"הבנה מוחלטת", ציין גורבצ'וב בין היתר, כי "התמיכה הבינלאומית הנרחבת אשר ממנה נהנים הפלשתינים, היא ערובה לכך ששאלת הגדרתם העצמית, שהינה שאלה מרכזית, תבוא על פתרונה".

שווארדנדזה הוזמן לקאהיר

נציג סובייטי בכיר, אולי שר החוץ שווארדנדזה, עשוי לבקר בקרוב במזה"ת, כדי לתאם מדיניות עם המנהיגים הערבים לקראת מפגש שולץ־שווארדנדזה שייערך ב־21 באפריל במוסקווה – כך מסרו אתמול מקורות מצריים. מקורות אלה הוסיפו ואמרו, כי שר החוץ המצרי כבר הזמין את שווארדנדזה לבקר בקרוב בקאהיר.

רשות שדות התעופה בישראל
מסופי הגבול היבשתיים – רפיח, ניצנה וטאבה
הודעה לציבור
הננו להודיע על שינוי בשעות הפעילות במסופי הגבול היבשתיים החל מיום 10.4.88
מסוף רפיח – פתוח בין השעות 09.30 – 18.00
מסוף ניצנה – פתוח בין השעות 09.00 – 17.00
מסוף טאבה – פתוח בין השעות 08.00 – 22.00
לשכת הדובר ויחסי ציבור ר.ש.ת.

מ"פ „גבעתי" שהשתחרר מספר:

מה שמכונה אצלנו חריג הוא מעשה של יום־ביומו

השירות בשטחים משחית מידות החיילים

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

קציני צה"ל מנעו כניסת מכוניות של אר"ם, שהובילו אספקה למחנות הפליטים ברצועת עזה, אף שניתנה להם הרשאה לכך, וזאת כדי שלתושבי המחנות ייחסר מזון. כך מגלה יוחר שטיקמן, שבחודשים האחרונים שירת כמפקד פלוגה בחטיבת „גבעתי" ברצועת עזה ובימים אלה השתחרר מצה"ל.

בראיון שהעניק לעורכת עלון קיבוצו משמר הנגב, אומר שטיקמן: „השירות בשטחים משחית את המידות המוסריות של חיילי צה"ל. כשמקבלים הוראה לשבור ידיים ורגליים, קשה לשמור על טוהר מידות. קרה ששני חיילים שלי סירבו להשתתף בהרבצות מטעמים פוליטיים. שכנעתי אותם שעליהם למלא פקודות, ויש כאן סתירה: מצד אחד אני נגד מכות ומצד שני חייבים למלא פקודות".

במסגרת הראיון מתייחס שטיקמן להתנהגות חריגה של צה"ל ברצועת עזה ומפרט כמה דוגמאות המתפרסמות לראשונה. „החריגות התבטאו בכך שהשפילו ערבים מעל ומעבר למה שנדרש. כך למשל, חיילים קשרו חשוד בהסתה למכסה המנוע ונסעו אתו כך בכל הכפר. דוגמא נוספת: כפר שלם נעצר כדי לנסות ולאתר מי מביניהם הוא המסית למהומות. השיבו אותם בחוץ כל הלילה ברטיבות ובבוץ עם לבוש מינימאלי. הדוגמאות הן רבות. ההשפלות וההתעללות מלבים את השנאה כלפינו; ובצדק. ראיתי שהורסים שהודיים, וזה לא היה כלול בהוראות. זה היצר הרע שמתעורר. החריגים הללו גרמו לנו נזק מדיני גדול".

בתשובה לשאלה, איך מסתגלים לשימוש באלימות, אומר המ"פ לשעבר: „בתחילה, נרתעתי ממכות, אולם לאט לאט למדתי שצריך להתגונן. שנאתי את זה ועשיתי את זה. כמפקד הייתי צריך להראות דוגמה לחיילי והרבצתי בשעת הצורך. לא נסחפתי לאלימות לשמה ולימדתי את הפיקודים שלי: לתת מכות יבשות, לא בפנים, לא לשבור איברים או לגרום לשפכי דם. מכות הרצח, שהראו בתקשורת ברחבי העולם, הזיקו לשמה הטוב של ישראל. מאחר ונאלצנו להרביץ, אפשר היה לעשות זאת בצורה מתונה. מעבר לכך, מה שנראה בתקשורת וזכה לכינוי 'חריג', בעצם היה שכיח לכל אורך התקופה שבה הייתי בשטחים".

האם היו הוראות מוגדרות, מתי להרביץ ומתי לא? נשאל שטיקמן.

„כך", משיב המ"פ לשעבר. „הדריכו אותנו לתת מכות במקרים הבאים: למפירי עוצר, כשנמצאים בסכנת חיים, לפיזור הפגנות. ההנחה היתה שהמכות עוזרות לדכא מהומות והשקט יחזור על כנו. לפעמים הרבצנו כדי שהאחרים יראו וייראו".

במהלך הראיון אומר שטיקמן, כי האווירה בצבא היתה „שהערבים מבינים רק מכות". „לצערי, העובדות בשטח מוכיחות, שהנחה זו היתה די נכונה. בעזה, שבה נקטה שיטת 'היד החזקה' מההתחלה, יותר שקט עתה מאשר ביהודה ושומרון. בכל זאת, אני עדיין חושב שיש לשמור על גבולות", אומר הקצין.

משקיפים על התעלה

צוות פקחי טיסה של חיל־האוויר האמריקאי ממתין לבואם של מסוקים צבאיים הטסים חלק בתמרון הצבאי בפנאמה, בעוד מיכלית נפט עוברת במיצר הים כ־400 רגל מתחתם. (צילום: א.פ.)

רייגן הכריז מצב חירום והטיל סנקציות כלכליות על פנאמה

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – נשיא ארה"ב רונאלד רייגן הכריז ביום ו' על „מצב חירום לאומי" בתוקף סמכותו להפעיל תוכניות חירום כלכליות והורה על נקיטת צעדים נוספים נגד פנאמה לשם הגברת הלחץ על משטרו של נורייגה.

שתי סנקציות כלכליות נכנסו לתוקף מיד עם פרסומן על־ידי הנשיא: הקפאת נכסי ממשלת פנאמה בארה"ב ואיסור תשלומים לממשל נורייגה על־ידי פרטים או ארגונים בארה"ב, לרבות סניפים או חברות בת של חברות אמריקאיות.

דובר הבית הלבן מרלין פיצווטר אמר, כי האמצעים החדשים ישמשו „תמיכה נוספת במאמצי העם בפנאמה ובאלה של הנשיא אריק דלוואיה להשיב על כנם ממשלה דמוקראטית וסדר חוקתי בפנאמה".

התקנה שעליה הסתמך הנשיא בנקיטת צעדיו זה התקבלה בקונגרס ב־1877. היא מאפשרת לנשיא ארה"ב לטפל במצבים יוצאי דופן ובאיומים חיצוניים על הבטחון הלאומי, מדיניות החוץ או כלכלת ארה"ב.

המשמעות העיקרית של ההוראות החדשות היא באיסור שהוטל על חברות אמריקאיות לשלם מיסים, המוערכים במיליוני דולארים רבים, למשטרו של נורייגה. עדיין אין מדובר בחרם כלכלי מלא, שלהפעלתו יש צורך בצו נשיאותי נוסף.

מאחר שלפנאמה אין מטבע משלה, והדולאר האמריקאי משמש כמטבע המקומי, השפעתה המעשית של הפסקת התשלומים האמריקאיים לממשלתה עשויה להיות חנק המערכת הכספית.

מקורות בוואשינגטון אמרו ל„וואשינגטון פוסט", כי שר החוץ שולץ וסגנו לעניני אמריקה הלאטינית אליוט אברמס ממשיכים לתמוך בנקיטת אמצעים צבאיים לסילוק נורייגה. אלא שהנשיא רואה בהתערבות צבאית ישירה רק מפלט אחרון. בדעת הנשיא תומכים שר ההגנה קארלוצ'י והיועץ לבטחון לאומי קולין פאוול.

קארלוצ'י: אין לנו סיבה להניח שישראל תכה בטילים הסעודיים

תוניס (רויטר). – שר ההגנה של ארה"ב פראנק קארלוצ'י אמר אתמול בתוניס, כי לארה"ב אין כל סיבה להניח שישראל מתכננת תקיפה אווירית נגד הטילים הסיניים בעלי הטווח הבינוני שהציבה סעודיה בתחומה.

בדברו במסיבת עתונאים לאחר צאתו מפגישה עם נשיא תוניסיה זיין אל־עבאדין בן עלי אמר קארלוצ'י: „אמרנו לישראלים הן בשיחות פרטיות והן באופן פומבי, שפעולה כזו תהיה מאוד לא נבונה ותיחשב בעינינו ללא רצויה ביותר. הבהרנו את עמדתנו באורח ברור לגמרי".

ביום ו' פרסמה סוכנות הידיעות הסעודית הודעה של פאהד מלך סעודיה, שבה נאמר, כי בידי ישראל פצצות אטום וטילים המצויידים בראשי־חץ גרעיניים. על הטילים שרכשה ארצו מסין אמר פאהד, כי אלה „אינם מצויידים בראשי־חץ גרעיניים או כימיים וכי הם בעלי אופי הגנתי בלבד". עוד אמר, כי ארצו תגיב במקרה של תוקפנות.

ביקור קארלוצ'י בתוניסיה הוא הראשון של פקיד אמריקאי רם דרג במדינה זו מאז הדיח בן עלי את נשיאה הקודם חביב בורגיבה, מנהיג פרו־אמריקאי ותיק, ב־7 בנובמבר בשנה שעברה.

מסמכי אווה בראון

דרכונה של אווה בראון, אהובתו של אדולף היטלר ואשתו באחרית ימיו, ומערכת צלחות עם ראשי־התיבות של שמה מוצגים במכירה פומבית שנערכה במינכן ביום ו'. מאחור ניתן לראות דיוקן של אווה בראון בצבעי שמן. בהמשך החודש יוצגו למכירה פריטים נוספים מרכושה. (צילום: א.פ.)

4 חיילי צה"ל נפצעו ממטען־צד בדרום־לבנון • הכוננות הוגברה

מאת שמעון ויס, סופר „דבר" בצפון

ארבעה חיילי צה"ל נפצעו קל ביום ה' בלילה בתקרית שאירעה באיזור הבטחון של דרום־לבנון, לא הרחק מגבול ישראל.

סיור של צה"ל, שהיה במשימת בטחון שוטף באיזור הבטחון, נתקל במארב של מחבלים ליד הכפר מרקבא בגזרה המזרחית, קילומטרים ספורים מגבול ישראל. חיילי הסיור שנעו בנגמ"ש, עלו על מטען־צד רב עוצמה, שהופעל, ככל הנראה, על־ידי מארב מתוכנן של המחבלים.

מיד עם הישמע הפיצוץ, נורו לעבר הסיור פצצות אר.פי.ג'י. ואש מנשק קל מהמארב. חיילי הסיור השיבו אש. כתוצאה מההתפוצצות וחילופי האש, נפצעו קל ארבעה חיילים. הם הועברו לבתי החולים בצפת וברמב"ם.

כוחות צה"ל וצד"ל החלו מייד בסריקות במטרה לגלות מטענים נוספים וללכוד את מניחיהם. הסריקות נמשכו גם שלשום ואתמול. עדיין לא ברור, אם מדובר בחוליה שהגיעה מצפון לאיזור הבטחון, או בחוליה שפועלת באיזור ומקבלת סיוע מתושבים.

לאחרונה, שמרו כוחות צה"ל וצד"ל על כוננות גבוהה משני צדי גבול הצפון ולאורך גבולה הצפוני של רצועת הבטחון, למנוע כל נסיון חדירה של מחבלים ואפשרות להסלמה באיזור על רקע הקרבות מצפון לאיזור הבטחון בין „אמל" ל„חזבאללה". נמסר, כי בצה"ל ובפיקוד צפון עוקבים בעירנות אחרי הקרבות שם.

סופרת „דבר" אריאלה ראובני מוסרת:

שניים מבין ארבעת החיילים שנפצעו בעלות רכבם על מוקש באיזור הבטחון בצפון, אושפזו בבית־החולים „רמב"ם" בחיפה ומצבם הוגדר קל. אחד מהם נותח. שני הפצועים מאושפזים במחלקה האורתופדית, ונמסר כי מצבם משביע רצון.

הסופרת הצבאית של „דבר" מלי זליגר מוסרת:

גורמים צבאיים בכירים צופים כי ארגון „חיזבאללה" בדרום־לבנון יגביר את נסיונות הפיגוע באמצעות מטעני־צד ומוקשים, נוכח ריבוי האירועים מסוג זה ועל רקע הצהרתו של שייח' קאבאלן שקרא להפסיק ירי קטיושות, אשר גורם תגובות נגד.

קרבות שיעים בשיעים

איש „אמל" חמוש ברובה אוטומאטי דורך על משמרתו בכפר השיעי ג'בשית ביום ו', בטרם חוסלה ההתנגדות של נאמני „חיזבאללה" סופית במקום. (צילום: א.פ.)

אמל היכה קשות בחזבאללה בשלושה ימי הקרבות בלבנון

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לעניני ערבים

לאחר שלושת ימי קרבות חריפים הצליחה תנועת „אמל" להנחיל מכה צבאית קשה לתנועת „חזבאללה" בדרום לבנון. דובר „אמל" מחמוד פאקיה טען אתמול, שבעקבות הקרבות „נשבר כוחה הצבאי" של „חזבאללה" באיזור.

כתבים מאיזור הדרום דיווחו, כי אנשי „אמל" שולטים עתה בשורה ארוכה של כפרים, ששימשו מעוזם של אנשי „חזבאללה" כגון הכפרים צידקין, ג'בשית, ערלון, שרקיה, ואחרים. בידי לוחמי „אמל" נפלו כמויות נשק גדולות של „חזבאללה". אנשיו של נביה ברי, ראש תנועת „אמל", הורו לחיילי „משמרות המהפכה" האיראניים, שהיו משענת חשובה לנוכחות „חזבאללה" בדרום לבנון, לצאת את האיזור. אנשי „חזבאללה" שרפו מחסני נשק ותחמושת, וכן כלי רכב צבאיים שהיו ברשותם, כדי למנוע את נפילתם בידי אנשי „אמל".

בעקבות הנצחון הצבאי על „חזבאללה" בדרום, הכריז נביה ברי על הדחתם של שישה פעילים פרו־איראניים מהנהגת תנועת „אמל", שהיו ידועים באהדתם ל„חזבאללה". בין השישה: מוסטפא דיראני, שהיה ראש מנגנון הבטחון בתנועה ושהיה אחראי לביצוע עשרות פיגועים נגד חיילי צה"ל בדרום לבנון; זכריה חמזה, שהיה בעבר ראש הזרוע הצבאית של „אמל", אך הודח מתפקידו לפני יותר משנה על־ידי אל־חוסייני, גם הוא מנהיג שיעי בעל זיקה חזקה לתנועת „חזבאללה".

יש לציין, שלהצלחת תנועת „אמל" להכות בתנועת „חזבאללה" בדרום לבנון עשויה להיות השלכה חיובית מבחינת ישראל. תנועת „אמל" ידועה בגישתה הזהירה המתונה יחסית כלפי ישראל לעומת גישתה הקיצונית וחסרת הפשרות של „חזבאללה", הגורסת, על פי תפיסת החומייניזם, שיש למחוק את ישראל מעל המפה בכל האמצעים.

הממשלה תיתבע לאשר היום את הרכבה של מליאת רשות השידור

(עש"ת)– הממשלה תידרש לאשר בישיבתה היום את הרכב מליאת רשות השידור. הנושא מופיע בסדר היום של הישיבה על־פי תביעת סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון.

לפני החג שוחח השר בנושא זה עם ראש הממשלה יצחק שמיר ודרש כי בישיבה זו ייקבע סופית הרכב המליאה וכי הליכוד יחדל מהסחבת בעניין זה ומפגיעה חמורה בחוק ובסדר הציבורי, כתוצאה מכך שהמוסדות הציבוריים, האמורים לפקח על הרשות, אינם מוקמים.

כזכור, היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש קבע כי הממשלה חייבת לפעול מייד להקמת מליאת רשות השידור והוועד המנהל והדגיש כי אם הצעדים לא ינקטו לאלתר, עלול הדבר להביא לשיתוקה של רשות השידור.

לתושבי רצועת עזה לא יהיה חג אביב

מאת דני צדוקי, סופר „דבר" בדרום

תושבי הרצועה לא יחוגו מחר את חג האביב המסורתי „שאם אל נסים", שאימצו מהמצרים.

החג פרעוני במקורו, ומזכיר במנהגיו את המימונה של יוצאי צפון־אפריקה. ביום זה נוהגים רבבות משפחות מהרצועה לרדת בהמוניהם לפיקניקים המוניים בשפת הים.

התושבים מעריכים, שהצבא לא יאפשר להם תנועה המונית במצב הקיים ולהתרכז לאורך החופים במסגרת החג.

תסיסה אצל האסירים בעקבות הידיעות על חנינות לצווארון הלבן

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

שר המשטרה חיים בר־לב קובל על תסיסה בבתי־הסוהר בעקבות ידיעות על חנינות לעברייני „הצווארון הלבן" ולא לאסירים אחרים.

קובלנתו של בר־לב כלולה במכתב ששיגר אל שר המשפטים אברהם שריר, אשר מינה את הוועדה למתן חנינות לשנת ה־40.

שריר ערך בירור בענין זה עם יו"ר ועדת החנינות, השופט בדימוס אברהם וינר. השופט טען, כי אין שחר לידיעה שהוועדה החנינות מעדיפה בהמלצותיה את עברייני „הצווארון הלבן".

וינר הדגיש, שהוועדה פועלת לפי הנחיות וקריטריונים קבועים, שלפיהם לא תינתן חנינה לעבריינים המהווים סכנה לציבור, ואין כל עדיפות לעבריינים כאלו או אחרים.

שריר הבהיר לשר המשטרה, שהוועדה ריבונית והוא אינו מתערב בשיקוליה.

מצבת זיכרון לגטו

סתתת האבן הוורשאי הנריק וורובלסקי מלטש ליטוש אחרון את לוח הזכרון לקרבנות הנאצים היהודים תושבי הגטו. הלוח ישובץ באנדרטה חדשה שהוקמה באומשלאגפלאץ, שבו רוכזו בתקופת המלחמה כ־300,000 יהודים לשם משלוח למחנה ההשמדה טרבלינקה. (צילום: א.פ.)

ישראלים במכון גמילה לנרקומנים מתנצלים שחבריהם נמלטו משם

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

נרקומנים ישראלים צעירים שיגרו לפני כמה ימים מכתב מצרפת לקרוביהם בארץ ובו הם מתנצלים על מעשי הבריחה של הישראלים שנמלטו מהמרכזים של לגמילה מסמים לוסיין אנגלמאייר בצרפת.

לפני כמה ימים נודע על נרקומנים ישראלים, שנמלטו ממרכזי הגמילה מסמים של לוסיין אנגלמאייר מצרפת שהגיע לתל־אביב כדי להציע לראש עיריית תל־אביב להעביר 3,000 נרקומנים דרך מרכזיו בצרפת. כמה מהנרקומנים הפעילו אלימות כלפי המדריכים ונמלטו מהמרכזים הצרפתים, שאינם מתירים שימוש בסמים קשים.

הימאים אישרו עליית קליפורניה – למבדוק

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

אניית המכולות „צים קליפורניה" עלתה על מבדוק הטיפולים במספנה בהונג קונג, אחרי שמועצת דירוג הימאים החליטה לכבד את צו בית הדין האזורי לעבודה בתל־אביב, שהוצא לפי בקשת חברת „צים".

לסופר „דבר" נודע, שביוזמת יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד תיערך השבוע פגישה ראשונה בהשתתפות מנכ"לים של חברות ספנות, איגוד חברות הספנות והמזכירים של איגוד הימאים של קצינים ודירוגים במאמץ לשבור את הקיפאון במו"מ לחתימת חוזה עבודה חדש בצי הסוחר.

כתבת תחקיר של רשת הטלוויזיה „אי.בי.סי.":

ישראלים ואמריקאים סיפקו יחד נשק לקונטראס וסמים לארה"ב

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – ישראלים ואמריקאים פעלו יחד ברשת ששילבה בפעילותה הספקת נשק למורדי הקונטראס בניקראגואה עם הברחת סמים לתוך ארה"ב – אלו הם ממצאי חקירה שערכה רשת הטלוויזיה „א.ב.סי.".

בין השנים 1983 ו־1986 השתמשו לוחמי ה„קונטראס" במלחמתם במשטר המארקסיסטי בניקראגואה בנשק מתוצרת הגוש הקומוניסטי, שניקנה על־ידי סוכנים ישראלים בתמיכה כספית אמריקאית. הנשק הועבר לידי המורדים ב„רכבת אווירית" שימשה גם להברחת סמים לארה"ב. דברים אלה קובע כתב הרשת ריצ'ארד סרלקנר בהסתמך על מקורות ישראליים, אמריקאיים ופנאמיים, שחלקם התראיינו בתנאי אנונימיות.

אחד מהם, אמריקאי שהופיע תחת השם „הארי" אמר: „באותו זמן היתה לי הרגשה שהמעסיק העיקרי שלי היתה ישראל. המעסיק המשני, היתה ארה"ב".

מבצע אספקת הנשק לקונטראס החל באביב 1983, על פי בקשת ארה"ב, מסר סרלקנר, לפחות 20 מיליון דולר של ממשלת ישראל, אשר שולמו חזרה, בהמשך, מקרנות של מבצעים סודיים. הישראלים רכשו את הנשק בצ'כוסלובקיה ופולין והולך להעבירתו, בחשאי, לפנאמה.

איש הקשר בפנאמה היה מיכאל הררי, אשר עד לזמן האחרון שימש כעוזר קרוב לגנראל מנואל נורייגה. שמו של הררי עלה כבר בעבר, בקשר לחקירה בפרשת איראן־קונטרה בארה"ב ומכירות נשק לאמריקה המרכזית.

העובדה שישראל עסקה כבר במכירות נשק לאמריקה המרכזית, הפכה אותה למתווך הטוב ביותר למשלוח נשק גם לקונטראס, קבע סרלקנר.

ממשלת ישראל הכחישה בעבר, שמכרה נשק כלשהו לקונטראס וחזרה על הכחשותיה בתגובה לשאלות כתב „אי.בי.סי." שקבע שלמרות זאת תוצאות החקירה מצביעות על כך שרשת אספקת הנשק אכן היתה קיימת.

מקורות מפנאמה מסרו שהנשק הועבר במטוסי מטען מסוג די.סי.6 וסי.123 ישנים, אשר טסו באינטנסיביות משדות תעופות בפנאמה לנקודות אספקה של הקונטראס בקוסטה ריקה ואל־סלוואדור.

בצד האמריקני היו אנשי הקשר מנהל ה„סי.איי.איי." לשעבר, ויליאם קייסי המנוח, ופליקס רודריגז – סוכן „סי.א." לשעבר ששמו גם הופיע תכופות בחקירת פרשת איראן־קונטראס.

לאחר פריקת משלוחי הנשק, חזרה הרכבת האווירית הישראלית־אמריקנית „לעסקים כרגיל" בהבריחה קוקאין קולומביאני לתוך גבולות ארה"ב.

אניה היתה מגיעה לקולומביה, נטענת בקוקאין ומפליגה לפנמה, סיפר „הארי". שטס עם אחד ממשלוחי הסמים שנחת על מסלול נחיתה במדינת טקסס.

בימים אלה עוסקת ועדה בסנאט ארה"ב בחקירה מאומצת בנושא. סחר הסמים באמריקה המרכזית כולל ההקשרים הנוגעים למכירות נשק ללוחמי הקונטראס.

800 מראשי המגזר הערבי הקימו המפלגה הערבית החדשה: מד"ע

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר" בנצרת

בכינוס רב משתתפים הוכרז אתמול בנצרת על הקמת המפלגה הדמוקראטית הערבית מד"ע, ביוזמתו של ח"כ עבדול והב דראושה, שפרש לפני כחודשיים מסיעת המערך בכנסת.

עם המצטרפים למפלגה החדשה נמנים 16 ראשי מועצות, 20 סגנים של ראשי מועצות, 120 חברים במועצות מקומיות, אנשי דת, ואנשי עסקים וחינוך מכל רחבי הארץ, לרבות נציגים מהיישובים הבדווים בנגב ובצפון. הצטרף גם ראש המועצה של הכפר הדרוזי בית־ג'אן שפיק אסעד והשייח' הדרוזי סאלח חנפס משפרעם, בן 75, הודיע כי הוא רותם את עצמו להצלחתה של המפלגה החדשה בבחירות הבאות לכנסת.

מבין 800 המשתתפים בכינוס הודיעו 650 על הצטרפותם המיידית למפלגה. בכנס נשאו דברים כ־20 איש, המייצגים את רוב האוכלוסיה הערבית. משלחת מהשטחים השתתפה בכינוס כאו"ם.

ח"כ דראושה אמר בכנס כי המפלגה החדשה תפעל כדי להיות מפלגה ערבית המונית, המייצגת נאמנה את ערביי ישראל ואת שאיפותיהם לשלום, לדו־קיום ולשוויון. דראושה ציין כי הגיע הזמן שערביי ישראל לא יהיו תלויים ונגררים אחרי היהודים העסקנים של המפלגות היהודיות. הוא הדגיש כי המפלגה החדשה שואפת להיות שותפה בקבלת ההחלטות בכל הנוגע למדינת ישראל.

לדברי דראושה תיאבק המפלגה החדשה להשגת שלום, המושתת על זכויות העם היהודי והעם הפלשתיני, שלום עם אש"ף, שהוא הנציג הלגיטימי של הפלשתינים, ושלום שיבטיח הקמת מדינה פלשתינית עצמאית לצד מדינת ישראל.

המשתתפים בכינוס אישרו את העקרונות הראשונים של המפלגה החדשה.

ר"צ מברכת

בפני המתכנסים קרא נג'יב אבו־רוקיה, חבר מרכז ר"צ, מברק ברכה שחתום על־ידי ח"כ יוסי שריד. במברק אומר שריד: „עם הקמת המפלגה הערבית החדשה יילך ויגבר שיתוף הפעולה בין שתי המפלגות – ר"צ ומד"ע, ובזמן הקרוב נצטרך להחליט על הדרך המועילה המבטיחה את שיתוף הפעולה".

שריד כותב עוד: „שום פלשתיני ישראלי, שמכבד את עמו ואת עצמו, לא יוכל להמשיך ולהתמך במפלגת העבודה, שעדיין מפנה את גבה לאזרחי ישראל הערבים".

גורבצ'וב מאשר: נתחיל בפינוי כוחותינו מאפגניסטן ב־15 במאי

מוסקווה (א.פ. ורויטר).- מנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב אישר אתמול, כי ארצו תחל בפינוי כוחותיה מאפגניסטאן ב־15 במאי – מסרה אתמול סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית „טאס". לדבריו יוכלו ההסכמים השונים להחתם בין אפגניסטאן ופקיסטאן „בימים הקרובים", בעוד שארה"ב וברה"מ יחתמו במקביל על מסמכים שישמשו ערובה לקיומם.

גורבצ'וב אמר דברים אלה במהלך נאום שנשא בפני צמרת המפלגה הקומוניסטית בטשקנט, שם נועד עם נשיא אפגניסטאן נאג'יבוללה. השניים הכריזו ביום ה' בהודעה משותפת בתום פגישתם בטשקנט, כי „הוסרו המכשולים האחרונים" להשלמת הסכמי ז'נווה לשלום באפגניסטאן וכי בעקבות החתימה על הסכמים אלה יתאפשר פינוי כל הכוחות הסובייטיים מאדמת אפגניסטאן, כבראה ב־15 במאי.

בהגיבו על הצהרה זו הביע אתמול באיסלמאבאד נשיא פקיסטאן מוחמד זיאה אול־חאק, את תקוותו, כי המורדים האפגנים יתמכו, ולו גם חלקית, בהסכם, שהבנתו השלמה לקראת החתימה ביום ה' הקרוב.

ביום ו' הביעו המורדים את התנגדותם להסכם המוצע, ודוברי ארגון הגג של המג'האדין הודיעו, כי אין בכוונתם לכבדו. תנאי ההסכם כוללים הסגת כל 115,000 החיילים הסובייטיים מאפגניסטאן אבל לא כל ערובה להפסקת הלחימה.

בוואשינגטון מסר אתמול פקיד משרד החוץ האמריקאי, כי שר החוץ שולץ עשוי ליטול חלק בטקס חתימת ההסכמים בז'נווה. הדבר טרם הוחלט סופית ולא נמסר רשמית, מאחר שהוא מותנה בהסכמה רשמית של ברה"מ להצעה אמריקאית, שלפיה יתנו הסיוע לצדדים היריבים באפגניסטאן על־ידי שתי המעצמות תוך שמירה על סימטריות. יצויין, שהצעתו המקורית של שולץ היתה הפסקת הסיוע מכל וכל, אלא שלכך התנגדו הסובייטים, והוא העלה במקומה את ההצעה הנוכחית.

מאז החלה ההתערבות הסובייטית באפגניסטאן בדצמבר 1979 נהרגו במדינה זו יותר מ־1.2 מיליון בני אדם, דהיינו כתשעה אחוזים מכלל אוכלוסייתה. בפרק זמן זה הסתכמו אבידות חיל המשלוח הסובייטי ב־12,000 עד 15,000 חיילים, כ־10 אחוז מכלל הכוח. כ־5 מיליון אפגנים נמלטו מארצם במהלך המלחמה וחיים כפליטים מחוץ לגבולותיה – מהם כ־3 מיליון בפקיסטאן וכ־3 מיליון באיראן.

למה ההתנגדות להרס נאלמה

מאת אסתר אלכסנדר

בכל עבר בנוף המשקי שלנו עינינו רואות הידרדרות, התפוררות, קריסה והתמוטטויות. „אתא", תעשיית המטוסים הישראלית ו„רתם כרמל" חוסלו סופית, „סולתם", „סולל בונה", „אלסינט", מספנות ישראל, כמעט מחוסלים. בתור עומדים „מנועי בית־שמש", „אליאנס", „כור", „תדיראן" ו„אמקור". מתעשיית האלקטרוניקה פוטרו 5000 עובדים ועוד 3000 עובדים צפויים לפיטורים. התעשיה הבטחונית עוברת בשליש מבושה. 700 עובדים מרפא"ל קיבלו הודעות־פיטורים והציוד המתוחכם שהפעילו – מופקר. שום דבר חדש לא הוקם בענפים הללו במקום מה שנהרס. הרס נטו.

בחקלאות המצב לא שונה. מושבי הצפון, הדרום, המזרח והמערב עומדים ליפול. קיבוצי התק"ם והלא־תק"ם קורסים תחתיהם, אף־על־פי שהייצור השוטף שלהם גדל. רק כחוט השערה בין המשך תפעולם של בתי־החולים והאוניברסיטאות לבין סגירתם. קופת־חולים ומגן־דוד אדום מתקשים ביותר להמשיך ולשרת את הציבור, וגם זאת לא לזמן רב, אם המגמות לא ישתנו. שכרם של מאות־אלפי עובדים הוא שכר רעב וזכויותיהם לפיצויים ולפנסיה לא מתממשות ברגע שמעבירים את מפעלם אל כונס הנכסים. הסכמי עבודה ותוספת־יוקר נזרקים לפח בסיטונות מאז ה־1 ביולי 1985, יום לידת התכנית הכלכלית החדשה. אם מגמות אלה יימשכו, לא זו בלבד שלא תהיה צמיחה במשק, אלא גם הקיים יהרס. מעבר לנקודה מסויימת, החזרה תהיה קשה ביותר.

איך יתכן מצב כזה, ואיך יתכן המשך קיומו?

בקיומם של כוחות הרס במשק ובחברה הישראלית, וגם מחוץ להם, אין כל חדש. היו די אויבים במשך השנים לבניית תעשיה בישראל, להקמתן של חקלאות שיתופית, רפואה ציבורית והסתדרות חזקה, גם מבית וגם מחוץ. האם המאנדט לא מנע את פיתוח התעשיה באמצעות סעיף 18 הידוע לשמצה, שהיה הרסני לה לא פחות מהסיוע האמריקאי כיום? האם לא היו די אויבים מבית לתנועה הקיבוצית, לרפואה הציבורית, לשכר הגבוה ולרמת־החיים העולה של העובדים? היו תמיד כוחות כאלה ומאחוריהם עמדו תמיד אינטרסים.

כדי להראות איך הרס המדינה הטכנולוגית ומדינת הרווחה משרת כוחות אינטרסנטיים, חסרי מצפון וכדי להצביע על זהותם של אינטרסים אלה די להתבונן בתקציב המדינה, שאושר כעת בכנסת. 900 מליון ש"ח חולקו כמתנה לאלה שהכנסתם החודשית היא מעל 5000 ש"ח. זאת הקבוצה שמצליחה להעביר את משאבי המשק לכיסה. סכום זה מומן מקיצוצים בתקציבי הבריאות, החינוך והבטחון, מביטול קיצבת ילד ראשון וממיסוי קיצבאות ילד שני ושלישי, מביטול סובסידיות לייצוא, לייצור ולרווחה וכמובן, מהסכומים שיכלו לממן גידול בשירותים אלה והשקעות דרך תקציבי הפיתוח. כל אלה לא מומשו בשל העברת הכנסות התקציב אל עשירי המדינה. גם הזרמת הכספים הגדולה לבורסה במשך 1987 מוכיחה לשם מה יש לצמצם את מערכות החברה הרווחה ואת ההשקעות.

יש להבין שהתפוררות הכלכלה והמוסדות אינה אסון טבע או תולדה של הכרח כלכלי. היא תוצאה של מדיניות כלכלית. מרכיביה הנוספים של מדיניות זו, הריבית הגבוהה והשכר הנמוך, אינם בעלי אופי פחות אינטרסנטי והרסני מאשר מרכיב התקציב המקוצץ שבה. אין ספק שכל המעסיקים מרוויחים על השכר הנמוך, אך הנשכרים העיקריים ממדיניות זו הם הבנקים. לא זו בלבד שהם מרוויחים במישרין את הריבית הגבוהה, אלא רוב הרווחים באשר הם, המופקים על־חשבון השכר הנמוך, נשאבים ישר אל קופותיהם באמצעות מחיר המימון. אין כלל קיום לריבית הגבוהה וההרסנית ללא קיומו של השכר הנמוך. לולא הוא, לא היה ממה לשלם אותה. לולא השכר הנמוך במשק, היתה הריבית הגבוהה „גומרת" עם כל המפעלים והמוסדות, לרבות הבנקים עצמם. התפקיד היחיד שממלא השכר הנמוך במשק הוא לאפשר את קיומה של הריבית הגבוהה בלי שכל המשק יתמוטט בבת אחת. אך למי דרושה הריבית הגבוהה? לצמיחה וליציבות המשקית ודאי לא. היא דרושה למקבליה בלבד.

מדיניות כלכלית זאת הורסת אמנם הרבה דברים, אך דבר אחד היא בונה: חברה בלתי־שוויונית ומקוטבת, רווחית ביותר לקבוצה קטנה ומיוחסת באוכלוסיה.

גם בעבר לא היו חסרים גורמים ששאפו לכך, אך היה תמיד מי שעמד בפרץ. השאלה אם כן איננה מדוע מצבנו הוא כפי שהוא, אלא מדוע אין התנגדות למגמות אלה. התהליכים במשק הם הסימפטום של המחלה. המחלה עצמה היא חוסר ההתנגדות. מדוע כל הנפגעים ממדיניות זו בכללותה ומצדדיה היחידים שותקים בהכנעה ומשאירים את המגרש פנוי להורסים ולמחריביהם? מדוע הקיבוצים מוכנים להעביר אל הבנקים את כל תפוקת זיעת אפם בלי להניד עפעף? רק משום שמישהו המציא שהחזר של 50 אחוז על הלוואות נקרא ריבית? מדוע כולם מוכנים להתבזות לפני פקידי האוצר, שלא ראו תהליך ייצור בחייהם? מה יקרה אם יסרבו לשלם ריבית זו? הבנקים יכבשו אותם? הכסף הזה לא מגיע לבנקים. לא מגיע להם יותר מחמישה אחוזים ריבית ריאלית בשנה. לפי שער זה חובותיהם כבר הוחזרו מזמן. מדוע אין הרופאים שובתים בו־זמנית עם אנשי הטלוויזיה והרדיו? ללא תמיכה הדדית בין קבוצות עובדים שונות אין כל דרך לזכות בשכר הוגן. מדוע אין הפרופסורים מגינים על האוניברסיטאות? מדוע הם מקבלים בהכנעת ראש את קיצוצי הממשלה בתקציביהן, שנה אחר שנה, בעשרות אחוזים? מדוע הם מוכנים ללמד ולעבוד במעבדות אכולות חלודה?

מדוע ההסתדרות, שמתפקידה היה לבלום את התקדמות ההרס, עומדת כעני בפתח משרד האוצר? מדוע היא משלימה עם כך שקופת־חולים, „כור", „תדיראן" ו„סולל־בונה" יקרסו תחת נטל חובותיהם לבנק הפועלים? מדוע היא מסכימה לשלם ריביות אלה? מי מכריח את ההסתדרות להסכים להורדת השכר לרמה של רעב, המחייבת השלמת הכנסה, ומדוע היא שותקת כמו דג כאשר רומסים את זכויות העובדים? מדיניות זאת תשאיר אחריה איי חורבות במקום שעמדה פעם הסתדרות גאה וחזקה.

מדוע אין התעשיינים כורתים ברית עם ההסתדרות, לא לשם עיקור תוספת היוקר, אלא לשם שבירת שער הריבית, שהיא אינטרס משותף? זו היא עסקת־החבילה הדרושה היום למשק, אך הדבר כלל לא עלה על דעתם. השאלה היא – מדוע?

כוח – לעובדים, לתעשיינים ולארגוניהם – לא חסר. לא זו הסיבה לשיתוק המוחלט, שבו הכל סופגים מכה אחרי מכה. הסיבה היא חולשה תיאורטית, חולשה אידיאולוגית של העובדים ושל נציגם – ההסתדרות. הסיבה היא שאין מענה בפיהם לטענות הממסד הכלכלי וכלכלניו. הם אינם מסוגלים להשיב אפילו לטענה האבסורדית, שבשלה נגזרות רוב הגזרות, שאנו כביכול צורכים יותר מאשר אנו מייצרים. הרי איך ייתכן דבר כזה כאשר עשרות אחוזים של כושר הייצור שלנו מובטלים? איך ייתכן להסכים עם הממסד ולבנות אבטלה סיטונית של משאבי המשק בשם „ייעול"?

העובדים ונציגותם אינם יודעים להוכיח, שבתנאים של ריבית עתק, הורדת השכר לא מביאה ליציבות המחירים, אלא מאפשרת את קיומה של ריבית זו בלבד. עד שההסתדרות לא תהיה מסוגלת להוכיח שהשכר הנמוך הורס גם את המשק ולא רק את חיי העובדים, היא לא תוכל ללחום נגד שכר נמוך זה. האוצר מסכים ברצון עם הטענה שהעובדים מסבלים – לא על זה הויכוח אתו – אך הוא טוען שזה טוב למשק. ולהסתדרות אין מענה.

אנחנו צריכים להבין, שאין זה נכון שאנו העובדים מקריבים את שכרנו, את רמת חיינו ואת מקומות העבודה שלנו לשם הבראת המשק – כפי שרוצים שנאמין. מה שנכון הוא, שקבוצה קטנה של אינטרסנטים, בעלי נכסים וכוח רב במשק, מוכנים להקריב את המשק הטכנולוגי המפותח שלנו – על צמיחתו ושירותיו המפותחים – כדי ליצור כאן חברה מקוטבת ומפגרת אך רווחית מאוד בשבילם.

עד שהעובדים, ארגוניהם ונציגיהם – ההסתדרות, האיגודים המקצועיים ומפלגות הפועלים – לא ישכילו להבין זאת ולנהוג בהתאם, אין סיכויים שמגמות ההרס הקיימות היום במשק ובחברה יפנו מקומן לאחרות.

תעסוקה מלאה בכל מחיר?

מאת פיני שומר

האירועים הגדולים של החודשים האחרונים בשטחים והויכוח הציבורי על התהליך המדיני, מאפילים על הבעיות הקשות שהמדינה נתונה בהן בתחום החברתי והכלכלי.

לידיעת הציבור הובאו נתונים מדאיגים הקשורים במצבו של המשק: כ־2000 מפעלים מצויים בקשיים וכיסי אבטלה מתרחבים בעיקר *בעיירות הפיתוח.*

גם חברת העובדים, שהיא הזרוע הכלכלית של ההסתדרות, עומדת, כתוצאה מן הזעזועים הפוקדים את המשק מאז התכנית הכלכלית האחרונה, לפני אחת משעותיה הקשות ביותר.

יצירתה והתפתחותה של חברת העובדים היו דגם לחיקוי ומקור לגאווה בארץ ובחו"ל. על אף החצים שנורו לעברה מכל הכיוונים, היא יצרה אמינות משקית וכלכלית ובעיקר אי של יציבות תעסוקתית.

העקרון המאפיין את ההסתדרות, שהיה מיושם עד עכשיו בחברת העובדים, שלא לפטר עובדים אפילו כשמצטברים הפסדים כלכליים, עומד עתה תחת הזכוכית המגדלת של הביקורת הציבורית והפוליטית הן מימין הן משמאל. ההסתדרות נדרשת לתת תשובה ברורה, אידיאולוגית ומעשית.

המשברים שפקדו את סולל בונה, סולתם, אליאנס ועוד, העמידו במלוא חריפותם את הדילמה של פיטורי עובדים מול שיקום כלכלי, דילמה שהועתקה גם למגרשה של ההסתדרות, כשהיא איננה ערוכה רעיונית ומחשבתית למתרחש וכפיה אין תגובה ברורה.

דילמה זו הפכה עכשיו לממשית עוד יותר, כשמפעלים רבים של חברת העובדים נמצאים בקשיים ונדרשים להתייעל ולשפר את רווחיותם, תהליך העלול לגרום פיטורים.

הבראת המשק ההסתדרותי בת־ביצוע, אולם מתחייבים היערכות חדשה במבנה חברת העובדים עצמה מתוך גישה ושינויים בתפיסות ובאמירות שראשי ההסתדרות השתמשו בעבר (והיום אינן מתאימות לרוח הזמן) מאידך גיסא.

ההתייעלות במפעלים ההסתדרותיים צריכה להיות מונחית על ידי העובדה שלמרות הקשיים הרבים העומדים לפניה, מעסיקה חברת העובדים כ־25 אחוז מכוח העבודה במשק, ומפעליה מהווים לעתים בסיס כלכלי וחברתי כמעט יחיד ברבות מעיירות הפיתוח ובאזורים אחרים בארץ.

ציבור העובדים בחברה צריך להידרש לוויתורים כדי להבטיח עתיד טוב יותר והיחלצות מהירה מן המשבר הקיים.

תרומת העובדים להבראת המשק ההסתדרותי חייבת להיות מלווה בהבנה ובסולידריות, אך גם בהגברת שיתופם בניהול המפעלים. במפעלים מסוימים, כשהדבר מתאפשר, יש לשתף את העובדים עצמם בבעלות כפי שההסתדרות דורשת למעשה ממפעלים פרטיים.

הקמת „מטה חברת העובדים", כפי שבא לביטוי באחרונה, אינה מספקת דייה כדי לפתור את המשברים שבהם נתונים כיום חלק גדול מהמפעלים ההסתדרותיים. הדבר מחייב לא רק שינוי מילולי בתפיסות העולם, אלא שינוי והיערכות בסיסיים תוך הגברת ההזדהות בין הנהלות מפעלי חברת העובדים והעובדים.

אם בעבר הלא רחוק היו מנהלי המפעלים מנסים להצניע את הקשר עם ההסתדרות והדרכה האידיאולוגית, כיום נזקקים מפעלי חברת העובדים יותר מתמיד לגיבוי ההסתדרות הכללית. המנהלים חייבים להגדיר מחדש את מעמדם האישי במסגרת המפעלית הן מבחינת היחסים בינם לעובדים הן מבחינה כלכלית.

עם כל הכאב והצער, נראה שחברת העובדים תיאלץ לפטר עובדים נוספים. אולם הטיפול בהם צריך להיות מיוחד בשל הרגישות שבדבר, ומתחשב, כראוי למערכת בעלת יסודות ערכיים.

חברת העובדים נדרשת בראש ובראשונה להקים גוף שיטפל בבעיות התעסוקה, שברשותו מאגר מידע והכוונה של עובדים במפעליה ובכן להקים מערכת הסבה מקצועית שתתאים לצרכי החברה או הכשרת עובדים נפלטים לעבודות אחרות מחוץ למשק ההסתדרותי.

תעסוקה מלאה אפשר להשיג רק על פי היכולת הכלכלית ולא במחיר של פגיעה במפעל עד כדי פירוקו עם כל המשתמע מכך. יש גם להתנתק מן הסיסמה „תעסוקה בכל מחיר", אולם יש לשמור על הקיים תוך הגברת רווחיות הייצור, התייעלות ופיטורי מנהלים כושלים, כפי שדרש באחרונה מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר.

(הכותב חבר בוועדה המרכזת של ההסתדרות וסגן יו"ר המרכז לתרבות וחינוך)

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה של חברתנו

שרה אור טל

(לבית ברנמן)

לאחר מחלה ממושכת

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון כ"ג ניסן
תשמ"ח 10.4.88 בשעה 15.30

המשפחה
ובית מעוזהיים

אזכרה

ליעקב רבי ז"ל

העתונאי והסופר מראשוני העורכים של „על המשמר" תתקיים
ביום שלישי כ"ה בניסן תשמ"ח 12 באפריל 1988 בשעה 6.00
בערב בבית סוקולוב בתל־אביב.

דברים: שלומית הר אבן, פרופ' אלי איתן
מאריק גמן, דר' יהושע ריש

מנחה: א.ב. יפה

מוקירי זכרו של המנוח מוזמנים

בית „על המשמר"
תמר רבי והמשפחה

המומים ודואבים על מות בעלי,
אבינו, סבנו, גיסנו וחברנו

דב ליפשיץ ז"ל

ההלויה תתקיים היום יום ראשון כ"ג ניסן
תשמ"ח 10.4.88 בשעה 16.00 בבית העלמין
בקיבוץ מסדה.

האבלים: המשפחה
ובית מסדה

בצער רב אנו מודיעים על מותו של בננו

אילן וצלר

על מועד ההלוויה נא להתקשר לטלפונים:
06-558450
06-558341
06-558345

המשפחה
ובית כפר החורש

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבקר

עסקים

חנויות

הצעות עבודה

רוצים לקנות

רהיטים

מכונות כתיבה

הלוואות

ריפוי והרזיה

פוליש ונקיון

נרשמו לנישואין

שידוכים

הכרויות

ירושלים

ריפוי והרזיה

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים
התכנית לסיוע משפטי

מכרז למשרת
עורך/ת דין

תאור התפקיד: ריכוז תכנית הסיוע המשפטי של הפקולטה למשפטים, הדרכת הסטודנטים שיפעלו במסגרת זאת והופעה בבתי המשפט לייצוג הנזקקים לסיוע משפטי.

בישורים: נסיון של שנים אחדות בעריכת דין.

תנאי המשרה: חוזה לשנה עם אפשרות של הארכה. עבודה במשרה מלאה בירושלים. דרוג משפטנים ב' עד א' (לפי הכישורים).

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, עד יום 1.5.88 אל: דיקן הפקולטה למשפטים, ת.ד. 24100, ירושלים 91905, ולציין על המעטפה „הצעה למכרז לעו"ד".

יש לצרף קורות חיים, פרטים על נסיון במקצוע ושמות ממליצים.

חברת בית הספר התיכון העירוני
„כל ישראל חברים"
תל־אביב ת.ד. 17018 טל. 411202

מכרז למשרת
מנהל בית הספר

תאור המשרה:
לנהל בית ספר שש שנתי הכולל 50 כיתות בחטיבה העליונה וחטיבת הביניים המתנהל כתאגיד.

דרישות המשרה:
1. השכלה אקדמאית, לפחות תואר מ.א. או מ.ס ותואר בשלים במינהל חינוכי.
2. בעל/ת רשיון הוראה קבוע לבתי ספר על יסודיים.
3. שבע שנות נסיון, לפחות, בהוראה בפועל בבית ספר על יסודי.
4. נסיון בניהול חינוכי בבי"ס על יסודי וידיעה טובה בחוקי החינוך ותקנות החינוך.
5. נסיון וכושר לנהל צוות גדול של עובדי הוראה ובקיאות בהסכמי וכידורי העבודה של עובדים אלה.
6. כושר להדריך מורים ועובדי הוראה אחרים.
7. ניסיון בניהול משרד ומשק חינוכי רצוי ניסיון בניהול תקציבי ופיננסי.
8. כושר לקיים מגעים ומו"מ עם גורמים ממשלתיים, עירוניים ואחרים, בכתב ובעל פה.
9. ידיעת השפה הצרפתית רצויה.

מועמדים/ות למשרה העונים לדרישות הנ"ל אנו על ידכם יפנו בכתב במעטפה סגורה, בצירוף תולדות חיים, נסיון וכישורים לת.ד. 17018 רמת אביב 61770 וירשמו על גבי המעטפה „מכרז למשרת המנהל".

התאריך האחרון להגשת המכרז ה' אייר תשמ"ח 22/4/88

לחברה לבטוח אשראי
דרושים:

סטודנטים

לכלכלה ו/או מינהל עסקים

★ 5 ימי עבודה בשבוע.
★ בשעות הבוקר.

טלפון 03-664861

קבלת מודעות 24 שעות נ דחוף

מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דרור דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ

לרגל הרחבת הפעילות
דרושים:

מקדמי מכירה
עצמאיים

לשיווק מוצרי חשמל ביתיים
– בכל הארץ

★ נסיון מסחרי מוכח.
★ כושר ניהול משא ומתן.
★ הכרות הענף – יתרון.
★ בעלי רכב – יועסקו על בסיס עצמאי (עמלות)

לקביעת ראיון להתקשר 03-5420208 המדרה

שם דבר בעתונות

ובזבזתם מים בששון

מאת אריה איסר

עד היום אינני מצליח להסביר לעצמי את פשר החיוך הרחב שהיה נסוך על פניו של שר החקלאות כשלחץ על הכפתור שהרים את המחסום על הירדן והמים החלו לזרום לכיוון ים המלח.

מאחר שהשר עסוק כיום במשברים למיניהם, במיוחד במגזר החקלאי, לא אטריד אותו בשאלות מסוג זה, ואני מפנה אותן לקהל הקוראים. כדי להקל עליהם בחיפוש אחרי תשובה, אתן רקע מסויים שיסביר מדוע אני כה נבוך.

ובכן, מדובר לא רק בהפסד מים בשנה זו, אלא בממוצע רב־שנתי של כ־100 מיליון מ"ק לשנה שניאלץ להריק לירדן בכל השנים ברוכות־הגשמים. כלומר תהיינה שנים שנצטרך לשפוך לירדן כמה מאות מיליונים מ"ק, אך תהיינה שנים שבהן הכינרת תהיה נמוכה מאוד ולא תהיה לנו אפשרות לשמור את המים משנים טובות לשנים גרועות. הסיבה לכך היא שבגלל המבנה המיוחד של הכינרת, אין אנו יכולים להוריד את המים לפני עונת הגשמים עד גובה מסוים שיאפשר לנו לקלוט בחורף את כל מי השטפונות. זאת, משום שאגמנו מוגבלים הן בעומק המשאבות הן מהחשש של התפרצות מעיינות מלוחים, המוסתים על־ידי כובד מי הכינרת. חרף מזה אין לנו מערכת איגום נוספת זמינה ליד הכינרת. מאידך, איננו יכולים להניח לכינרת לעלות מעל לגובה מסויים מפני שאז היא תציף את טבריה.

שמענו באחרונה טענות בעיתונות שאחת הסיבות למחדל זה של בזבוז מים בשנת שפע ומחסור בשנות בצורת היא משום שאין משאבה נוספת בכינרת לשאיבת מים ולהחדרתם לתת־הקרקע, דבר שהיה מאפשר שמירתם לשנות הבצורת וכן תיקון המצב באיזור שפלת החוף, שם יש ירידה גדולה במפלס מי התהום כתוצאה משאיבת יתר.

הטוענים כך מפנים אצבע מאשימה כלפי משרד האוצר, שלא אישר את התקציב לרכישת משאבה רביעית. לעניות דעתי, אין טענה זו נכונה. נכון, שמשאבה רביעית היתה מאפשרת ייעול השאיבה מהכינרת, אך היא לא היתה מאפשרת סילוק כמויות המים המצטברות בתקופה קצרה מאוד לכינרת בצורה של שטפונות. הסיבה היא גם במגבלות השאיבה גם במערכת ההובלה. ספק אם שינוי בכל מערכת ההובלה כדאי בשביל כמות זו שהיא אירוע חוזר רק כל כמה שנים.

כאמור, התחלתי מן השאלה לסיבה לחיוכו של שר החקלאות. אחת הבעיות המציינות את החקלאות של ימינו בארצות המפותחות (וישראל מבחינה חקלאית יכולה להיחשב כארץ מפותחת), היא בעיית העודפים, כלומר קללת השפע. לכן ייתכן שחיוכו של שר החקלאות היה מפני שהצליח להיפטר מאחד מאמצעי הייצור שלנו, כלומר המים, וכך הצליח לפתור קצת מבעיות העודפים שלנו. אפשרות שניה היא בעיית הסבסוד של המים. ידוע שהחקלאי אינו משלם את המחיר המלא של המים בכל אזורי הארץ וכדי לכסות חלק מהעלות של המים הללו, מי הכינרת, עד שיגיעו למרכז ישראל, שלא לדבר על הדרום, יש צורך בסובסידיה ממשלתית. כך שפחות מים – פחות סובסידיה. כלומר יותר כסף בקופת האוצר שאולי חלק ממנו יוכל להישאר בקופת משרד החקלאות.

יכולה להיות עוד סיבה לחיוכו של שר החקלאות: העובדה שפני ים המלח יורדים בזמן האחרון ודרום ים המלח כבר יבש. הכל כתוצאה מהטיית הירדן על־ידי הישראלים והירדנים וחלק ניכר ממי הירמוך על־ידי הירדנים. אם כי קשה לי להאמין שהידיעה שפני ים־המלח יפסיקו לרדת יכולה להיות גורם לעליצות של שר החקלאות.

לאחר שמניתי את הסיבות שעשויות היו להצדיק עליצות, אמנה את הסיבות לסבר פנים חמור. הסיבה הראשונה היא מחסור בדולרים. גם אם נניח שאת המים הללו יהיה צורך לסבסד בכ־20 סנט למ"ק, הרי במידה שאפשר יהיה להשיג על־ידי היבולים שיושקו במים אלה תמורה למ"ק של 60־50 סנט ואף יותר, כלומר רווח של 20 סנט למ"ק, הרי מדובר כאן ב־20 מיליון דולר בממוצע שנתי הזורמים לים המלח.

כאן עולה, כמובן, בעיית העודפים. מישהו עשוי לשאול מניין לי שהתוצרת שתיוצר על־ידי המים הללו אומנם תימכר ותביא רווח? אולי אף היא תצטרך להיות מונחת במחסנים ומשרד החקלאות יצטרך לסבסד, נוסף על המים, גם את שאר התשומות ואף את האחסון וההפסד יהיה רב מהרווח? על כך אני יכול לענות מדברי שר החקלאות עצמו, שהתייחס לעובדה שספרדים ומרוקאים משיגים אותנו בשוקי אירופה בתוצרת ההדרים שלהם כשלא מזמן שלטנו בשוק זה. השר טען שהסיבה לכך היא מחדל במחקר וביוזמה. מתברר שבהשקעה במחקר ורצון לתפוס שווקים פיתחו הללו זנים חדשים, בעוד שאנו המשכנו להתפעל ולהתמוגג מהשמוטי שלנו. כולנו גם יודעים מה קרה לאשכולית הרגילה שלנו לעומת האשכולית האדומה שפותחה במקום אחר.

אני מציע, לכן, לצאת מתוך ההנחה שבעוד כמה שנים, כאשר החקלאות שלנו תצא מהמשבר שוב תהיה דרישה למים ועל אחת כמה וכמה למים טובים שאנו שופכים היום לים המלח. זאת לאור העובדה הידועה, שבגלל המעגל הסגור של שאיבה־השקיה וכן תוספת דשנים וביוב, מי התהום במרכז הארץ מזוהמים וממליחים.

אנו חוזרים כאן לשאלה שנשאלה בתחילה: כיצד מצליחים להתגבר על הבעיה ההנדסית של כמות מים גדולה בזמן קצר במערכת בעלת מגבלות כמו הכינרת. יש אפשרויות אחדות שכל אחת מהן יכולה להיבדק לחוד או במשולב. הצד השווה שבהן הוא שכולן מבוססות על גישה חדשנית למערכת הכינרת ולמוביל הארצי ועל ניסיון לשנותו באורח עקרוני.

מפעל המים הקיים עבר זמנו ובטל קורבנו ואנו חיים היום במערכת שונה לגמרי מזו שהיתה בשנות ה־50 כשנבנה מפעל זה. יש לכן לדבר על תכנון מערכת המים הישראלית מחדש ולא להמשיך ולהטליא טלאים על המערכת הישנה.

להלן אחדות מהאפשרויות ההנדסיות הדורשות בדיקה. אחת הבעיות המטרידות היא הפער בין שיא הצריכה וכושר האספקה של המערכת שלנו. בארצות רבות פותרים את הבעייה בשילוב אגירת מים ואנרגיה. כלומר שואבים את המים בשעות השפל של הצריכה למקום גבוה ומשחררים אותם דרך טורבינות־יצרות־חשמל בשעות השיא. זה נכון לגבי שעות שפל ושיא יומיים, אך זה נכון גם לגבי עונות שפל ושיא. בכל מקרה מדובר כאן בבניית מערכת אגירה מעל הכינרת שתאפשר תפעול מערכת אגירת אנרגיה.

אפשרות נוספת היא הובלת המים במוביל מקביל לירדן ואגירת המים במאגרים לאורך בקעת הירדן ושחרורם לצרכי חקלאי הבקעה. גם כאן אנחנו בפתחו של מעגל קסמים מאחר ששוב תעלה השאלה כיצד אפשר לדבר היום על תוספת אמצעי ייצור לחקלאי הבקעה הנמצאים היום במשבר כלכלי עמוק. עם זאת הנושא של שילוב מי העודפים של הכינרת עם מי שטפונות של הירמוך ומשאבי המים הקיימים בבקעה כגון המים המליחים הזורמים מהמוביל המנקז את המעיינות המלוחים של הכינרת וכן מעינות הפשחה ומי שטפונות הבאים מהרי שומרון, יכול היה להיות פרוייקט חשוב שיאפשר לבקעה גישה חדשה לכל נושא החקלאות.

דמוקרטיה – התאבדות

מאת עמוס זהאבי

הסכנה הגדולה האורבת לנו היא היותנו הדמוקרטיה היחידה באיזור. העולם הנאור והעיוור מנצל אותנו, משפיל אותנו ובז לנו ואולי גם צוחק לנו על שאנו עדיין מוכנים להמשיך לשחק בדמוקרטיה.

באו"ם הדמוקרטי יודעים היטב איך לנצל את הדמוקרטיה היחידה באיזור. דבר אחד לפחות למד מנהיג שלנו: איך להתייחס לאו"ם־שמום, אבל עוד לא קם לנו מנהיג כזה שגם יבין את המנטליות הערבית.

באו"ם הדמוקרטי לא קם אף אחד מראשי המדינות כדי למחות נגד ארצות ערב כשהכריזו אחרי החלטת החלוקה: כל מה שנכתב בעט יימחק בדם; ויותר מאוחר לא קם איש כדי לגנות את הערבים שהרגו לנו את 6000 הצעירים שהושיטו להם יד לשלום למרות מה שעוללו לנו הערבים עד אז: 100 שנים של גניבות, שדידות ורציחות.

כשהמלחמה החלה לנטות לרעתם, החלו הערבים לברוח מהארץ. הם ידעו היטב למה הם בורחים: הם חשבו שאנו כמוהם ונקום את הדם השפוך של הרוגי 100 השנים. הערבים שנשארו בארץ פשוט לא הספיקו לברוח ונתקעו. יותר מאוחר קראו להם ערבים ישראלים, אך אין ערבי ישראלי, יש ערבי תקוע, ובבוא הזמן כשתבוא הפקודה, הם יצטרפו אל העולים עלינו. בינתיים יש להם די שכל לשבת בשקט כל עוד יש יהודים העושים בשבילם את העבודה. בכלל, יש לערבים יותר שכל מאשר ליהודים: יש להם חוכמת חיים שאין לשום יהודי. הם משחקים את החיים, הם יודעים מה לומר, מתי לומר, למי לומר ואיך לומר, והחשוב ביותר: איך לומר, וזה כבר שייך למשחק, ומשחק טבוע בהם.

נולדתי בארץ לידם, חייתי בסביבתם, למדתי את דרך מחשבתם. עמם לא נוכל לחיות בשלום: אין להם אפילו סיבה אחת לכך. בכל הזדמנות הם מנסים את הדופק אצל כל אחד, וכשהם מרגישים דופק חלש, הם מנסים את כוחם.

הערבים לא ביקשו עצמאות ממצרים וירדן ששלטו בהם 20 שנה והם יודעים מדוע. אילו היה המצב הפוך, כלומר כ־20 השנים הראשונות היו תחת שלטון ישראלי וכ־20 השנים הבאות תחת שלטון מצרי־ירדני, אילו הם היו זורקים בקבוק אחד או אבן אחת, הם היו נקצרים במטח הראשון ללא עיתון, רדיו וטלוויזיה.

ומנהיגינו הגלותיים בכל הזמנים, מנהיגים אלה לא ידעו עם מי יש להם עסק ואיך לנהוג בהם. הם שיובילו אותנו לחורבן הבית השלישי ואולי האחרון.

רק אלה שיהיו קרובים יותר למחשבה הערבית ולמנטליות הערבית ויידעו מתי הערבים משקרים (הקוראן מרשה להם להישבע לשקר, עמוד 24 פסוק 225: אללה סולח לנשבעים), רק הם יוכלו להנהיג את העם.

איזו התרגשות אוחזת בתבוסתנים בגלל כל ערבי שנורה, אך הערבים אינם מתרגשים: הם מנצלים את בורותם ותמימותם של המתרגשים. הקוראן חינך אותם למות למען מטרה, הם מתים למות.

אני מציע למתרגשים לקרוא את הקוראן ולהיווכח מה הבטיח להם מוחמד בגן עדן. כל הקוראן מלא בהבטחות מזה ואיומים מזה. לפניכם כמה מהם: מוחמד מאיים על אלה שלא ייצאו למלחמת קודש ואומר (עמוד 120 פסוק 35): אללה יוחליף אתכם באחרים ולא יתן לכם את גן עדן. עמוד 56 פסוק 60, תיאור גן עדן: שם יישארו לנצח עם בנות זוג טהורות. עמוד 126 פסוק 110: שמחו איפוא בגן עדן אשר רכשתם כי זה האושר העצום. עמוד 305 פסוק 50: ואז פתוחות לפניכם דלתות גן עדן שבו יהיו מסובים ויוכלו להזמין הרבה פירות ומשקה עסיסי כשלצידם עלמות צנועות־מבט ובנות גילם.

לסיכום: שני עמים כאלה לא יוכלו לעולם לחיות יחד במקום זה. לנו אין 21 מדינות יהודיות באיזור שיתמכו בנו. להיות מדינה דמוקרטית אחת ויחידה בכל האיזור – זו התאבדות.

יום יום אני מתחרט על שהשתתפתי בשירה ובריקודים ברחובות כששמענו ברמקולים את תוצאות ההצבעה מלייק סאקסס ב־29.11.47. אילו ידעתי אז מה שאני יודע היום, הייתי קורע בגדי, מפזר אפר על ראשי ובוכה.

תנועת הפועלים בלבנון

מאת ירוחם משל

האיגודים המקצועיים בלבנון נותרו כשריד וכסמל של האחדות הלאומית הלבנונית ושל המחאה נגד מלחמת האזרחים ארוכת־הימים. השביתה הכללית שהוכרזה על ידי ה"קונפדרציה של האיגודים המקצועיים בלבנון" לפני חודשים אחדים כמחאה על המשך מלחמת האזרחים, היא דוגמה לנחישות הפעולה של תנועת הפועלים בלבנון.

לראשונה הושבתה המדינה כולה חמישה ימים בעקבות הכרזת השביתה הכללית על־ידי האיגודים המקצועיים. השביתה הקיפה את כל מגזרי המשק הלבנוני, פרט לשירותי רפואה ומאפיות. יש לציין שלקריאת הנהגת השביתה הצטרפו מגזרים שאינם מיוצגים במסגרת הקונפדרציה של האיגודים המקצועיים: הסתדרויות הרופאים, המשפטנים, המהנדסים, איגוד העיתונאים, התאחדות האיכרים הזעירים והתאחדות הסטודנטים.

לראשונה מזה שנים, מאז פרצה מלחמת האזרחים ב־1975, התארגנו פלגים ומגזרים, שעד עתה נמנעו מלשתף פעולה, ונטלו חלק בשביתה. יש להדגיש שהאיגודים המקצועיים בלבנון הם הארגון הלא עדתי החזק ביותר, וחברים בהם עובדים ללא הבדל של השקפה פוליטית, השתייכות עדתית או דתית. איגודים אלה חברים ב"קונפדרציה הבין־לאומית של האיגודים המקצועיים החופשיים" (I.C.F.T.U.), בה חברה גם ההסתדרות.

בישיבה האחרונה של הוועד הפועל של האיגודים המקצועיים החופשיים, שנערכה בבריסל, השתתף לראשונה נציג האיגודים מלבנון אנטואן בישארה, שנבחר ליו"ר הקונפדרציה הלבנונית. כל הנוכחים בישיבה, ואנוכי ביניהם, התרשמנו עמוקות מהתיאור הדרמטי של חיי היומיום בלבנון מפיו של בישארה. הוא ציין, כמוטו לדבריו, ש"הצפון כבוש בידי הסורים, הדרום בידי ישראל; אך הפתרון לסבך הוא רק בידי הלבנונים עצמם".

התמונה שצייר היתה עגומה: מחסור בדלק, בנפט ובאספקה סדירה של חשמל, בתרופות ובמצרכי מזון בסיסיים. המיתון הכלכלי ללא תקדים. המצב החמיר בעת האחרונה למעמד מה שהיה עת פרצה מלחמת האזרחים. אחד מביטויי המיתון הוא ירידת ערך הלירה הלבנונית (בעבר היתה אחד המטבעות היציבים בעולם). אך הביטויים האכזריים של מצב המשק הלבנוני בעת מלחמת האזרחים הם האבטלה הגבוהה והשכר הנמוך: שכר המינימום לאחר העלאה אינו עולה על 34 שקל בחודש.

לפני מלחמת האזרחים היווה מגזר השירותים כ־70 אחוז מהתל"ג הלבנוני. במהלך המלחמה חלקו של מגזר זה בכלכלה הלבנונית הלך וירד ועתה הוא במצב של פשיטת רגל מוחלטת. כתוצאה, רבבות עובדים נותרו ללא מקור פרנסה. עם זאת, עשרות אלפים לבנונים בני המעמד הבינוני (פקידים, סוחרים, רופאים, מהנדסים) עזבו את מולדתם. אוכלוסיית לבנון מנתה כשלושה מיליון לפני מלחמת האזרחים, עתה כ־2.5 מיליון איש.

בשיחות שקיים בישארה עם חברים ב־I.C.F.T.U., ציין שהשכר הריאלי של העובד הלבנוני נשחק בצורה משמעותית ועומד עתה על 30 אחוז מהשכר הריאלי ב־1975. יש לציין את הפגיעה בגימלאים. היציאה לפנסיה בלבנון מחושבת לפי שנות ותק. אולם מאחר שמקומות עבודה רבים נסגרו או נהרסו, נשללה מהעובדים היוצאים לגמלאות האפשרות ליהנות מכל ביטחון סוציאלי.

אך מעבר לכל הטיעונים הכלכליים, השביתה הכללית שנערכה בלבנון היתה ביטוי לעייפות האוכלוסיה מהשפל הכלכלי ומהקרבות. לכן רואים בה צורה של לחץ על המנהיגות הפוליטית והעדתית כדי שתאמץ תוכנית כלכלית להצלת המשק למרות חילוקי הדעות בין ראשי העדות.

כן ציין, שהכלכלה משמשת נשק במלחמת האזרחים, כל צד מקווה שהצד השני יתרושש על מנת לנצחו. כל מחנה מנסה, במישרין או בעקיפין, לגרום מחסור במחנה השני וכך תולים תקוות שהרעב יביא ניצחון.

בישארה הביע משאלה שהאיגודים המקצועיים החופשיים יסייעו, במסגרת הפעולה הבין־לאומית, להציל את לבנון מתוהו ובוהו ולהוות גשר של שלום בין כל העדות והמגזרים המתרוצצים בה.

לדבריו האיגודים המקצועיים בלבנון פועלים לעידוד השלום, לשיקום האיחוד הלאומי ולמען שיקום סמכויות השלטון המרכזי, שיבטיח שיפור תנאי החיים של העובדים שנפגעו בנסיבות הטראגיות. מוקדם לדעת אם האיגודים המקצועיים יצליחו להגשים את מטרותיהם, אך אין ספק שהמגמה שהוצגה היא חיובית וראויה לתשומת לב. בהצגת השאלה והעמדת התנאי של לבנון חופשית מהתערבות, יש הרואים בכך אצבע מאשימה נגד ההשפעה הסורית, החיזבאללה והדרום לבנון.

דבריו הכנים והאמיצים של בישארה השאירו רושם עמוק על כל המאזינים. לא היה לי קשה להצטרף להערכה לאיש, לבעיות ההומניות והאנושיות שהציג בצורה אמיצה וגלויה בפני חברי האקזקוטיבה.

מול אופק התקווה

מאת צור פרלמן

עוצמתה של הסערה האופפת אותנו, עוד לא נמדדה ואולי אף לא תימדד לעולם. אולם אין כל ספק, כי היא מאותן הסערות המותירות בעקבותיהן חורבן מוחלט ואובדן דרך או עשויות להצמיח מפנה ולהביא לראשית חדשה. סערה זו אינה נמנית עם אותן סערות אשר אפשר להתייחס אליהן בשוויון נפש, לכופף את הראש ולחכות עד כי יחלפו ועמהן תיעלם הסכנה.

מפלגת העבודה, המגלמת בתוכה את מיטב החזון וההגשמה של העם והחברה בישראל ומחוצה לה, חייבת עתה לחוש ביתר שאת את התהליכים המתרחשים, להיות מודעת לעוצמתם ולכוונם בהתאם לדרכה הרעיונית והפוליטית. עליה לתת את תשובותיה הקולעות והנחרצות ולגלות את מלוא האמת המצויה בתוכה. עלינו להישיר מבט אל עין הסערה, להתמודד בתבונה ובתעוזה עם השליחות המוטלת עלינו. נאחז אנו בסערה ונציבה במקום הראוי לה, ולא – נהיה אנו טרף למוראותיה.

התנועה הציונית ותנועת העבודה כחלק ממנה עומדות זה יותר מ־100 שנה במאבק רצוף וכבד על הגשמת יעדיהן, מאבק שיש בו פנים הרבה, אך בימים אלה מצויים אנו בעיצומה של מלחמה שונה מהמלחמות שידענו עד כה: מול צה"ל ניצבת אוכלוסיה אזרחית המנסה להוציא את ישראל משליטתה בשטחים ולכפות פתרון לבעיה הפלשתינית.

אזרחי ישראל הערביים מצויים אף הם בעיצומו של ניגוד פנימי בין נאמנותם למדינתם ובין הקשר המשפחתי, הלאומי, הדתי והתרבותי עם אחיהם מן העבר השני, ויש לצפות את הסכנות הטמונות בניגוד זה ולעשות כל שאפשר כדי לעקור את סיבותיו מן השורש או לפחות להקהות את עוקצו.

הגחלים הלוחשות עלולות להתלקח לאש שתאכל את כל חלקי האוכלוסיה. אך באותה מידה יש בידי ערביי ישראל היכולת להיות גשר של הידברות ושל שלום בין מדינת ישראל לשכנותיה ובעיקר עם ערביי השטחים. הם יכולים להיות חוליה חשובה ביותר בשרשרת המובילה לפתרון הסכסוך הישראלי־ערבי. חוליה חשובה, אולם לא יחידה.

הוויכוח בין המחנות בציבור הישראלי הוא בין ראיית האדם והחברה כמוקד הבריאה, ובין ראיית שטחים, אבנים וסלעים, יהיו יקרים ככל שיהיו, כעיקר. אין מפלגת העבודה כופרת בזכות ההיסטורית שיש לעם היהודי על ארץ ישראל, אולם מאידך יש בידי המפלגה הכוח השמור לאותן תנועות היסטוריות היודעות לבור את המוץ מן התבן, את העיקר מן הטפל. יש בנו היכולת לקבל החלטות כאבות תנועות. מפלגת העבודה יכולה לקבל הכרעה שיש בה סיכון וסיכוי גם יחד תוך ראיית אחריותה לגורל העם והמדינה. אל מול יכולת ואחריות אלו עומד הליכוד, הנאחז במשאת נפש שבויה בחלומות שווא המובילים לאובדן דרך ולחוסר מוצא והעלולים להמיט כליה על ההישגים שהגענו אליהם במאמצי דורות רבים.

דומה, כי הליכוד והנהגתו הולכים בעקבות ההנהגה הערבית אשר במשך שנות הסכסוך הארוכות לא הבינה את התהליכים ההיסטוריים סביבה, ובמקום להשתלב בהם ולנסות להפיק מהם את המיטב לטובת בני עמה, התנכרה אליהם ונשבתה בחזיונות שווא והתמידה בחוסר נכונות לפשרה: הכל או לא כלום.

מערכת הבחירות לכנסת ה־12 בפתח. אין כל ספק, כי מוקד הוויכוח הציבורי יהיה מעוגן בתחום המדיני. מפלגת העבודה חייבת לחדד במערכה זו את הוויכוח עם מחנה הליכוד לא מתוך רצון להגביר־מחלוקת לשמה, כי אם מתוך הצורך לחשוף בבהירות ובנחישות את האמת הטבועה בדרכה של התנועה לקראת אפשרות מוצא מסבך הסכסוך, מוצא של שלום, של פשרה.

במערכת בחירות זו חייבת מפלגת העבודה להציב בפני הציבור מערכת ערכים היונקת משורשי הציונות הסוציאליסטית המותאמת למציאות המתפתחת. על המפלגה לתת את תשובותיה להוויית חיינו הסוערת מתוך נאמנות לעקרונות היסוד של התרבות היהודית האנושית ולצרכיה של מדינת ישראל ויעודה.

מפלגת העבודה חייבת להתייצב בפני הציבור עם הנהגה המבטאת המשכיות והתחדשות, המשרה אמון ונותנת דוגמה אישית, המציגה חזון שיש להגשימו ואתגרים שאפשר לבצעם לא רק בדורות הבאים, כי אם בדורנו, הנהגה שיש בה ביטוי לרבדים השונים בחברה הישראלית ולכוחות הפועלים בתוכה. מפלגת העבודה חייבת באותה מידה להעמיד את הציבור בפני סכנת הקיפאון המדיני שהוא אויב השלום ועלול להצמיח זרע פורענות. עליה להפוך את הנראה בלתי אפשרי לאפשרי, למצות את מיטב הכוחות הפועמים בה בכל תחומי המחשבה והביצוע כדי לשלוח את הליכוד ומנהיגיו לאופוזיציה.

קריאה למשאל עם

מאת פרופ' אלפרד יחיאל גוטשלק

לפני שנים רבות כתב צ'ארלס דיקנס: "היתה זו שעתם היפה ביותר; היתה זו שעתם הקשה ביותר". דומה שמאז ומתמיד כך היו פני הדברים.

סערות השעה מעוררות בקרב רבים את התחושה כי לא היו לישראל ימים קשים מאלה שנקרו על דרכה כרעם ביום בהיר מאז החלה בדצמבר ההתקוממות בקרב האוכלוסיה הערבית.

מאז הניצחון המזהיר במלחמת ששת הימים עד פרוץ מלחמת יום הכיפורים קננה בלבבות האשלייה כי אותו ניצחון יביא בעקבותיו ימים נפלאים מאין כמותם. אך טיבה של אשלייה, בין אם קצרת־ימים היא בין ארוכת־שנים – שהיא מתנפצת.

מלחמת יום הכיפורים פקחה את עיניו של מי שהלך שבי אחר חלומות באספמיה. אותה מלחמה גורלית חזרה וחשפה את מדינת ישראל לסכנות ולבעיות הכרוכות בגבולות ביטחון ובצורך להשליט סדר בקרב אוכלוסיה ערבית נסערת, המסוגרת בשטחים הנמצאים תחת השלטון הישראלי.

בימים עברו ידע היישוב עימותים מתמשכים עם היישוב הערבי. ימי ההסתרות, יידוי האבנים ופעולות הטרור התכופות נגד היישובים הישראלים – ימים אלה הפכו לחלק מזכרונות העבר, זכרונות מימים שנחשבו בזמנם לימיה הקשים ביותר של ישראל. אך היתה זו גם שעתו היפה ביותר של העם אשר עלה מתוך אפר השואה בכוח רצונו לבנות ולהיבנות מחדש. תושבי ישראל השכילו לבנות מדינה חיונית וחזקה, בלי להירתע ובלי לסגת מפני אויביה העזים אשר כאז כן עתה מבקשים להשמידנו.

מתוך התבוננות רחבה על 40 שנותיה של המדינה, על כל תלאותיה, אין ספק שכבר נקרו בדרכה חוויות קשות מאלה שחווינו בחודשים האחרונים.

אולם כיום מצויה בידינו הזדמנות שאין להחמיצה. ההזדמנות לבחור לאומה את הדרך הטובה ביותר. יתכן שבתנאים הקיימים יתברר שזה האתגר הקשה מכולם: לבחור את הדרך הנבונה להבטחת עתידנו ואם לא נצליח להגיע לעתיד הטוב ביותר, שלא תמיד קל להגיע אליו, לשאוף לכל הפחות לעתיד טוב יותר.

ברצוני להציע דרך לגשר מעל למחנות הניצים, שחילוקי־הדעות ביניהם חושפים את ישראל לפגיעות מבית ומחוץ: ברצוני להציע מענה לכל הדברנים שמעולם לא נקלעו בעצמם ובגופם ללב המון מוסת ופרוע המיידה אבנים וכל הבא ליד: יש לקיים משאל עם שיתייחס לאינטרסים הלאומיים ולא לאינטרסים מפלגתיים.

יש לקיים משאל עם שבו יביעו כל אזרחי ישראל את דעתם על נושאים מוגדרים שינוסחו בידי ועדות מטעם גופים פוליטיים וא־פוליטיים כאחד. בין השאר יש לברר מהי עמדת העם כלפי השאלות הבאות: מהו הדבר הטוב ביותר להווייתה ולעתידה של מדינת ישראל? האם יש לחלץ את ישראל מהמלכוד הקרוי רצועת עזה על ידי הפיכתה לקנטון בעל ממשל עצמי, או שמא לספחה אותה בדומה לסיפוח רמת הגולן תוך הענקת זכויות ממשל עצמי לאזרחיה? מהו הפתרון הטוב ביותר מבחינתה של מדינת ישראל בהתייחס לבעיית השטחים? האם לספח את הגדה, או שמא להפוך אותה לקנטון ניטראלי (עצמאי, בעל ממשל עצמי ופרוזדורים) פתוחים לישראל ולירדן, תוך כינון מערכת נורמלית של יחסים כלכליים וחברתיים?

משאל עם כזה, מנותק משיקולים פוליטיים־מפלגתיים, ומגוון ההיבטים הקשורים בבחירות כלליות, ישקף נאמנה את רצונם של אזרחי ישראל ויהווה בסיס שעל פיו יפעלו מנהיגי המדינה וממשלתה.

(פרופ' גוטשלק הוא נשיא היברו יוניון קולג' – מכון למדעי היהדות).

מוועדת כץ בחזרה לוועדת חורב

מאת יוסף אלמוגי

חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, בישיבתו ב־17 בפברואר, החליט לאמץ עקרונית את דו"ח ועדת כץ ולהעביר את מערכת הקליטה הראשונית של העולים ממנה לממשלה.

ב־1985 הזמין יו"ר חבר הנאמנים מר הופברגר במרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל בראשותו של ד"ר ישראל כץ בחינה של מערכת העלייה והקליטה וב־1987 הגישה ועדת המומחים המכונה ועדת כץ מסקנותיה שהעיקרית בהן היא, כי "יש לבטל את הפיצול בנושא ולהעביר את מלוא האחריות על קליטת העולים לממשלה וזו חייבת לטפל בהם כבכל אזרחי המדינה". המומחים בוועדת כץ חשו כנראה באי־נוחות בהשוואת צורכי הטיפול בעולים לאלה של כלל אזרחי המדינה, כמקובל לדעתם במדינות מתוקנות אחרות, ומשום מה שכחו לציין, כי בעוד שבמדינות המתוקנות בעולם קיימת בעיית הגירה, ישראל היא היחידה בעולם שבה קיימת בעיית עלייה.

אחת מן הראיות לשוני זה התבטאה גם בחריגה מן הקו המבדיל בין חובת הממשלה לטפל בקליטה בארץ ובין חובתה של הסוכנות לפעול בתפוצות בענייני עלייה שכן הוועדה ממליצה, כי הסוכנות תמשיך לעסוק בארץ בעידוד העלייה, בסיוע להתאזרחות עולים, בטיפול פסיכו־סוציאלי מיוחד לעולים, בהעמקת התמריצים לקליטה כלכלית, בהגברת מעורבות האוכלוסיה בישראל בקליטה ובסיוע עקיף לממשלה בתחום שירותי התשתית לטיפול בקליטת העלייה. למותר לדעתי להוסיף שעם רשימה כזו של מטלות בענייני קליטה תיאלץ הסוכנות להמשיך ולקיים מחלקה "מוקטנת" לענייני קליטה.

השינויים התכופים במיקומה של מחלקת הקליטה בין הממשלה לסוכנות נבעו מדי פעם גם משיקולים קואליציוניים פנים או בין־מפלגתיים, אולם בעיקרם הם משקפים את הבעייתיות האובייקטיבית של קליטת בני אדם בארץ חדשה על כל המשתמע ממנה. בהקשר לכך ראוי לציין עובדה תמוהה: בעוד החקלאים שלנו מודעים לתהליך המקצועי והתנאים המיוחדים ההכרחיים לקליטה מוצלחת של שתילי עצים נטועים המועברים ממקום למקום, עוד לא הצליחה ישראל לאמץ לעצמה נתיבי קליטה בהם משוקללים כל המרכיבים הכלכליים, החברתיים, החינוכיים, התעסוקתיים ובעיות מגורים לקליטת סוגים מגוונים של עולים מארצות שונות. זה אחד המקורות למשברים הפוקדים אותנו ומחפשי דרך מוטלים מדי פעם על ועדות שונות שהאחרונה בהן היא ועדת כץ.

חרף השוני בסיכומיהן של הוועדות אפשר לציין מכנה משותף המתייחס לחלק חשוב ממסקנותיהן. כולן מייחסות חשיבות קיומית לעלייה ולקליטה, כולן בדעה שאין להוציא ענייני העלייה מהסוכנות ואין חולקים על כך שקליטה נאותה מותנית בעזרת הממשלה באמצעות שילוב רוב המשרדים הממשלתיים. מכאן ואילך חלוקות הדעות על המסגרת הרצויה לנושאי הקליטה ולשם קיצור אתרכז רק בנקודות המרכזיות שבמחלוקת.

אין ספק שאיכות הקליטה משפיעה על רמת העלייה. ככל שהעלייה כוללת יותר עולים ולרשותם אופציות פתוחות בגולה, כן עולה החשיבות של טיב הקליטה על כמות העלייה. זו אחת הסיבות שאין לדעתי להפריד בין הקליטה והעלייה ומכיוון שאין אפשרות להעביר ענייני העלייה לממשלה, הכרח הוא להצמיד שתי המחלקות לרשות ציבורית מרכזית בראשות ראש הממשלה ויו"ר הנהלת הסוכנות.

האמצעים לסיפוק צורכי הקליטה מצויים במשרדים ממשלתיים והשיתוף ביניהם הוא תנאי ראשי לקליטה נאותה, אך דא עקא שהתיאום בין שרים החולשים כמעט בלבדית על תקציביהם והמהווה הנימוק המרכזי בהצעת ועדת כץ להעביר ענייני הקליטה לממשלה – הוא בלשון המעטה פרובלמטי מאוד. הרכב הקואליציוני הבין־מפלגתי והפנים־מפלגתי משריין שלטון כמעט בלתי מוגבל של השרים על תקציבי משרדיהם וזכורים לי מקרים לא מעטים של קיצוץ באחוזים שווים בכל התקציבים כדי להימנע מפגיעה בשר בעל חשיבות קואליציונית על ידי הפחתה ניכרת ולו צודקת בתקציבו.

מערכת התיאום בין משרדי הממשלה במתכונתה הקיימת אינה תואמת את צורכי הקליטה. עובדה זו הוכרה על ידי ועדת חורב בשנת 1976 ובגינה היא המליצה להקים רשות מיוחדת לעלייה וקליטה. אין להניח שמערכת התיאום בממשלה הנוכחית הדוקה יותר ממה שהיתה בממשלת אשכול או רבין.

האכזבה המתמשכת מטיפולה של הממשלה בענייני קליטה אינה מקרית ואינה נובעת רק מהיעדר תיאום ראוי בין משרדיה ומהפיצול באחריות בין שני גורמים. בדיון בסוגיה זו חשוב לזכור את הכלל הידוע כי כל ממשלה הניצבת יום יום בפני ברירה להיענות לצרכים דוחפים או להיענות לאמצעי־פתרון חשובים שאינם דוחפים בעליל, היא מעדיפה את הראשונים מה גם שצורכי העלייה והקליטה אינם מהווים קבוצת לחץ ולא טמון בהם בדרך כלל כוח אלקטורלי. טוב יעשה ד"ר כץ אם ירענן את זכרונו בוויכוחים הסוערים שהיו בינו לשר האוצר אז פנחס ספיר, אשר מודעותו הסוציאלית היתה ידועה, אולם בשל אחריותו על הצרכים הדוחפים בממשלה לא יכול היה להיענות למלוא התביעות שהגישו ראשי הביטוח הלאומי אז: הח"מ וד"ר כץ שהיה מנכ"ל המוסד.

אם נכונה ההנחה כי העלייה והקליטה קשורות זו בזו ומושפעות זו מזו וכי שתיהן מהוות בעיות קיומ־יות למדינה ולעם היהודי, חובה עלינו לשחרר פעילות חיונית זו מאילוצים אחרים ותהיה חשיבותם אשר תהיה. כן שומה עלינו להשיג הסכמה כללית של כל הכוחות הציוניים במדינה להעמיד בראש סולם העדיפויות שלנו את ענייני העלייה והקליטה ולהקים למטרה זו רשות ציבורית משותפת לסוכנות ולממשלה. ברשות כזאת אפשר יהיה ליצור מערכת תיאום יעילה ומהירה כפי שהקמנו אחרי מלחמת יום הכיפורים לקליטת רבבות חיילים משוחררים שזכו להטבות דומות לאלה של עולים. הנסיון, שהצליח במידה כזאת, אפשר לחדשו ולהפכו למנגנון־קבע במערכות הארגוניות של העלייה והקליטה.

באחרונה מתחולל בסוכנות תהליך מעניין של דה־פוליטיזציה בהנהגת המחלקות. בלי להיכנס לסוגייה השנויה במחלוקת בין החלק הציוני והמגביתני בסוכנות, יש לדעתי לנצל את המצב החדש בהזרמת כוחות מינהליים מעולים המשוחררים מאילוצים מפלגתיים. זו נקודה חדשה שגם היא כשלעצמה מהווה נימוק בעל משקל רציני לבניית רשות ציבורית אשר נציג הסוכנות בה יתמנה וייבחן לפי כשרו ולא לפי כרטיס המפלגה. אינני מתייחס אל שר הקליטה ואל ראש מחלקת העלייה הנוכחיים. ברצוני רק לציין כי בעוד שבממשלה הבאה, ואני חושש כי גם בזו שאחריה, יתמנה שר לענייני עלייה וקליטה לפי הקריטריון המפלגתי הקואליציוני ומעמדו של השר במפלגתו ואילו כשרו, יכולתו ותבונתו לפעול ממש בעניין הנתון לטיפולו לא יהוו כל תמריץ או מכשול למינוי, הרי לפי הנוהל החדש המשתרש בסוכנות יהיו האחראים לבעיותינו החיוניות נתונים לביקורת עניינית על כושרם, פעילותם והצלחותיהם.

ההצעות של ועדת כץ לקויות ואין בהן מענה על כשלוננו המתמשך במישור הציוני ביותר בחיינו הלאומיים והממלכתיים. לדעתי עלינו לשוב ולאמץ את המלצות ועדת חורב מ־1976 ולהקים רשות סטטוטורית לעלייה וקליטה המשותפת לממשלה ולסוכנות, נתונה לביקורת הכנסת, נהנית מגמ־שות תפעולית וארגונית ומנוהלת בידי מיטב הכוחות הניהוליים במדינה.

שרב

מזג־האוויר השרבי ששרר בימי החג הביא גל מתרחצים לים (צילום: יעקב שאלתיאל)

40 אלף איש נפשו מסביב לכנרת

תנועת מטיילים ערה באתרי הטבע והנופש בגליל העליון וברמת־הגולן

מאת שמעון ויים ויוסי ליבוביץ'

כארבעים אלף מתרחצים ונופשים פקדו את חופי הכנרת בשלושת ימי החג וסוף השבוע, ובכמה חופים היתה התפוסה מלאה לגמרי. גם בחניונים המסודרים של הכנרת נרשמה תפוסה מלאה בימי החג. תנועת כלי רכב ערה ביותר הורגשה בשלושת הימים האחרונים בכביש סובב כנרת ובצירי תנועה מרכזיים בעמק ובגליל. לא נמסר על אירועים יוצאי־דופן בימי החג סביב הכנרת.

תנועת מטיילים ערה הורגשה גם באתרי טבע ונופש בגליל העליון וברמת הגולן ונמסר כי חורשת טל היתה מלאה במאות רבות של נופשים. גם באתר החרמון ניצלו חובבי הסקי השלג את השלג שעדיין נותר באתר להחלקה וגלישה ונמסר על כמה אלפי מבקרים בימי החג.

בתי המלון בטבריה היו מלאים בשלושת ימי החג השני וסוף השבוע, לאחר שבמרוצת שבוע הפסח לא הסתירו המלונאים בעיר את אכזבתם מהתפוסה הלא־מלאה שהיתה במלונות ואשר הגיעה לכשמונים אחוז בלבד. פסטיבל עין־גב שהסתיים ערב החג השני, משך אליו אלפי חובבי מוסיקה והוכתר בהצלחה.

ראש המועצה האזורית עמק הירדן, זאב שור, התלונן אתמול כי כבישי איזור הכנרת אינם ערוכים לקליטת אלפי כלי הרכב העוברים בהם בימי החגים והקיץ. לדבריו, מדובר בכבישים ישנים וצרים שאינם עומדים בנטל ובעיקר אמורים הדברים בכביש עוקף כנרת. שור אמר כי יפנה למשרדי התחבורה והבינוי שיפעלו לשיפוץ הכביש והרחבתו כבר בקרוב, שכן הדבר עלול לגרום לאסונות ולפקקים בלתי־נסבלים.

היום תחל סיירת הנקיון של מינהלת הכנרת במבצע נקיון והכשרת חופי הכנרת לקראת חג העצמאות וסוף השבוע הארוך שלאחריו, בעוד כשבועיים. מעריכים כי סביב הכנרת הצטברה כמות גדולה ביותר של אשפה, אף כי לא נמסר על נזקים ממשיים למתקנים בחופים.

אלפים ב"ימי המוסיקה והטבע"

ההצלחה הגדולה שקצר המפעל "ימי המוסיקה והטבע" שארגנה המועצה האזורית משגב בשלושת ימי חג הפסח, במהלכם השתתפו אלפי אנשים מכל רחבי הארץ, הביאה את אנשי המועצה לכלל החלטה להמשיך במפעל גם בשנים הבאות.

במלאות חמש שנים לייסוד המועצה האזורית משגב, ובמסגרת חגיגות שנות ה־40 למדינה, אורגן אירוע ייחודי אשר שילב טיולי משפחות וקונצרטים קאמריים מלווים הסברים, באזורי ההתיישבות החדשה בגליל – שגב, תפן הצלמון.

ראש המועצה האזורית, אריק רז, אמר כי חבל ארץ זה אינו מוכר לרבים מתושבי הארץ ולכן נועד המבצע להציג את הנעשה בישובים אלה כדי למשוך מתיישבים חדשים.

לצורך המבצע חוברו יחדיו 28 ישובים ובהם 6800 תושבים. הוכשרו 30 מסלולי טיולים אשר שולבו בקונצרטים וב־15 הרכבים של מוסיקה קלאסית וחדשה שנוגנו ברחבי ישובי משגב. בעת הקונצרטים התקיימו תוכניות נפרדות לילדים, כגון תיאטרון בובות, בישול בטבע ועוד, בהם נטלו חלק מאות ילדים.

גם הכפר הבדווי סלאמה בן 90 המשפחות – כפר המיעוטים היחיד במשגב – נטל חלק באירועים. התקיימו בו ירידי פולקלור [illegible] בדווי.

תוצרת חקלאית מהערבה – בטיסה ישירה לאירופה

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

המטסה ישירה ראשונה של תוצרת חקלאית מהערבה לאירופה בוצעה בימים אלה בשיתוף־פעולה בין "אגרקסקו", "אל־על" ו"ממן". תשע טיסות נסיוניות כאלה יבוצעו החודש כדי לבחון את ההתכנות המסחרית והכלכלית.

המשלוח הראשון כלל 120 ארגזי מלונים במשקל של 700 קילוגרם. לצורך העמסת המשלוח הובא לשדה־התעופה עובדה צוות מיוחד של מסוף המטענים בנמל בן־גוריון.

על עריכת שורת הניסויים הודיע שר־החקלאות אריק נחמקין לפני כמה שבועות. ההערכה היא, כי הטסת תוצרת חקלאית משדה עובדה תחסוך את הוצאות ההובלה היבשתית ותאיץ את הגעת המשלוחים ליעדיהם. מטוסי הנוסעים רחבי הגוף יכולים להוביל 6־12 טון תוצרת חקלאית בהתאם לסוג המטוס ולנפח התוצרת.

שניים טבעו בחופי תל־אביב ובת־ים

(ע). – שני מקרי טביעה היו בסוף השבוע בחוף בוגרשוב בתל־אביב ובחוף הריביירה בבת־ים.

ביום ו' אחר הצהריים, טבע בחוף בוגרשוב סוסו גודולופה (36), תייר תושב מכסיקו, שבילה בחוף עם קבוצת חברים מארצו. הם נכנסו למים, ומשו את התייר אל החוף, אולם לצוות מד"א שהגיע למקום לא נותר אלא לקבוע את מותו של האיש.

בשבת בשעות הבוקר טבע אדם מבוגר, שטרם זוהה, בחוף הריביירה בבת־ים.

פיצוץ גז הרס חנות ממתקים בכפר יאסיף

מאת יוסי ליבוביץ', סופר "דבר" בגליל המערבי

חנות לממתקים מהודרים בכפר יאסיף שבגליל המערבי, נהרסה בליל בערב החג מפיצוץ גז.

הפיצוץ אירע לפנות־בוקר, לאחר שבמשך הלילה דלף הגז מתוך שני מיכלי גז גדולים הנמצאים דרך קבע ליד החנות.

מפקד משטרת עכו אמר אתמול כי מדובר בפיצוץ גז נפוץ שנגרם ככל הנראה כאשר המנוע של המקרר הנמצא בחנות החל לפעול והוא זה שגרם לניצוץ. כתוצאה מהפיצוץ נגרמו נזקים לדירות סמוכות. לא נגרמו נזקים בנפש.

נרדם במכונית שהוא חשוד בגניבתה

(ע). – תושב שפרעם בן 22 נתפס ביום ה' לפנות בוקר כשהוא ישן שנת־ישרים בתוך רכב שנגנב מספר שעות קודם־לכן מחיפה.

בעקבות הודעת בעל הרכב על גניבתו נמסר הדבר לניידות המשטרה באיזור. לפנות בוקר הבחינה אחת מהן במכונית כשהיא חונה בצד הדרך ליד שפרעם.

השוטרים חשבו שהגנבים נטשו את המכונית ככל הנראה בשל חוסר בדלק או תקלה טכנית כלשהי. להפתעתם משהתקרבו למקום מצאו בתוכה את הצעיר כשהוא ישן. הם העירו אותו ושאלו למעשיו במכונית הגנובה. הוא לא ידע להסביר כיצד הגיע אליה, ועל כן נלקח אחר כבוד לתחנת המשטרה הקרובה כחשוד בגניבה.

הודעה על מציאת המכונית נמסרה לבעליה.

אלמונים הציתו מחסן של עיריית קרית אתא

מאת יוסי ליבוביץ', סופר "דבר" בגליל המערבי

מחסן כלים של עיריית קרית אתא הוצת בערב החג על־ידי אלמונים.

האש כילתה ציוד ישן וכסא. חוקרי מכבי אש קבעו כי מדובר בהצתה. משטרת זבולון פתחה בחקירה.

260 נענו למבצע האיכלוס בערד

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

מבצע האיכלוס בערד, בו הוחל לפני כחודש וחצי, נחל הצלחה רבה. כ־260 פניות של תושבים ממקומות שונים בארץ, המבקשים להשתקע בעיר ולנצל את ההטבות המפליגות שניתנות לתושבים החדשים במסגרת המבצע, הגיעו עד כה להועדת האיכלוס, המשותפת למועצה המקומית, למרכז ההכוונה לעידוד פיתוח ולמועצת הפועלים המקומית.

בין המבקשים להשתקע בערד – 200 משפחות מכל אזורי הארץ, כמחציתן מאיזור תל־אביב וגוש דן, שלוש משפחות מיהודה ושומרון ו־20 משפחות מקיבוצים שונים ברחבי הארץ. למשפחות המבקשות להיקלט בערד – כ־300 ילדים בגילאים שונים, ומערכת החינוך נערכת לקליטתם בגנים ובבתי־הספר היסודיים והעל־יסודיים. רוב הפונים הם מוותיקי הארץ, אולם יש ביניהם גם זוגות צעירים לא מעטים. רוב הפונים הם בגילים שבין 20 ל־45, בעלי מקצוע בתחומים מגוונים, כגון: מהנדסים, הנדסאים, טכנאים במקצועות הכימיה, אלקטרוניקה, חשמל ומחשבים, אנשי הוראה ועובדי מלונות על כל תחומיהם.

המנוע עף, המכונית התלקחה ובת 25 נשרפה בתוכה למוות

מאת יוסי ליבוביץ', סופר "דבר" בגליל המערבי

בתאונת־דרכים שאירעה ביום חמישי לפנות־בוקר בחיפה, נשרפה למוות אריאלה בסן, עולה חדשה מצרפת, בת 25.

התאונה אירעה בשעה 2.20 לפנות־בוקר ברחוב העלייה 68 בשכונת בת־גלים, כאשר רכב מסוג פיג'ו שנסע מכיוון בית־החולים רמב"ם לכיוון הכרמל, סטה ממסלולו מסיבה שטרם הוברדה, ופגע בעמוד תאורה. מעוצמת הפגיעה ניתק מנוע המכונית ממקומו והוא הועף לצד הדרך, בעוד הפיג'ו ממשיכה בנסיעתה. מיכל הדלק במכונית נפגע והתלקח, והרכב כולו עלה באש.

במכונית היו באותה עת הנהג יוסף בראוכר מחיפה ואריאלה בסן עולה חדשה שהתגוררה אצל בני־משפחה בנשר, ולמדה בטכניון. עוברים ושבים ניסו לחלץ את השניים מהרכב הבוער.

עד מהרה, הוזעקו למקום אנשי משטרה ומכבי־אש. במהלך ההמולה חולץ הנהג, אולם אריאלה בסן נשרפה כליל. הנהג נפגע באורח קל ואושפז בבית־החולים רמב"ם. ביום שישי הגיע בכוחות עצמו לבית־משפט השלום בחיפה, שם שוחרר בערבות וחזר להמשך הטיפול.

בת 19 נהרגה בבאר־שבע

אמיר רוזנבליט, סופר "דבר", מוסר כי ריטה קיון, בת 19 מבאר־שבע, נהרגה אתמול בהתהפך מכונית בה נסעה באיזור השוק העירוני של באר־שבע. בתאונה נפצעו חמישה אנשים.

התאונה אירעה סמוך לשעה 10.30. טנדר נהוג בידי תושב באר־שבע, בן 21, פרץ את הגדר המקיפה את השוק, לאחר שנהגה איבד את השליטה על ההגה וסטה ממסלולו. הטנדר התהפך ונפל על רחבת השוק. כתוצאה מההתהפכות נהרגה הצעירה ונפצעו חמישה אנשים, שהועברו לטיפול בבית החולים "סורוקה" בבאר־שבע.

בוחני לשכת התנועה של משטרת מרחב הנגב חוקרים את הסיבה שגרמה לנהג לאבד את השליטה על ההגה.

עיצומים בבנק לאומי בגלל... תשלום בונוסים

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

ועד עובדי בנק לאומי החליט לא לאפשר ניידות של עובדים בין סניפי הבנק השונים ובכן הורה לעובדים לנתק מגע עם ההנהלה, בעקבות החלטה של הנהלת הבנק להעניק בונוסים אישיים לחלק מהעובדים.

הוועד, המייצג 10,000 עובדים, מוחה על כך שמתן הבונוס, המהווה שינוי במערכת השכר, נעשה בלא תיאום עמו. הוועד טוען שאין ליצור אפליה בין עובד למשנהו ומטרת הבונוס היא "לזרוע פירוד בין קבוצות עובדים ולהביא את הוועד בו לעימות עם חבריהם לעבודה".

דובר בנק לאומי מסר אמש בתגובה כי ההנהלה הודיעה עוד לפני כשנה על החלטתה לחלק את הבונוס, בעקבות השיפור ברווחיות הבנק. 80 אחוז מהבונוס חולק באופן שווה לכל העובדים ואילו יתרת ה־20 אחוז הוענקו לעובדים שנבחרו על פי הישגים אישיים בשנת '87. הדובר הוסיף שההסתדרות מחוייבת כלפי בית הדין לעבודה כי העבודה בבל"ל לא תשובש.

בעבודת לילה מאומצת הצליחו מע"צ לסיים ערב הפסח הרחבה וסלילה בצומת רעננה

נעצרו שני חשודים בסחיטת סוחר קרקעות ערבי ושוד

(ע). – צבי מרקיב (36) תושב בת־ים, וראובן בנג'ו (26) תושב נהריה, נעצרו ביום ה' בפקודת בית־משפט השלום בתל־אביב ל־10 ימים, כחשודים בשוד וסחיטה באיומים של סוחר קרקעות ערבי.

צעירה שהובאה יחד איתם שוחררה בערבות.

נציג המשטרה מסר בבית־המשפט את גירסתו של אמיל אסעד, סוחר הקרקעות מכפר מעילה, שהתלונן נגד החשודים. לטענת המתלונן, הוא נועד ביום ד' השבוע בחצות הלילה עם החשוד צבי מרקיב במכון בריאות בתל־אביב, אותו הכיר במשרד לגביית צ'קים. במהלך הפגישה הופיעו במקום שלושה בחורים ובחורה שהצטרפו לחשוד, והארבעה שדדו ממנו תוך איומים בסכין ואיומים על בני משפחתו, סכום של 280 ש"ח. כן אילצוהו, לטענתו, לחתום על המחאות בסך של 4300 ש"ח, ולאחר מכן גרמו נזק למכוניתו.

המתלונן סיפר, כי החשוד השני ראובן בנג'ו וצעירה שעבדה במכון הבריאות פאני שוורץ (21) תושבת פרדס כץ היו מעורבים במעשה.

נציג המשטרה סיפר, כי החשודים טענו שהרקע למעשה הוא קבלת דולרים מזויפים שנמסרו ע"י המתלונן והופצו ברבים. לכן, יש צורך לאתר את מחזיקי הדולרים המזויפים ולבדוק את גירסתם של החשודים.

בביהמ"ש הכחישו שלושת החשודים כל קשר למעשה, וטענו כי את הכספי ההמחאות שנשדדו מסוחר הקרקעות, לקחו שלושה צעירים אחרים, שאינם מכירים אותם.

השופט דן ארבל החליט לשחרר את הצעירה, עובדת המכון, בערבות עצמית, לאחר שהשתכנע כי אין בסיס לחשד ששיתפה פעולה עם שני החשודים האחרים.

3 תושבי לוד נעצרו עד תום ההליכים באשמת יבוא קוקאין

המבריחים הטמינו קוקאין במקום טלק והמשטרה החליפה אותו בסוכר ענבים

(ע). – שלושה צעירים תושבי לוד, הנאשמים בהשתייכות לכנופיה שקשרה קשר לייבא קוקאין מקולומביה לישראל, נעצרו ביום ה' עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, בפקודת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

השלושה הם שלמה הולי (27), מאיר סוכול (27) ומיכאל נורי (19). בכתב־האישום שהוגש נגדם נאמר, כי בתחילת 1988 קשרו הנאשמים קשר עם אחרים לייבא לישראל בתכנון מדוקדק מראש, סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל 838 גרם.

לצורך כך, נסעו שלמה הולי ומאיר סוכול ב־26 בינואר לקולומביה ורכשו את הסם בעיירה קאלי. שלמה הולי הזדהה בשם בדוי, ואת הסם שרכשו הסתירו השניים בכלי לאיחסון אבקת טלק שהיה בתוך תיק. הסם נארז בחבילה ונשלח בדואר לכתובתו של הנאשם השלישי, מיכאל נורי.

ב־6 בפברואר חזרו השלושה לישראל דרך פאריס. כעבור כשבועיים הוצאו הסמים מתוך החבילה על ידי המשטרה, ובמקומם הוכנס סוכר ענבים. יומיים אחר־כך הוציא אביו של הנאשם מיכאל נורי על פי בקשת הבן, מבית הדואר בלוד, את החבילה שנשלחה מקולומביה. האב מסר את החבילה לבנו, וזה הודיע על כך לנאשם מאיר סוכול.

מיכאל נורי פתח את החבילה, הוציא מתוכה את שני מכלי ה"טלק", הכניסם לשקית ניילון ונסע לביתו של מאיר סוכול. נורי מסר לידיו של סוכול את השקית עם מכלי הטלק בסברו שהם מכילים קוקאין, כמתוכנן.

בחיפוש שנערך על ידי המשטרה מספר דקות לאחר כניסתו של נורי לביתו של סוכול, נמצאה השקית ובתוכה מכלי הטלק, כשהיא מוסתרת בין השמיכות במיטה. כן נמצאו במיטה 4.2 גרם קוקאין ושרידי הירואין.

עוד נאמר בכתב האישום, כי ב־7.3.88 נעצר מיכאל נורי באילת כשברשותו ארבע מנות קוקאין.

"מורשת גורדוניה – מכבי הצעיר"
וקבוצת מעלה החמישה ביובלה ה־50
מזמינות את הציבור

ליום עיון 45 שנה למרד גיטו וארשה

שיערך במעלה החמישה, ביום כ"ז ניסן תשמ"ח – 14 באפריל 1988 בשעה 14.30.

בתוכנית: בשעה 14.30 – טכס התייחדות ליד אנדרטת אליעזר גלר וחבריו
בשעה 15.00 ב"בית צילה":

ברונקה קליבנסקי: תנועות הנוער החלוציות במחתרת ובמרד
אהרון כרמי: אליעזר גלר וחבריו במרד הגיטו (סיפורו של לוחם)
פיליפ סגל: גורדוניה – מכבי הצעיר במחתרת ברומניה
פרץ רבס: תנועתנו במרד בסלובקיה ובהונגריה
נתן שוולב־דרור: עזרה והצלה מז'נבה
פרופ. נתן רוטנשטרייך: מורשת גורדוניה

בתוכנית ישולבו קטעי קריאה ושירה.
תחבורה: מירושלים, "אגד", רציף 8, קוים 85, 86 בשעה 13.30 וכן כל שעה.

שר העבודה והרווחה

הודעה על כוונה למתן צו הרחבה לפי חוק הסכמים קבוציים, התשי"ז – 1957

בתוקף סמכותי לפי סעיף 26 לחוק הסכמים קבוציים התשי"ז – 1957[1], אני מודיע על כוונתי לתת צווים לפי סעיף 25 לחוק, המרחיבים את תחולת ההסכמים הקבוציים הבאים:

1. הסכם קבוצי כללי (7049/87) שבין מרכז הקבלנים והבונים בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י הסתדרות פועלי הבנין מיום כ"ז בתשרי התשמ"ח (20 באוקטובר 1987) בדבר מימון פעולות המוסד להכשרה ולייעול הבנייה.
2. הסכם קבוצי כללי (7052/87) שבין מרכז הקבלנים והבונים בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י, הסתדרות פועלי הבנין, מיום י"ז בכסלו התשמ"ח (8 בדצמבר 1987) בדבר תנאי שכר.
3. הסכם קבוצי כללי (7003/88) שבין התאחדות התעשיינים בישראל לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י, הסתדרות עובדי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה מיום י' בטבת התשמ"ח (31 בדצמבר 1987) בדבר תנאי שכר.
4. הסכם קבוצי כללי (7007/88) שבין לשכת התאום של הארגונים הכלכליים לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י והאגף לאיגוד מקצועי מיום ד' בניסן התשמ"ח (22 במרץ 1988) בדבר תשלום תוספת יוקר.

ד' בניסן התשמ"ח
25 במרץ 1988

משה קצב
שר העבודה והרווחה

[1] ס"ח התשי"ז עמ' 63

במלאת שלושים לפטירת חברתנו
זהבה טוסיה הרמתי ז"ל
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה
מחר יום שני 11.4.88 כ"ד ניסן תשמ"ח בשעה 15.00.
המשפחה
וקבוצת רמת־דוד

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברתנו
אלקא ויטחובסקי ז"ל
ההלויה התקיימה
ביום חמישי כ' ניסן תשמ"ח 7.4.88
המשפחה
וקיבוץ נען

יקירתנו
שושנה אלון (דומב)
לבית ארלוק
איננה
צוותה את גופתה למדע
אבלים מרה:
בעלה: שמואל
בתה: חני
בנה וכלתה: אלי ולידיה
נכדתה: תמי
אחיה: זורח ארלוק
גיסה וגיסותיה
וכל בני המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של
אמנון בורנשטיין ז"ל
בנם של חברינו יהודית וברוך
ההלויה התקיימה ביום חמישי כ' ניסן
תשמ"ח 7.4.88 בגבעת ברנר.
המשפחה
ובית גבעת־ברנר

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתו של חברנו
יוסף בן אברהם
(פוטשקה)
ההלויה תתקיים היום יום א' כ"ג ניסן תשמ"ח 10.4.88
בשעה 16.30 בבית העלמין בגבעת ברנר
בית גבעת־ברנר

אנו משתתפים באבל המשפחה
עם מותו של גמלאי "דבר"
אהרון כרמלי ז"ל
ומביעים את תנחומינו הכנים
בית "דבר"

אנו מודיעים בצער על מות יקירנו אבינו וסבנו היקר
אהרון כרמלי ז"ל
שנפטר בשיבה טובה
ההלויה התקיימה ביום רביעי י"ט בניסן תשמ"ח 6.4.88
עקב החג יושבים שבעה בבית המנוח
רח' משה שרת 18 קרית חיים ממוצ"ש.
המתאבלים **בנותיו, בנו, חתניו, כלתו, נכדיו ונינו**

הועד הציבורי למען השומר חיפה
מתאבל על מותו של חברנו
ניצב (גימלאי)
מרדכי רון ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה
גיורא פישר
יו"ר הועד הציבורי למען השומר
סגן ראש העיר חיפה

דבר היום
מוות בשומרון

מי ששולח ילדים – את ילדיו – לטייל בתוך סכנותיה של מלחמה, נוהג ברשלנות פושעת. דבר זה חייב להיאמר גם בשעת זעזוע עמוק ממות נערה צעירה וחפה מכל פשע. אין שום קשר הגיוני בין האמונה שזכותם של יהודים לתייר בכל אתר ואתר בארץ ישראל, לבין מצוות פיקוח־נפש האוסרת על הורה אחראי לשלוח את בנו ובתו לשדה־מוקשים או לביצה טובענית או לשוטטות על מסילת־רכבת כשקטר מגיח ממול. כאשר בעיצומה של התקוממות בשטחים – התקוממות שסכנותיה ידועות, והמרתקת כוחות צבאיים גדולים למטרה חמקמקה המתקראת בפי צה"ל „כבישתה" – משגרים מתנחלים קבוצת מטיילים לפאתי כפרים עויינים, זוהי התגרות בגורל – וככל הנראה, לא רק בו, מה גם שאחד המלווים החמושים היה כנראה היפוכו של המקצוע הידוע כ„מאבטח", שכן הוא מוכר כמי שמופקע הזדמנות לירות במיידי אבנים ואף נענש על כך בעבר בידי צה"ל.

אם מתעקשים המתנחלים לתרום להסלמת האירועים בשטחים ולהביאם עד לכדי עימות כללי – אולי כדי לזרז את גירוש הפלשתינאים משם – כי אז חובת הממשלה וצה"ל להתייצב נגדם, כי בגורל כולנו הם משחקים. כצפוי, עוד בטרם הסתיימה הנתיחה בגופתה של תרצה פורת ז"ל (שממיצאיה אינם חד־משמעיים ומצביעים על אפשרות של מוות שנגרם בשוגג מנשקו של אחד הישראלים), עוד בטרם סוכם התחקיר הצבאי (שהעלה כי התקרית כולה הידרדרה מאירוע שיגרתי למדי של הטחת עלבונות ואבנים, ביוזמת תושבי כפר ביתא, לקטל שני ערבים ולנסיון הנקם במטיילים, שכתוצאתו נהרגה או נרצחה תרצה פורת), וכבר הודרו המתנחלים להסית נגד שנואי־נפשם בפוליטיקה ובתקשורת, לגייס את ראש־הממשלה שמיד להצהרות משונות נוסח „כל הרוג מחזק אותנו" (האם עלינו להסיק מכך כי ככל שיגדל מספר הרוגינו, כן נתחזק ונתעצם?) ולנסות לעשות גם מהמוות מנוף לקידום יעדיהם.

כשם שאין אדם נתפס בשעת צערו, כך גם ציבור לא. אבל חובה להזכיר כי צה"ל רואה במתנחלים נטל, אם לא בעצם היותם בשטחים, כי אז בהתחככותם בשכניהם הערביים – התחככות בעייתית בכל עת ופי כמה בתקופה הנוכחית. יש מהם המכבידים על צה"ל במשימותיו, מאלצים יותר ויותר חיילי מילואים להינתק מבתיהם, וגוררים את ישראל לפעולות־ענישה מופרזות המוניות. למרבה המזל, עומדים כעת בראש צה"ל מפקדים דוגמת רב־אלוף שומרון, שאינם חוששים לחשוף גם אמיתות עגומות ולהצביע על אחריות הקנאים משני הצדדים לעימותים בשטחים. הבעיות מורכבות ובהיעדר פתרון מדיני, המשכנתא היא על צה"ל. לא ייסבל כי במילוי משימתו הכמעט־בלתי־אפשרית יחבלו בו גם יהודים.

החלטה נאותה, בעיתה

מאת נתן רענן

הנהגת ההסתדרות, בראשות המזכ"ל ח"כ ישראל קיסר, החליטה בימים אלה לקיים מפגן המוני לכבוד 1 במאי. להחלטה יש השנה תוקף מיוחד, בהיותה חלק מחגיגות ה־40 לקיום המדינה. הסמיכות לחג החירות העברי מחד גיסא וליום העצמאות מאידך היא העיתוי המתאים ביותר ל־1 במאי. כלום יכול להימצא מועד הולם יותר לחג, המשלב את שיחרור הפועל עם הסולידאריות המעמדית ברחבי תבל?

ההחלטה על המפגן היא החלטה אמיצה, שהתקבלה בעתה: השנה ירבו המקטרגים על 1 במאי. כאילו חג הפועלים „הוחמץ" ערב מערכת הבחירות הסוערת המצפה שלנו, ואילו חג העצמאות ה־40 „נקלע" לשם אגב אורחא, בעונה הבוערת הזאת. כמה רבים יכלו להיות העיסוקים בזכות ויתור על המפגן [illegible] המצב הכלכלי והמדיני, הקיטוב [illegible] ההתפלגות, שירותי הרווחה כהשראת האוצר וביזיונם [illegible] וכהנה וכהנה.

אך דווקא זאת העת להחלטה שיש בה אומץ ותושיה: ככל שגובר הקיטוב, גובר הצורך בהכרה מעמדית. כאשר יש סכנה שהאבטלה תתרחב ושהמשק ייכנס למיתון – ראוי להיזכר במונח, הארכאי לכאורה, התודעה המעמדית. הרווחה, השומן והשוויון אינם מצריכים מחשבה שניה. היפוכם מחייב מפגן כוח ועוצמה, המעורר את המחשבה הרדומה. על דבר נוסף, לבד ממפגן 1 במאי, ראויה הנהגת ההסתדרות לשבח: על שלא ויתרה על רעיון „ממלכתי" נואל, „לדלג" על תרומת ההסתדרות ותנועת העבודה לקום המדינה ולקיומה בתערוכת ה־40. אלה הם שבחי הסכלות בת־זמננו, מבית־מדרשה של „חירות": להציג את הקמתה של מדינת ישראל, תוך איבוד מחושב של תפקיד ההסתדרות בחשבון פשוט זה.

ישראל קיסר ועמיתיו בראשות ההסתדרות הכללית לא ויתרו. ואכן, תערוכת ה־40 תראה, בכל גרבכיה, את פועלה של תנועת העבודה לתקומה, לקיום, לבניה ולהגנה של הישות הישראלית בת־זמננו. ראשי ההסתדרות, הניצבים איתן לא רק במאבק על יישום העקרונות אלא גם במערכה על ייצוגם, מוכיחים, כי כל העקרונות חשובים בעיניהם. שכן, לא בעיקר ובטפל עסקינן – אלא בעיקרי האמונה, ביישומה ובהמשכיותה.

מפגן 1 במאי והבלטת ההסתדרות והישגי ההסתדרות בחגיגות ה־40, מביזים תשתית לתודעה מעמדית, שכה חסרה לנו, עד כי הגענו אל „לילה במאי" לפני עשור שנים. כל המזלזל בסמל, בייצוג ובהזמנן – סופו שהערך ייעשה אצלו כעפרא דארעא. מי שכבוד הערך נשמר בידיו, לא יוכל לנהוג בקל ובנקלות במייצגיו ובמסמליו של הלח הערכי, הרעיוני והקיומי.

בשירו „על האביב המעמדי" כתב ברטולט ברכט: „יום אחד ראיתים בסך/אחרי דגל חוש במצעד./ רבים משלנו אמרו:/ אין עוד אביב מעמדי עד־עד". אך המשך, בעקבות המציאות אומר: „כי אויבי מעמד אנו זה לזה,/ לשווא כל דיבור גבוה:/ ומי שלא העז להילחם,/ העז ברעב לגווע".

המאבק המעמדי הולך ומחריף ואת פירות הבאושים שלו ניתן לראות, דרך משל, במערכת הבריאות הציבורית, הקורסת בגלל שגיון הימין, הנובע, בפירוש, מהשקפת־עולם אחרת, מנוגדת ולוחמת. זו העת למפגן ולהפגנה: זו העת לזכור כי „אויבי מעמד אנו לזה".

בזווית חדה / חגי אשר

מתונים וקיצוניים

אש"ף נכשל באחרונה. במקום שיתקע תריז בין המתונים והקיצוניים בקרבנו הוא בילבל את הראשונים וחיזק את האחרונים

לסופר הידוע בציבור כשמאלן קיצוני מיוחסים את הבדיחה הבאה: הערבים נחלקים למתונים ולקיצוניים. הקיצוניים רוצים לזרוק אותנו לים. המתונים רוצים שנקפוץ בעצמנו. אותו סופר פירסם באחרונה וידוי אישי ארוך ומתלבט, שלא ברוח הבדיחה המיוחסת לו. אבל גם בו היה כדי לטשטש את הקו המפריד – לפחות הקו המילולי שהיה מקובל עד לאחרונה – בין מתונים לבין קיצוניים. ואולי בין „ניצים" ל„יונים". ואולי, בין אלה שרואים באש"ף אויב שאינו בר־שיח עם ישראל, לבין הידועים בציבור כשמאלנים, משום שהם תומכים בתביעת הפלשתינאים להקמת מדינה עצמאית בראשות אש"ף ואף דורשים להכיר בו ולשאת ולתת אתו לשם כך. אם יש גרעין של רצינות בבדיחה האמורה, איזה טעם יש להקל על אש"ף להשיג את מטרתו בשלבים – קודם לצמצם את המדינה לשטח שאינו ניתן להגנה, ולאחר מכן – לצאת להסתערות הסופית נגדה בכוח כל צבאות ערב. שאלה טובה, שיש בה כדי לבלבל בין המתונות.

גם מירון בנבנישתי הוא בין המבלבלים. הוא עושה זאת בהגדרות חדות ובהירות לכאורה, שסתירתן בתוכן. כזאת היא הגדרתו שהימין צודק בתפיסת המציאות ואילו השמאל צודק בהצעת הפתרונות לבעיות שהיא מעוררת. וכבר נשאלה השאלה איך ייתכן הניגוד הזה בין אבחנת המחלה לבין ריפויה. הבלבול הזה נובע מטעות יסודית של בנבנישתי בתפיסת המציאות. הוא קובע שהסכסוך הישראלי־ערבי הפך מסכסוך בין־מדינתי לסכסוך בין־קהילתי, לאמור מסכסוך בין ישראל למדינות ערב לסכסוך בין יהודים לערבים בארץ ישראל, שהיא מולדת משותפת לשתי הקהילות, ושבה ניטשטש „הקו הירוק" בצורה בלתי־הפיכה. זהו סכסוך קמאי, בין־שיבטי, בין האלה והאבן, כשם ספרו האחרון. זוהי טעות, כמובן. הסכסוך הישראלי־ערבי הוא לפחות כפול. גם זה וגם זה. הלוואי שהיה רק זה. על הפלשתינאים לבדם היינו מתגברים בלי קושי. הצרה היא שהותקפנו בעבר ואנו עלולים להיות מותקפים גם בעתיד על־ידי מדינות ערב הקרובות והרחוקות, בעיקר בעידן הטילים עם ראשי הנפץ הכימיים.

יתר על כן, ידינו כבולות בסכסוך עם הפלשתינאים בגלל הסכסוך עם העולם הערבי המוסלמי. גם בגלל הסכם השלום עם מצרים, העלול להימתח עד שייקרע. גם בגלל הרצון להגיע להסכם עם ירדן הפלשתינאים במסגרת משותפת. גם בגלל ידידינו הטובים ביותר, שאנו תלויים בעזרתם והם מגבילים אותנו בכל צעדינו נגד הפלשתינאים, משום שידידינו האמריקאים והאירופים אינם יכולים לוותר על העולם הערבי והמוסלמי, על כל מדינותיו וקולותיו באו"ם וחשיבותו הכלכלית והגיאופוליטית. איך אפשר לטעות כל כך ולטעון, כפי שטוען בנבנישתי, שהסכסוך הפך לסכסוך בין־קהילתי בלבד?

הטעות הזאת כרוכה בסידרה של טעויות, של רבים וטובים. אותו סופר שמאלן מתרפק על המשוואה הכוזבת שהפלשתינאים הם היהודים של ימינו. איזה יהודים על ראשה יהודים זרקו אבנים על הגרמנים או על הרוסים? והאם הם ניבלו את פיהם כלפי האמהות והאחיות של הגויים, שבתוכם הם היו נתונים כמיעוט חסר ישע? האם היהודים באירופה התנפלו אי־פעם על הגויים והיו אי־פעם חלק מכוח חיצוני חזק ומאיים, כפי שהיו, למשל, המיעוטים הגרמניים בחבל הסודטים בצ'כוסלובקיה, או במחוזות פולין השונים? זוהי משוואה כוזבת ומסולפת, שהמתונים בקרבנו מאוהבים בה, עד שתגנות על פניהם האמת הקשה והמאכזבת בדמותו של מיעוט ערבי תוקפני, השר את שירת הסתלקותנו מכאן. מיעוט בוטח בעצמו, בהיותו חלק מעולם ערבי ומוסלמי גדול וחזק, שמכין את עצמו למלחמה הגדולה נגד ישראל, שאולי תפרוץ בעתיד.

גם הדה בושס ב„הארץ" נופלת בפח של המשוואה הכוזבת הזאת, באגף השני שלה. המשוואה האומרת שהפלשתינאים הם יהודים והיהודים הם נאצים, רחמנא ליצלן. לא כל היהודים, לשמחתנו, רק הקיצוניים, לא המתונים. אבל לך דע בימינו מי מתון ומי קיצוני. כך מתחלחלת הדה בושס ממתונים, הגונים ורציניים, המשתתפים בכנס שערך רחבעם זאבי (גנדי) בנושא הטרנספר. „משל היו אנשי רוח ואזרחים הגונים משתתפים בכנס בגרמניה הנאצית, שבו דנו בחיסול יהודים, וטוענים להצדקתם, שזה אך ורק בגדר אקט תיאורטי". לפתע הפך הטרנספר לשווה־ערך לחיסול. אך האמת היא שהיו אלה הסובייטים והצ'כים והפולנים שעשו לגרמנים טרנספר בקנה מידה המוני. בלי השמדה. רק הנאצים גירשו מיליוני יהודים למטרת השמדה ולא למטרת טרנספר כשלעצמה. כך הופך רעיון הטרנספר ברשימתה של בושס את מדינת ישראל לגרמניה הנאצית, לא פחות ולא יותר.

אך ראה זה פלא. את רשימתה, שכותרתה ועניינה הם התגובה על שירו המפורסם לגנאי של מחמוד דרוויש, היא מסיימת בשורות הבאות: „אבל אם הוא רוצה לגרש אותנו מכאן, לא תהיה לנו ברירה אלא לגרש אותו קודם לכך". לאמור, גם הדה בושס המתונה מוכנה להימנות עם הקיצוניים, שכמוהם כנאצים לדבריה. והיא מוכנה לגרש את מי שרוצה לגרש אותנו. הקיצוני „גנדי" יגיד לה שהתנאי שלה הוא תנאי בטל, משום שאין ספק שמחמוד דרוויש מבטא את הרצון האמיתי של בני עמו לסלק את כולנו מכאן, או לגרום לכך שאנחנו נסתלק מכאן בעצמנו, לפי הבדיחה המרה שבה פתחנו. ועכשיו לך ומצא את ההבדל בין קיצוניים למתונים בקרבנו.

וזה אולי הכישלון הגדול ביותר של אש"ף מאז החלה ההתקוממות, שלא הוא יזם אותה, בשטחים. במקום לתקוע טריז בדעת הקהל הישראלית בין מתונים לקיצוניים, לפחות לגבי ההידברות עם אש"ף וההכרה בו, הוא בילבל את המתונים וחיזק את ידיהם של הקיצוניים והרחיק מעליו גם את אלה וגם את אלה.

רוצי, גלי

מאת עליזה ולך

ייצוג העדה הנוצרית ברשימת העבודה לכנסת אינו חייב להעשות רק על ידי גבר. גלי כרכבי הפופולארית ומוצלחת היא אפשרות אולי טובה יותר

התמזל מזלן של חברות מפלגת העבודה ומפלגתן שימרה את השריון לנשים על אף הנהגת הדמוקרטיזציה בבחירת מועמדיה לכנסת. איתרע מזלן, לעומת זאת, וחברות רבות, יחסית, מבקשות לנצל את הפריווילגיה הזאת. לכאורה אין בריבוי מתמודדות רע כשלעצמו, ובשם השוויון בין המינים אפשר לטעון גם נגד ריבוי המתמודדים הגברים על מספר המקומות המוגבל ברשימה, ובכל זאת יש בו רע. כקבוצת בעלי אינטרסים לא תוכל חטיבת הנשים חברות מרכז מפלגת העבודה להתגייס לאגרוף כוחני אחד למען נבחרותיה, ב„דיל" אפשרי עם מחוזות אחרים. יתר על כן, כל אחת מהמועמדות תצטרך לעשות את חשבונה שלה אם היא ראויה לתבוע את תמיכתן של חברות המרכז במועמדותה.

בישיבה שקיימה מזכירות תא החברות במפלגת העבודה לפני שבועיים נעשה נסיון ללבן את הבעיה ולהתוות דרכי פעולה כדי „להתמודד" עם התופעה של ריבוי המועמדות. ככל הידוע מתחרות על חמישה המקומות, המשוריינים לנשים בסבב בחירת המועמדים לרשימה לכנסת מטעם מרכז המפלגה, 17 מתמודדות. מכסת חמשת המקומות אינה התקרה אלא הרצפה, כלומר חובה על חברי הגוף הבוחר לכלול לפחות חמש נשים בין 29 נבחריהם, אך לא מן הנמנע שהמועמדות יצליחו לשלב ברשימה יותר. בהליכי בחירות קודמים במפלגה – ללשכה, לוועדה המרכזת, לצירי הקונגרס – שבהם נשמר השריון, זכו החברות לייצוג גדול מזה שהוכתב מלכתחילה.

אלא שהבחירות למועמדי מפלגת העבודה לכנסת אינן דומות למבחני הקלפי המפלגתיים הקודמים, והמאבק התוך־גושי הפעם יותר גורלי לאלה שבחרו במסלול הקידום הפוליטי. בבחירות למועמדי המפלגה לכנסת לא די בסיווג המיני ובציון בינוני בתעודת הבגרות התנועתית. הבחירות לרשימת המועמדים לכנסת הן רק קדם־בחירוויזיון, ולתחרות האמיתית צריכה המפלגה להציג נבחרות של שיאנים ושיאניות, שייקדמו את סיכוייה לזכות ב„גביע" בעידודו של ציבור הבוחרים.

באותה ישיבה של מזכירות תא החברות הגדירה מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי, את תנאי המינימום של נבחרות הנשים לחמישיה המפתח: שלוש הח"כיות – אורה נמיר, שושנה ארבלי ונאוה ארד – ערביה ומועמדת שהיא פנים חדשות וצעירות. המשתתפות בישיבה לא אהבו כל כך את הקביעה הזאת, וכל אחת מצאה בה פגמים מנקודת־מבטה שלה. מה שאיחד אותן, קרוב לוודאי, אף שלא ידוו בכך, היה „סימון" עדיפותה של המועמדת הערביה.

המועמדת הערביה שמאשה לובלסקי התכוונה אליה לא נכחה בישיבה. מדובר בגלי כרכבי. גלי כרכבי יכולה להיות מועמדת מרשימה על־פי כל קנה־מידה אובייקטיבי, ובשורה למפלגתה, אם תחליט להציג את מועמדותה, אלא שהיא עדיין מתלבטת. איך אני יודעת? מפני שאני „מחזרת" אחריה זה חודש ימים בתקווה שתציג את מועמדותה באמצעות ראיון ל„דבר". זה המקום לגילוי אישי: ברשימה שפירסמתי בעקבות פרישתו של ח"כ דראושה ממפלגת העבודה לפני חודשים מספר כתבתי, שהציבור הערבי יכול לזכות במועמד נוסף על השניים שישוריינו להם ברשימה, בתנאי שהמועמד יהיה מועמדת. המחשבה מאחורי הרעיון היתה, כמובן, שהמועמדת תתחרה במסגרת השריון לנשים.

בחוסר ענוה, אך מתוך אמונה כנה בהצלחתו של המהלך, גיליתי מעורבות יתר בהתפתחותו ונידנדתי לגלי כרכבי ולא רק לה. עודדתי במאמצים גם אישים בעלי השפעה כדי שישכנעו אותה, שבידה להביא לתיקונו של העוול שנגרם לעדה הנוצרית באי־שריון מקום למועמד שלה. גלי כרכבי היא סגן יו"ר האגף לארגון בנעמת והממונה על המיגזר הערבי בנעמת. במבצע ההחתמה על מגילת זכויות האשה שיזמה נעמת גייסו גלי וחברותיה כ־50,000 חתימות של נשים ערביות. זה מסביר, כמובן, את תמיכתה של מאשה לובלסקי במועמדותה וגם את הפוטנציאל האלקטוראלי שיכולה גלי כרכבי לגייס בתמיכה בה.

כמה מראשי מפלגת העבודה, ביניהם שמעון פרס, הביעו באוזני גלי כרכבי את תמיכתם במועמדותה. ככל שהדברים מחניפים לה היא מקווה, בכל זאת, שיתאפשר למועמד גבר מטעם העדה הנוצרית לזכות בתמיכת המפלגה. אפשר להבין את התלבטותה ואת הססנותה, אך יש לעודד אותה לקפוץ לבריכה. במקום לשדר לעדה הנוצרית מסר חמקני על האפשרות שמרכז מפלגת העבודה יוסיף מקום משוריין לנציג שלהם, או שראשי מפלגת העבודה יקראו לחברי המרכז להצביע בעד מועמד מוסכם – שאינו קיים – של העדה הנוצרית, צריך להבהיר להם שתיקון ה„מעוות", כפי שהוא מצטייר בעיניהם, ייתכן רק בהתייצבות סולידארית מאחורי גלי כרכבי. ביטוי כזה של אחדות מצד בני עדתה שלה, מצד בנות־מינה במפלגת העבודה, ואחר־כך במרכז המפלגה ישיגו מטרה כפולה: מפלגת העבודה תגלה פתיחות התחדשות, ואילו ציבור הבוחרים הערבי־נוצרי, המונה כ־60,000 בעלי זכות בחירה, יגמול למפלגה שהעניקה לנציגה שלו ייצוג.

ולמרות הכל – לא חנינה

מאת ליאון שלף

על אף החמרת המצב בשטחים אסור לחנון את נאשמי המחתרת היהודים. חנינתם תתפרש כהתרת דמם של הפלשתינאים

החנינה שניתנה לשלושה מאנשי המחתרת ערב חג הפסח איננה מבשרת טובות. נכון שקיצור תקופת המאסר איננו כה מפליג, כי הרי מדובר בסך־הכל בכמה חודשים; אך קשה להשתחרר מן ההרגשה ששיחרורם המוקדם נועד להיות מבחן ותקדים לקראת חנינות גדולות יותר, משמעותיות יותר, לכבוד יום העצמאות. המדובר בחנינה לאותם אנשי המחתרת היהודית שביצעו את המעשים הנפשעים ביותר, לרבות רצח. בשבועות האחרונים היו רמזים בשפע על אפשרות כזאת, רמזים שהלכו ורבו בימים האחרונים, מיד לאחר שנודע על החנינות של חג הפסח.

יש אפילו סברה, שהמלצה ברוח זו כבר הוגשה לנשיא המדינה על־ידי שר המשפטים, אברהם שריר. אין ספק שהוא היה נתון ללחצים כבדים בנושא זה, החל בפניות גלויות במסגרת מאמרים ועצומות וכלה בפעולות שדולה שנעשו בחדרי חדרים. חנינה, אם תינתן עתה, עשויה ודאי לחזק את מעמדו של שריר בקרב מחנה הימין בפתחה של המערכה על מקום טוב ברשימת המועמדים לכנסת.

אם זה אכן המצב, חשוב מאוד שהנשיא חיים הרצוג יידע לעמוד איתן נגד המגמות הללו. לחלק הארי של העם לא תהיה החנינה סיבה לחגיגה אלא מעשה מביש, שעוד עלול להעיב על יום השנה הארבעים לעצמאותנו. אין זאת אומרת שבבוא העת לא תיתכן התחשבות של חסד ורחמים באלה מן המחתרת שהורשעו בפשעים חמורים, לרבות רצח, בדיוק כפי שנהוג לגבי פושעים רגילים. אבל נעלה מכל ספק הוא, ששעה זו עוד לא הגיעה, שהרי עוד לא מלאו חמש שנים מתחילת ריצוי עונשם. לגבי אנשי המחתרת היהודית הועלתה הטענה, שיש לנהוג בהם במירב ההתחשבות, כי הם היו נתונים במצב בטחוני קשה. אבל כנגד זה יש להתחשב בנזק הרב שהסבו לערכי הציונות והיהדות כשנשאו את שם הערכים הללו לשווא. לא רק שמעשיהם אינם פאטריוטיים, אלא שיש בהם משום השחתת המידות. מחר יהיה לחון אותם סמוך ליום העצמאות: הרי מעשיהם נבעו במידה גדולה מאי־אמון בשלטונות המדינה ומאי־הבנת משמעותה של ריבונות מדינית.

לפי הדיווחים בתקשורת, מתבססת מגמת החנינה על שני שיקולים עיקריים: הראשון, שהאסירים הביעו חרטה; השני, שהלקח כבר נלמד. לא נראה שיש ממש בטענות אלה. אם מדובר בחרטה מילולית, אין קל ממנה, כל שכן שידוע שעשוי להיות פרס בצידה. במקרה דנן יש דרכים מקובלות לבחון, הלכה למעשה, את כנותם. למשל, מתן פיצוי למשפחות קורבנותיהם, או התחייבות לפעול למען אותה אוכלוסיה שהיתה מטרת הפיגועים. על כך לא שמענו דבר מפי אותם האנשים, שמלמדים עליהם סנגוריה והמדברים בשיבחם.

אשר ללקח שנלמד, כביכול, המצב הרבה יותר מסובך. יתכן שהאסירים עצמם אכן הסיקו את המסקנות הנכונות ולא יחזרו לסורם. אך איזה לקח ילמדו אנשים אחרים שנמצאים בתנאים דומים של מצב בטחוני מעורער? דווקא בימים קשים אלה חשוב מאוד שלא יימצא שום מסר, ואף ברמז הקל ביותר, שדמם של ערביי השטחים הפקר. במצב הבטחוני הנוכחי עלולה כל הקלה בעונש להתפרש כסימן שאפשר להתיר דמם של פלשתינאים.

היו שטענו עוד טענה בזכות אנשי המחתרת והיא: אין להסכים לכך שטרוריסטים יהודים ימשיכו להינמק בכלא בשעה שטרוריסטים ערבים כה רבים מתהלכים חופשי לאחר ששוחררו בעסקות חליפין. יש כאן עירבוב עניין בשאינו עניינו. ראשית, עסקות החליפין היו, כשלעצמן, מחדל חמור, כשלון חרוץ של אלה שניהלו את המשא־ומתן לשחרור חיילי צה"ל שנפלו בשבי. אין לראות בהן שום תקדים, לא לגבי יהודים ולא לגבי ערבים.

שנית, נניח שאפשר להצדיק עיסקה כזאת בקיום מצוות פדיון שבויים. אך במקרה של אנשי המחתרת, לא מדובר בעיסקה כלל. הכוונה היא שהם ישוחררו ללא שום תמורה. להלכה אפשר לתאר מצב של תמורה – אילו היינו, למשל, בעיצומן של שיחות שלום, שבמהלכן הועלתה דרישה לשחרר טרוריסטים ערבים, כמחווה של רצון טוב לקראת חתימת הסכם. במצב כזה אולי היה מקום לנסות ולרצות את כל הצדדים על־ידי שיחרורם של טרוריסטים יהודים. אולם, כידוע, אין שיחות כאלה מתקיימות ברגע זה.

ועוד הערה והירהור, על רקע האירועים של הימים האלה. כשיגיע הזמן לחקור בסודיות את נסיבות ההתקוממות בשטחים, אולי יגלו, שלמעשי טרור כשל אנשי המחתרת היה חלק גדול בה. המעשים הללו, בקיצוניותם, המחישו לפלשתינאים את מלוא חוסר האונים שלהם, ומאידך גיסא הפגינו לפניהם את הזלזול המוחלט שמזלזלים חלק מן המתנחלים בחיי הערבים בשטחים, מתוך בטחון מופרז שלא יצטרכו לתת את הדין על כך. נכון, אחרים מן המתנחלים הסתייגו מן המעשים של המחתרת: רצוי מאוד איפוא שגם ירימו את קולם עכשיו נגד חנינה מוקדמת.

מכל מקום, ההחלטה הסופית היא בידי הנשיא. יש לקוות שיעשה שימוש נכון ונבון בסמכות שבידיו. סמכות החנינה היא כלי יקר, אך שברירי. היא מבטאת את מידת הרחמים והחסד בשם החברה כולה. טוב לדעת שעם חלוף הזמן ניתן להקל בדינם של פושעים – אך אין להקדים את מועד ההקלה ללא סיבה משכנעת.

לגבי שלושה מן האסירים, העברה שמדובר בה היא רצח: רצח לאחר תכנון מדוקדק, במחשבה זדונית תחילה, בדם קר, ללא הבחנה. דווקא אלה הקרובים, אידיאולוגית, לאנשי המחתרת היו צריכים להזדעזע מן המעשה ולהזדעק מן הניצול לרעה של רעיונותיהם. אמת, יש עבירות שמבוצעות מתוך מניעים אידיאולוגיים ואז יש מקום להתחשב בעבריין ולהקל בדינו – אך במדינה מתוקנת, רצח איננו נמנה עם העבירות הללו. דווקא בגלל הציפיות הבלתי־מוצדקות של רבים לחנינה או לפחות להמתקת־מה של העונש, מן הדין שיובהר חד־משמעית, שאין במדינת ישראל סלחנות יתרה כלפי רוצחים.

אין לסרב, מתוך נוקשות מופרזת, להשתמש בסמכות החנינה כשהנסיבות מצדיקות זאת; אולם אין גם להיחפז ולהשתמש בה בטרם עת. במקרה דנן העת טרם הגיעה.

ארלוזורוב 93 / חיים ביאור

חיילי הקיסר

ככל שתתחמם הזירה הפוליטית לכנסת ואחר כך להסתדרות יגביר חוג תנופה בהסתדרות את הפגנת נוכחותו

בשקט־בשקט התגבשה בשנה האחרונה קבוצה של מנהלים בכירים במשק ההסתדרותי וראשי ועדי עובדים, כמוקד כוח פוליטי של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. לראשונה חשפה החבורה את שריריה בעקבות הודעת ההתפטרות של מנכ"ל „כור", ישעיהו גביש.

תחילה צימצמה הקבוצה, שקראה לעצמה „חוג תנופה", את פעילותה בסיוע לתושבים בערי פיתוח ובשכונות מצוקה, החל בצביעת קן „הנוער העובד" בבית־דגן וכלה באירגון אירועי תרבות בקריית־שמונה. אט־אט הורחבה היריעה מפעילות קהילתית לשמה למעורבות בסוגיות המרכזיות הסוערות כיום את ההסתדרות ואת העומד בראשה: קופת־חולים, הקשיים בחברת העובדים ובאחרונה – הסערה באמירת „כור", עם פרישתו של גביש.

למחרת התפטרותו של מנכ"ל „כור" זומנה ישיבה סגורה של כמה מנהלים מהזרועות השונות של המשק ההסתדרותי. ממה שדלף משם עולה, שנמתחה ביקורת על מהלכיו של קיסר, מהלכים שלטענתם הכשירו את הקרקע להתפטרותו של גביש. אנשי „חוג תנופה", שמיהרו להגיב על כינוס המנהלים, נתנו למעשה ביטוי פומבי לקיומם. הם הודיעו על הסתייגותם המוחלטת מ„הביקורת שלוחת־הרסן על קיסר" ובהודעה ארוכה ששיגרו לעיתונות הטעימו, בין היתר, ש„ההתבטאויות הללו חורגות מכל נורמה הסתדרותית ואם מטרתן להצביע על מחדלים או כשלונות – לא זו הדרך".

עם מקימי „החוג לתנופה" נמנית אילנה דלפרי, מנהלת לשכתו של קיסר, שיש לה שאיפות פוליטיות משל עצמה. דמויות אחרות הבולטות בחוג הן אבי חממי מנכ"ל „כור סחר פנים", יוסי סלמן ראש סניף בנק הפועלים בתל־אביב, יעקב ביירותי ראש „כור מתכת", משה עמית משנה למנכ"ל בנק הפועלים ואורן לוי יו"ר ועד עובדי „הסנה". ככל שתתחמם הזירה הפוליטית לקראת הבחירות לכנסת – ולאחר־מכן לקראת הבחירות להסתדרות – יגביר החוג את הפגנת נוכחותו. חבריו אף מתכוננים לצעוד כגוש בפני עצמו באחד במאי. יום של סולידאריות עם הקיסר.

התקדים הכורי

הנהגת ההסתדרות עסוקה עתה בכיבוי שריפות: הזעזועים במערכת הבריאות, שהתפשטו לבתי־החולים של קופת־חולים, והחלטת האוצר להפחית את הריבית על השקעותיהן של קרנות הפנסיה מ־6.3 אחוזים ל־5.3 אחוזים ולהפנות חלק גדול יותר מההשקעות של הקרנות לבורסה, דבר העלול לפגוע ביציבותן הפיננסית. הטיפול בבעיות הבוערות, שנוספה עליהן פרשת התפטרותו של גביש מ„כור", דוחקה לשוליים את המשא־ומתן על חידוש הסכמי השכר לשנתיים הבאות.

(המשך בעמוד הבא)

פחתה הסכנה שבירידה

תשעים אחוז מהאוכלוסיה מצהירים כי אין בכוונתם לרדת מהארץ. בין צעירים לעומת זאת 20 אחוז טוענים כי הם שוקלים ירידה. ממה נובע הדבר

מאת יהודה גוטהלף

הירידה היא מאז ומתמיד בת־לוויה של העליה, כצל המלווה את האדם. זאת דרכה של ההגירה בארצות העולם, שחלק ממנה אינו נקלט בארץ החדשה וחוזר לארץ המוצא. כל שכן עם ישראל, שנדודיו החלו בימי האבות, מאז „לך לך" של אברהם אבינו ועד יעקב (וירא יעקב כי „יש שבר במצרים", בראשית מ"ב, א). גם בעקבות העליות הראשונות, שלפני הקמת המדינה היו גלי ירידה וחזרה לגולה, לרבות לארצות אירופה שלפני השואה. ואף־על־פי־כן, טעמה של הירידה לאחר כינון המדינה שונה, שהרי אין עוד שלטון זר בישראל; נשתנו התנאים האובייקטיביים (מקורות הפרנסה, אפשרויות התבראה וכו'), וכן נוסף הלקח המר של חיי תלות בשבטם ובחסדם של הגויים.

אכן, יש הגזמה בנדון הירידה. תוצאות הסקרים שערך המשרד לקליטת העליה (באמצעות מכון פור"י ואחרים), ב־1987 ובראשית 1988, הן כמעט זהות בסיכומיהן, מוכיחות, כי כ־90% מהאוכלוסיה הצהירו על כך, שאין בכוונתם לרדת מהארץ. עם זאת מצערת העובדה, כי 20% מגילאי 18־29 אמרו, כי הם שוקלים ירידה בעתיד. אמנם אין הכרח שכוונה זו תתממש, ואף־על־פי־כן יש בה לעורר דאגה.

אגב, היו שהפריזו בעניין ירידת בני הקיבוצים. ממאמרו של מתנן, איש קיבוץ (יגאל וילפנד ב„על המשמר"), אנו למדים, כי מספר היורדים מקרב בני הקיבוצים הוא כמספר היורדים בכל בית ישראל: כשישה אחוזים. וזוהי נחמה פורתא, אך עדיין 94 אחוזים נשארים, וזה מה שחשוב. מהסקרים של משרד הקליטה על הירידה בכלל יש להסיק, כי הנושא התעסוקתי הוא הגורם הראשון במעלה לירידה. שיעור הנשאלים, שלדעתם תופעת הירידה נובעת בעיקר מהמצב הבטחוני, היה 14.4 אחוז בשנת 1986, וכ־9.8 אחוזים בשנת 1987 (השפעת האירועים האחרונים בשטחים אינה משתקפת, כמובן, בסקרים הללו). שיעור המרואיינים הסבורים, שהסיבה החשובה ביותר היא חולשת התודעה היהודית והציונית היה 10.7 אחוזים בשנה שעברה ו־8.7 אחוזים השנה. יש לציין, כי מבחינה זו הציבור הישראלי הוא הומוגני, כלומר לא נמצא הבדל בר־משמעות סטאטיסטית בין הקבוצות שנסקרו לפי מין, גיל, רמת השכלה, מקצוע וכו'.

הירידה המצטברת במשך שנים לכדי רבבות או מאות־אלפים (קשה להבחין בין השתהות היוצאים לצרכים מסויימים כגון לימוד, עסק וכדומה, לבין ירידה מוחלטת ומכאן ההבדלים באומדן מספר היורדים) – היא מכה אנושה לציונות, שעיקרה קיבוץ גלויות; ולא רק בגלל התסכול והאכזבה של היורדים, אלא משום שתופעת יורדים בתפוצות הגולה מרתיעה את העליה הפוטנציאלית לישראל. היא גם מחלישה את כוח העמידה של האומה במדינת ישראל, כי בין היורדים, או בין המועדים לירידה, יש לא רק „נפולת של נמושות" אלא אנשים צעירים, שהיו עשויים לתרום חלקם הנכבד בעבודה, במדע ובהגנה. מן ההכרח לחדול מההשלמה עם הירידה ככורח שלא יגונה. יש ליצור בציבור אווירה בלתי־אוהדת ליורדים, ועם זאת אין לוותר על סיוע לחוזרים, כי מודה ועוזב, ירוחם. תשומת־לב מיוחדת יש להקדיש לילדי היורדים, העשויים להיות חלק חשוב מהעליה בעתיד. גרוע מכל הוא מנהגם של עתוני ישראל לפאר ולשבח יורדים, המואילים ברוב חסדם לסור לישראל ולתרום למטרה ציבורית זו או אחרת.

תופעת הירידה היא בלתי־נמנעת. כשם שקיימת נדידת תושבים בתוך כל ארץ כן היא קיימת במעבר מארץ לארץ. גם החלוצים מרדו באבותיהם ולא ייפלא כי בניהם, או חלק מהם, מורד אף הוא באבותיו. אולם אין דומה מצב האומה בהתהוותה במדינה היהודית למצב עמים היושבים בטח בארצותיהם, גם כשחלקם מהגרים ומעצבים אורחותיהם אחר, מעבר לארץ מכורתם.

ברי כי יש לפעול באמצעים ממשיים, מוגברים, למניעת הירידה, אם על־ידי הרחבת מקורות תעסוקה ואמצעים לדיור של יוצאי צה"ל, זוגות צעירים ועוד. במקום לבזבז מאות־מיליוני דולרים על התנחלויות סרק ועל סלילת כבישים מיותרים בשטחים, שבמוקדם או במאוחר יהיו מעבר לגבולותיה של מדינת היהודים – יש להשקיע משאבים בקליטת העולים בעיירות הפיתוח, בהרחבת הכבישים שיצמצמו את תאונות־הדרכים, בפיתוח הגליל והנגב. כלום המשברים התכופים, החמורים, במערכות הבריאות, החינוך, המחקר, יש בהם למנוע ירידה?

הנטיה המדאיגה של צעירים (בני 18–29) לשקול ירידה מהארץ מעידה על ליקוי מהותי, רעיוני־מוסרי, שנתגלע בדור הצעיר. האם הצעיר היהודי, או המועד לירידה, שואל עצמו בלשון הציווי הקטגורי הנודע: האם התנהגותי עשויה לשמש נר להתנהגותם של בני דורי? כלום לא איכפת לי מה יהיה על עתידם של בני משפחתי ובני עמי, שיוותרו את הכוחות הדרושים לפיתוח המדינה והגנתה? מלבד הליבון המוסרי, כלום העמיקו די הצורך בדור הצעיר את הזיקה לתוכנה הלאומי־הדתי־הרוחני (אין להפריד ביניהם) של מורשת היהדות, את הכרת הייעוד של עם סגולה (נכון יותר: שצריך להיות עם סגולה) הם באים, כביכול, לחזק את בני ישראל בתפוצות, אך הגולה נדונה לשקיעה, שהרי מעולם היה קיום הגולה תלוי בתקוות הגאולה, ובלא ישראל לא יהיה לעתיד לבוא עם בגולה.

הסקרים הנ"ל נערכו, כאמור, לפני האירועים בשטחים הכבושים; לפני בזבוז המשאבים להגנה על התנחלויות שנהפכו לנטל בטחוני; במאמצי טיפיסי לקיים „ארץ ישראל שלמה" כמדינה דו־לאומית, המאחדת כביכול טריטוריה ומפצלת את העם (גם ההפגנות המתמשכות בשטחים מוכיחות כי „הקו הירוק" לא נמחה).

ככל שיאריך ימים שלטון הליכוד, יוסיף וירע מצבה של ישראל, יקטן כוח המשיכה לריבוי עולים ולהחזרת היורדים. לאחרונה החלו להקדיש תשומת־לב לחינוך לדמוקראטיה. למעשה, המדובר בחינוך לדמוקראטיה ולציונות, לציונות עובדת, דמוקראטית. שהרי יש בציבור כוחות ימין הסבורים, כי אפשר להגשים את הציונות גם בלא להזדקק לדמוקראטיה ולעבודה עצמית, במדינה דו־לאומית, כדוגמת „האפארטהייד" הדרום אפריקאי. ציונות כזו היא בניגוד למורשת היהדות. מדי שנה אנו נזכרים, כי גרים היינו בארץ מצרים, כי יצאנו מעבדות לחירות – ועד דבריו של הלל הזקן „דעלך סני, לחברך לא תעביד" (מה ששנוא עליך לא תעשה לחברך). המדובר לא בפוליטיזציה אלא באקטואליזציה של נכסים וערכים, שהונחלו במשך שנות לימוד החינוך.

מכתבים למערכת דבר

מכתב גלוי לשר האוצר

לא רק בתור מי שיועד לייצג את גימלאי ישראל, בראשות הסתדרות הגימלאים, אלא כאזרח המדינה הזאת, שגאוותה היתה מאז ומתמיד על תודעתה החברתית, וכראש וראשונה הדאגה לבריאות העם, תוהה אני מה עוד צריך לקרות כדי לעורר אותך שר האוצר מאדישותך הבלתי־נסבלת, נוכח אובדן חיי אדם מפאת חוסר, או דחיית טיפול רפואי?

מבלי לזלזל בצורך לייעל את מערכת הבריאות, לא יעלה על הדעת שפעולת הייעול תהיה כרוכה בסבל נורא, העובר על אנשים שהעזרה הרפואית ניטלה מהם, לא פעם באכזריות רבה ואינני פוטר את הרופאים מן האחריות לכך.

מר משה נסים, כיהודי דתי אתה יודע ודאי, שאין דבר נעלה יותר מפיקוח נפש. המתרחש בבתי־חולים ובמוסדות סיעוד גריאטריים הופך לבעיה מצפונית והיא מעבר לדיאלוג היוקרה המתנהל בין שר האוצר למשרד הבריאות.

יתירה מזאת, גם במצב הבלתי־נסבל שנוצר, הרי הקורבנות העיקריים הם אלה, שבנוסף לבריאותם הרופפת, מצויים גם במצוקה כספית (וזה שהפרוטה מצויה בכיסו ימצא את דרכו לבית־חולים "אסותא" או ל"מדיקל צנטר").

שר אוצר נכבד, עליך החובה למצוא פתרון ולו פתרון זמני כהוראת שעה, שיהיה בו להחזיר את העבודה בבתי־החולים, וכמוסדות בריאות אחרים ובחדרי הניתוח לסידרה.

מאבקי יוקרה מאבדים את משמעותם, כאשר מדובר בדיני נפשות, שר האוצר, אנא פעל!

אליהו רייף
היו"ר המיועד של הסתד' הגימלאים בישראל

[illegible]

עם הודעתו של שר האוצר שעובדי המדינה יקבלו שכרם ב־28.3 כדי לחוג את חג הפסח ללא דאגות כספיות מיוחדות, היינו סבורים, שעובדים במערכת אישפוז ציבורית מקבילה זכאים לאותו יחס ותשומת לב.

אכן פנינו לכבוד השרה במכתבנו מ־23.3.88 אולם לצערנו נתקבלה תשובה שלילית. יש לציין, שמשרד הרווחה מצא לנכון להיענות לפנייתנו בחיוב.

בהתייעצות עם חברי ההנהלה פנינו להנהלות בתי־האבות לעשות הכל כדי לשלם לעובדי המוסדות לפחות מקדמה לפני החג. היינו סבורים, שאנו חייבים למנוע אי־שביעות רצון והרגשת קיפוח בין עובדי מוסדותינו וזאת על מנת למנוע זעזוע והידרדרות במערכת אישפוז כה רגישה כמערכת האישפוז הגריאטרית.

כב' שרת הבריאות, האיחורים בהעברת תשלומי אישפוז למוסדות האיגוד גורמת לא מעט קשיים בקיום המערכת הפועלת בתעריפים שלא מכסים עוד את העלות.

מצאתי לנכון להביא זאת לידיעתך, כב' שרת הבריאות, כי אנו צופים חו"ח הידרדרות שלא תהיה לנו עוד שליטה ותוצאותיה מי ישורך.

יוסף מאיר
יו"ר איגוד בתי־אבות בישראל

איסור על סחר עתיקות בארץ

בתגובה למכתבו של פרופ' אמנון בן־תור ("דבר" 21.3.88) ברצוני להתייחס קודם כל לסעיף (ג) במכתבו הדן בדברי ד"ר עוזי קלונר מאגף העתיקות והמוזיאונים. ד"ר קלונר ציין, שקיים קשר ברור בין סוחרי־עתיקות לבין שודדים. לאישוש דבריו אלה הנני מביאה דברים מתוך ראיון שערך עם שודד עתיקות על־ידי עיתונאי (התרשומת בידינו): "סוחרים גדולים מממנים בדרך כלל את העבודה העיקרית. חלק מהקבוצות (של השודדים) מנוהל על־ידי סוחרים יהודים שמתקשרים בעצמם, או על־ידי מתווך, לסוחרים הקטנים לחפירות עונתיות... למטרות מסויימות: מטבעות של בר כוכבא, מחילות וכו'"...

דברים אלה מדברים בעד עצמם.

ולעניין השינוי המוצע בחוק העתיקות: אגף העתיקות והמוזיאונים הוא הגוף האחראי על שמירת האתרים והממצאים הארכיאולוגיים במדינה, אלה שנתגלו ואלה שעדיין טמונים באדמה. לאחר מעקב יסודי, במשך מספר שנים, אחר שודדי העתיקות ודרכי שיווק חפצי העתיקות הגנובים, החלטנו שהדרך שבה יש לנקוט על מנת לעצור במידת האפשר את מכת השוד והרס אתרי העתיקות, היא איסור על סחר העתיקות בארץ.

האלטרנטיבה המוצעת על־ידי פרופ' בן־תור - "פיקוח יעיל" על אתרי העתיקות - פירושו המעשי הצבת שמירה על עשרות אלפי האתרים בארץ במשך כל השנה, יומם ולילה, ופיקוח מתמיד על סוחרי העתיקות כדי שאלה לא יסחרו בחפצים שמקורם מפוקפק.

ודבר אחרון: לצערנו, על אף הבחות של המתנגדים לחוק המוצע כאילו מעבירים סוחרי העתיקות מידע ארכיאולוגי לאגף העתיקות, עלינו לציין שמעולם לא קיבלנו כל מידע כזה מאף סוחר עתיקות, מטעמים השמורים עימם.

ארנה הס
אגף העתיקות והמוזיאונים
משרד החינוך והתרבות

[illegible]

יישר־כוח וטפיחה על השכם לחני אשר על "הזוית הזרה שלך" ביום 28.3.88, ב"דבר".

תמונת המצב וניתוחיו המתוארים במאמרו "תודה לך, מחמוד דרוויש", אכן ראויים לפירסום בכל מסגרת אפשרית. זהו חומר מאלף, אם כי קודר ועצוב, להסברה, בארץ וגם בחו"ל!

הייתי מוסיף לגורמי התפוצה המוצעים של השיר גם את משרד החינוך. רצוי שתוכן הדברים יגיע גם אל בתי־הספר ובמיוחד לידיעת ה"יורו־ביתניקים". חשוב, שכל העם ובעיקר הנוער ידע. סוף־סוף יצא המרצע מן השק.

מיכאל יוליסבורגר
קרית ים

[illegible]

תמיד היתה הרגשה מוזרה כשאמרנו בפתיחת סדר הפסח במדינת ישראל הריבונית והחופשית: "השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין", אבל השנה משאיר המשפט הידוע טעם מר בפה.

תמיד היה אפשר לאמור: הרי אנחנו כבר בני חורין - וזהי המשמעות היסודית של ישיבתנו כאן ארבעים שנה אחרי הכרזת עצמאותנו אבל השנה בני עם אחר בארץ זו מרגישים כעבדים המייחלים לחופש - ואין זה משנה אם נאמר שרק תוך הגנה עצמית אנו מקיימים את שליטתנו במיליון וחצי ערבים הרוצים להשתחרר מעולנו, אפו אפילו שנשמח לסגת מה"שטחים", או מרובם, במסגרת הסכם שלום.

העובדה נשארת. עלינו לשאוף לשיחרור, לא מעבדות, אלא מאדנות, שגם היא מנוגדת למיטב מסורתנו וערכינו. נפעל כך, שבשנה הבאה לא נהיה מחוייבים להגיד, בפרוס הסדר: "השנה אדונים אנחנו, לשנה הבאה כולנו היושבים בארץ ישראל בני חורין!"

משה לוביש
ירושלים

[illegible]

נהניתי מאוד מן העברית של ראומה אלדר ב"ערב חדש", מוסף לשבת בטלוויזיה החינוכית בשעה 16 ב־26 בפברואר 1988. שמעתי שפה עברית טבעית ונקיה, בהגיה ובביטוי הדיבור - שפתיים ישקו!

לעומת זאת, קראתי באותו היום ב"דבר השבוע" ראיון עם יוסי ביילין, ממנהלי משרד החוץ שלנו, הראיון זה הוא מספר שלמד ספרות ומשך בעט סופרים, אבל אינו טורח להציג את דבריו בעברית תקנית. משום מה נוח לו ביטוי פה וביטוי שם באנגלית כגון: Input, Cognitive, Optsion, disonance.

קשה לי להסכים שבזלזול בשפה העברית לוקים דווקא אלה שתפקידם להסביר לקהל בארץ את עמדת משרד החוץ או מפלגתם.

לדברי ראומה אלדר באותו ראיון: "העברית היתה פעם גבירה היום מתייחסים אליה כאל שפחה..." ביי ביי ביילין!

י. עמרמי (יואל)
תל־אביב

[illegible]

גם ליהודי חילוני שאינו שומר ומקיים את תרי"ג מצוות מתחשק מפעם לפעם לרדת לכותל ולהתייחד קמעה עם האבנים. על אחת כמה וכמה כשמדובר ביהודים שומרי תורה ומצוות שכל "תאוותם ותשוקתם" להגיע לכותל כדי להתפלל ולשפוך שיח.

על אף ריבונות ישראלית על ירושלים השלימה אנו עדים שיהודים נרתעים ונמנעים מלפקוד בימים אלה את הכותל ומדירים את רגליהם מלבקר את שריד בית מקדשנו, וכל זה מתרחש לעינינו בשעה שהשלטון בישראל בידי־ממשלת אחדות לאומית אשר בראשה ניצב אחד ממפקדי הלח"י (לוחמי חרות ישראל).

על הממשלה ועל זרועות הביטחון להבטיח וליצור לאלתר את התנאים שבהירות יהודים ותיירים לכותל המערבי תימשך בעוז ובעוצמה וללא רתיעה, 24 שעות ביממה, למרות ועל אף הפרות הסדר בשטחים.

מרדכי אופיר
ירושלים

העומדים על הדם

העם האפסי הזה הורגל גם למצב המתפיר המושך והמתמשך במערכת הבריאות, וזה אינו לכבודו של עם ישראל, של היהודי!

כבר אין טעם לשאול: איפה הממשלה אבל איפה ההסתדרות הכללית? הגיע הזמן שתראה כוחה בתנועה עממית ותשבית המשק, במטרה לאלץ את חסרי האחריות להתדרדרות להסיק המסקנות הראויות.

וכן איפה הרבנים? ומה על פיקוח נפש וכל המציל נפש אחת וכו'.

הנני מאמין, כי לדברם בנושא, דבר התורה, משקל מכריע.

י. שיין
גבעתיים

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

מספרים

הבית הלבן פירסם ביום ו' את הדו"חות למס הכנסה לשנת 1987 של הנשיא רייגן ורעייתו. מדו"חות אלה נתברר שבני־הזוג רייגן דיווחו על הכנסות בסכום של 345,359 דולר ושילמו מס הכנסה בסך 86,638 דולר. הכנסותיהם בשנה שעברה גדלו ב־9000 דולר לעומת שנת 1986, אך המיסים ששילמו פחתו ב־6000 דולר. דובר הבית־הלבן מרלין פיצווטר אמר, כי הדבר נובע מהשינויים מרחיקי הלכת בחוקי המס בארה"ב. רייגן קיבל שכר שנתי בסך 200 אלף דולר. בנוסף על כך הוא דיווח על רווחי הון בסך 46,208 דולר, על פנסיה בסך 29,711 דולר מתקופת שירותו כמושל קליפורניה, 54,178 דולר קיבל הנשיא ריבית מהשקעות ושאר ההכנסות מורכבות מסכומים קטנים.

לא עכשיו

פעמיים בשבוע האחרון שוחח יו"ר מפלגת העבודה עם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ועם ח"כ רפי אדרי (בתמונה) על הצטרפותו האפשרית לממשלה, במקביל להצטרפותו מחדש של השר משה ארנס בצד הליכוד. אדרי אמר לפרס כי הוא בהחלט רואה את עצמו מועמד לתפקיד שר כלכלי בממשלה שתורכב אחרי הבחירות, אך אין לו עניין להצטרף לממשלה הקיימת שנותרו לה רק חודשים מעטים לכהן, ותקופה קצרה כזאת אינה מצדיקה ויתורו על התפקידים שהוא ממלא במשק ההסתדרותי. אדרי נראה מרוצה מהבחירה של מוטה גור, אף כי הוא סבור שגם עכשיו יש יותר מדי שרים (23), מהם חמישה בלי תיק, ולהוסיף עליהם שניים ספק אם יש הצדקה.

נפש בריאה בגוף רזה

יו"ר ההנהלה הציונית והסוכנות היהודית, שמחה דיניץ, שהופיע אתמול בבוקר ראיונות "שבת־גן" ברמת־גן, אמר כי תהיה זו טעות בידי ראש הממשלה, יצחק שמיר, לחשוב שהדרך בה קיבלה אותו הקהילה היהודית בארה"ב היא סימן להסכמה עם עמדותיו. "עבור יהודי ארה"ב, ראש הממשלה, כמו גם שר החוץ, שר הבטחון או שגריר ישראל, מסמלים את עצם עצמאותה של ישראל וכמו שהם מכבדים את הדגל וההימנון, כך הם מכבדים את נציגה הרשמי של מדינת ישראל". לגבי הקיצוצים בכוח אדם ובמספר השליחים הצפויים בהסתדרות הציונית, אמר דיניץ כי שום משרד ממשלתי לא עשה בעבר התייעלות דומה. "גוף רזה יותר יכול לנוע בחופשיות רבה יותר", אמר דיניץ.

לסיום חופשת חג הפסח התארחו 400 ילדים חולי סרטן ובני משפחותיהם ביום של כיף שנערך על־ידי האגודה למלחמה בסרטן ועיריית תל־אביב. הבילוי נפתח בטיסה בשמי העיר והסתיים בלונה פארק ובהופעותיהם של ציפי שביט, גדי יגיל, דודו דותן, ושלישיית הופה היי. בתום הבילוי התארחו הילדים לארוחת צהריים חגיגית בגן אורנים הסמוך.

צילום: יוסי אלוני

ניסים ונפלאות

רותי ורונה הן התאומות הסיאמיות שנולדו בדרואגנו לפני ארבע שנים עם תוחלת חיים של מספר שבועות. אולם למרות שהן שותפות ללב בעל שלושה חדרים ולכבד, אין להן בעיות רפואיות מיוחדות. הן מתפתחות, משחקות, משוחחות וחוללות מתוקים.

כוח התואר

אספן בריטי של תארים אריסטוקרטיים שילם סכום שיא של 87,000 ליש"ט (160,000 דולר) עבור הזכות להציג את עצמו כ"לורד של סטרטפורד על הנהר אייבון", מקום הולדתו של ויליאם שקספיר. סוכנו של הרוכש האלמוני במכירה הפומבית, שנערכה בלונדון על־ידי חברת סטואר ואם־מארקיי, סירב לגלות את זהות לקוחו ואמר רק כי הוא "ג'נטלמן המחזיק בכמה תארים אחרים". הזכות שרכש הקונה האלמוני נותנת לו רשות להציג את עצמו כ"לורד של האחוזה" על נייר המכתבים והדרכון שלו. התואר לא מקנה זכות לאדמה או רכוש כלשהו.

הכנות

פסל האוסקר הענקי מקבל טיפול אחרון לפני המיקום הסופי באודיטוריום בלוס אנג'לס, שם יתרחש מחר טקס פרס האוסקר בפעם ה־60.

תלוי על בלימה

אלן פטון, בן ה־85, מי שכתב את הרומן "זעקי ארץ אהובה" גוסס - אמרה אשתו ביום שישי. בשיחה עם כתבים היא ציינה כי בעלה לא יוכל להחזיק מעמד יותר משבוע ימים. פטון, שהיה מנהיג המפלגה הלא־גזעית הליברלית, עד שהוצאה אל מחוץ לחוק על־ידי הממשלה ב־1968, עבר בשבוע שעבר ניתוח בבית החולים על שם סט. אוגוסטין, לאחר שלקה בגידול בגרונו. רב המכר של פטון משנת 1948 עורר תהודה ברחבי העולם על־ידי תיאור סבלם של השחורים בדרום־אפריקה.

שחרית מוסיקלית

לולה בר ואדולף אבנר (משמאל) ערכו בסוף השבוע בביתם שבקיסריה קונצרט קאמרי ביוזמת קרן התזמורת הפילהרמונית, לקידום פרוייקט הבטאות של הקרן. ל"בוקר המוסיקלי" הוזמנו כמה עשרות ידידים, תורמים בפועל ותורמים בכוח, וגם השרים עזר ויצמן ויצחק רבין עם נשותיהם. נגני התזמורת עלי אבן (קלרנית), בריגמן (צ'לו) וולקוב (פסנתר) ניגנו שלישיה של ברהאמס.

צילום: יעקב אבירם

חיילי הקיסר

(המשך מהעמוד הקודם)

האיגודים במו"מ עם מעסיקיהם: הסכמתם של 9,000 הפקידים, המהנדסים והעובדים החודשיים ב"כור" לקיצוץ של חמישה אחוזים משכרם למשך שנתיים, הולמה שצפוי כי גם הוועדים של פועלי הייצור בקונצרן יקבלו אותה. גם בחברה הסתדרותית אחרת, "סולל בונה", לא ישלמו השנה לעובדים את תוספת השכר שנקבעה בהסכם השכר האחרון בענף הבניה. יו"ר ועדת העבודה בהתאחדות התעשיינים דן פרופר, שהודרו לברך את עובדי "כור" על הויתור מצידם, ודאי ימצא לנכון לנפנף בהורדת השכר ב"כור", כשייגש למו"מ מול האיגודים במגזר היצרני, כדי להצדיק הימנעות מהעלאה ריאלית של השכר במגזר היצרני.

גם האוצר, שהציג כעמדת פתיחה למו"מ התנגדות לכל תוספת שכר בשירות הציבורי, יעשה ודאי שימוש נאות בתקדים של "כור". האיגודים המקצועיים יצטרכו להוכיח שהימנעות מכל העלאת שכר אין בה כדי לעודד את רמת הפריון בישראל, שאינה מהגבוהות בין המדינות המפותחות.

המו"מ אמנם נפתח רשמית, אך לא נכנס לשום שלב מעשי.

האיגודים המקצועיים אינם להוטים, כרגע, לסיים בתנופה את המו"מ על הסכמי השכר. מאחר שהמו"מ אמור להיות ענפי - קרי, כל איגוד ייאבק על הסכם שכר נפרד - מעדיפים מקצת איגודים שלא להיות הראשונים שיחתמו על ההסכמים, אלא לראות תחילה מה ישיגו האיגודים האחרים. זאת, בתקווה שחתימה מאוחרת תבטיח תוספת גבוהה יותר לשכר. מקצת האיגודים המקצועיים מעדיפים להעלות עתה דרישות שאינן קשורות בהסכמי השכר החדשים, כגון ערכון "תוספת האיזון". הסתדרות עובדי המדינה חותרת להשיג תעודת ביטוח לחודשים הארוכים שעשויים לחלוף עד לחתימה על ההסכמים: מקדמה של האוצר לעובדי המדינה על חשבון תוספת השכר שתוסכם.

לפי ההערכות האחרונות, תנוע השנה תוספת השכר במשק סביב חמישה אחוזים, פלוס שלושה אחוזים של זחילת שכר טבעית. אלא שגורם חדש עשוי להשפיע על כוח המיקוח של

תרגיל ותרגיל נגדי

ברידג'

מאת ארנונה שמאן

פעמים רבות עמדנו על העובדה שמשחק הברידג' הינו מאבק מוחות סמוי בין הכרוז למתנגדיו ולפניכם דוגמא נוספת לכך:

צפ: ♠QJ8 ♥742 ♦A65 ♣10872
מע: ♠ ♥ ♦ ♣
מז: ♠ ♥ ♦ ♣
דר: ♠A652 ♥AKQ106 ♦K5 ♣93

הכרוז נמצא בחוזה של 4 הארט ומערב מוביל ב־9 ספייד, כיצד הייתם אתם משחקים? לכרוז שני מפסידים בקלאב ולכן אסור לו למסור יותר מאשר לקיחה אחת בספייד. כמעט ברור, מהציאה, שבידי מערב שני קלפים בלבד בסידרת הספייד ולכן סיכוייו של הכרוז לביצוע החוזה מושתתים על התקווה שבידי מערב רק שני קלפים בסידרת ההארט אולם עדיין אין די בכך, הבה ונראה מה קורה במקרה

הכרוז משחק את הנסיך ספייד מלך ממזרח, הכרוז זוכה באלוף, משחק פעמים הארט, מלכה ספייד וספייד נוסף, מזרח זוכה וממשיך בקארו והכרוז נאלץ למסור עוד לקיחה בספייד, לא טוב נגמה טוב נסיך ספייד מלך ממזרח הכרוז מניח למזרח לזכות בלקיחה, עתה מצבו של הכרוז טוב יותר, כל מה שמזרח יחזור, ימשוך הכרוז פעמים הארט, פעמים ספייד והספייד האחרון ייחתך בדומם עתה ימשוך הכרוז את ההארט האחרון, יפה אולם מה יעשה הכרוז אם מזרח מסרב לכסות את הנסיך ספייד עם המלך, שוב בעייה, הכרוז מושך פעמיים הארט, אלוף ספייד וספייד, מזרח זוכה והכרוז נכשל, ובכן מה הדרך הבטוחה לביצוע החוזה (בתנאי שלמערב לא יותר מאשר 2 הארטים)? ובכן, אם חשבתם לשחק את השמינית ספייד בסיבוב הראשון, ועל ידי כך לאלץ את מזרח לזכות בלקיחה הראשונה, הרי שאתם תהיו בין אלו שיבצעו את החוזה. היד כולה:

צפ: ♠QJ8 ♥742 ♦A65 ♣10872
מע: ♠94 ♥83 ♦J108742 ♣Q54
מז: ♠K1073 ♥J95 ♦Q9 ♣AKJ6
דר: ♠A652 ♥AKQ106 ♦K5 ♣93

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

עקב הנהגת שעון הקיץ
פתיחת הקונצרטים במוצאי־שבת וחגים תהיה בשעה 9.00 בערב

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 7
יוגישי הירוקאמי מנצח
בארי דאגלאס פסנתרן
התכנית:
טריאמה - "מססורה"
ליסט - קונצרט לפסנתר מס' 1
מנדלסון - סימפוניה מס' 3
סדרה ד': יום ב' 12.4.88
סדרה ה': יום ה' 14.4.88
סדרה ה': מוצ"ש 16.4.88 (9.00 בערב)

ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 6
יוגישי הירוקאמי מנצח
בארי דאגלאס פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ו־ח
יום א' 17.4.88

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות המתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 - טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים - מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' - 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
שירותי עזרה ראשונה בשעות
בתל־אביב - 03-5461111
של ילדים תנור - 03-261113
ירושלים - 02-227171
חיפה - 04-672222
נתניה - 053-335316
כרמיאל (גליל) - 04-988410
כפר־סבא - 052-918909
באר־שבע - 057-418111

אַלְמַקְס משחת השיניים יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת
תל־אביב
דיזנגוף - דיזנגוף 132 - 223590.
קינג ג'ורג' - קופ"ח מכבי - המלך ג'ורג' 25 - 282650.
ירושלים
מרפאת רוממה - הנ"ג 28 523191.
חיפה
יבנה - אבן סינא 7 - 672288.
פתח־תקווה
גבגא - הגן חיים 6 - 910541.
בני־ברק - רמת־גן
רש"י - רש"י 13 - 7510971.
בת־ים - חולון
גני בתים - הנביאים 3, בת־ים 5515671.
אהרון - הפרין 52 חולון 889159.
עין יהב - עין יהב 4 חולון 884854.
רחובות
כללית - בני משה - 452381.

אַלְמַקְס
[illegible]

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה • החלפה
ניקוי • תיקון
לפנות שילוני
ת"א, לילינבלום 28,
טל' 657064.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לניצול חלל הגג ברחוב התמר מס' 2 גוש 6110 חלקה 137
תיק בנין 024־4/673
בקשה מס' 871390
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כבסי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה ת"א־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי קרית גת
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית גת הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס 19 לתכנית מיתאר 101/02/9, ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות השינוי: יצירת מסגרת תכנונית להקמת שכונת מגורים כולל קביעת יעוד קרקע, התוויית דרכים חדשות, קביעת אזור מגורים א', ב', ד', קביעת שטחים לבנייני ציבור, קביעת שטחים למסחר, קביעת שצ"פ, קביעת קווי בנין, קביעת בינוי עקרוני, קביעת זכויות בניה, חלוקה למגרשים.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
שטח התכנית: כ־165 דונם
גוש: 1565
שכונת רמת דוד
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י שינוי התכנית וכן כל זכאי על־פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות תוגש בכתב בפירוט הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.
שלום דניבר
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

נהג 1
עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום
תן תרומה לחייל!

דבר הוא דבר של היום חדש

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

אידיש באפריקה הדרומית

בזמן האחרון הגיע לאפריקה הדרומית מספר מהגרים יהודים, שלא הורשו להיכנס לאפריקה באשר לא ידעו לעמוד בבחינה בשפה האידית, כי לפי התקנות למהגרים חייבים המהגרים לדעת קרוא וכתוב באחת הלשונות האירופיות, מהן גם אידיש.

אנטישמיות בתיאטרון מוסקבה

העתונות במוסקבה מלאה מאמרים נגד האנטישמיות שהונהגה ב"תיאטרון הגדול". העתונות מאשימה את קונבאלוב שבגללו שלח הכנר היהודי המפורסם קריין יד בנפשו. הוא גם מנע בעד הצגת אופירה מפני שנכתבה ע"י יהודי.

משמר העמק מתגונן בעוז

קבוץ משמר העמק, הנתון באש האויב, מתגונן בעוז ובגבורה, מחזיק מעמד והודף כל נסיון התקפותיו של התוקפים. לשם הגברת יעילות ההתגוננות הוחלט להוציא את הילדים והזקנים מהנקודה והם הועברו לקבוצי השומר הצעיר בעמק.

נכבשו חולדה הערבית ודיר מוחסיין

הרדיו והעתונות העברית מודיעים כי הכפרים הערבים חולדה ודיר־מוחסיין נכבשו ע"י הסיבה יהודית שהפעילה תותחים כבדים.

יהיה שמח במחזור האחרון

רק נקודה הפרש בין מכבי נתניה (0:0 ביתי מול כפ"ס) להפועל ת"א (0:2 בשכונה) ★ מתח סביב המקום ה־8: בית"ר י־ם, בני־יהודה ומכבי ת"א נוצחו ★ אל החבורה הזו זינקו חולון ומכבי חיפה ★ בשבת הבאה יוכרע גורל המקום ה־7 והכרטיס ה־8 לפליי־אוף העליון

ר־0:1 להפועל ת"א. השער הראשון אתמול בשכונת התקוה בשתי תמונות. מימין: אלי כהן מסיט את הכדור, לאחר סידרת נסיונות שלו ושל בר־שטרית, כשמולו המגן מליחי והשוער אסיאג. משמאל: הבלם ראובן אלקבץ מזנק על הקו, אך הכדור כבר ברשת. בסיום 0:2 להפועל (צילומים: א. קנפר)

הליגה הלאומית

הקבוצה	מש׳	נצ׳	תיקו	הפס׳	שערים	נק׳
1. מכבי נתניה	25	13	8	4	26–41	47
2. הפועל תל־אביב	25	13	7	5	17–27	46
3. הפועל כפר־סבא	25	10	10	5	22–28	40
4. שמשון תל־אביב	25	9	11	5	21–30	38
5. הפועל פתח־תקוה	25	10	8	7	30–36	38
6. בית"ר תל־אביב	25	8	12	5	22–31	36
7. הפועל באר־שבע	25	8	11	6	16–19	35
8. בית"ר ירושלים	25	8	7	10	34–30	31
9. הפועל צפרירים	25	6	12	7	23–21	30
10. מכבי תל־אביב	25	6	11	8	27–32	29
11. מכבי חיפה	25	7	8	10	28–30	29
12. בני־יהודה	25	6	11	8	16–18	29
13. הפועל לוד	25	3	9	13	52–16	18
14. מכבי פתח־תקוה	25	2	7	16	37–13	13

[illegible]: מחזור 25

הפועל ת"א 2 (0) / בני־יהודה 0 (0)

● אלי כהן (64), יעקב אקהויז (73)
ציון משחק: 5
המצטיין: יום טוב מליאם
המאכזב: נתן זקס
שופט: עובדיה צבי
צופים: 2000
איצטדיון: שכונת התקוה
★ הפועל ת"א: מליאם 6; עמר 6, חאנה 5, סגל 5, הרשליקוביץ 5; אקהויז 6, ארמה 5, דאנו 6, אלי כהן 6; בר־שטרית 5 (מוסה), שבתאי לוי 4 (רפי שמואל 5).
★ בני־יהודה: אסיאג 5; מליחי 5, אלקבץ 4, פרי – הורחק, עלו 5; זקס 4, אייל חיים 4, שרעבי 4, דמי לוי 4 (איזמירלי); אייזנברג 4, גורדנה 4 (קוסטיקה).

מכבי חיפה 3 (0) / הפועל לוד 0 (0)

● ציון מרילי (20 מ־11 מ'), איתי מרדכי (47, 57)
ציון משחק: 5
המצטיין: איתי מרדכי
המאכזב: יעקב הלל
שופט: בני כהן
צופים: 500
איצטדיון: הפועל לוד
★ מכבי חיפה: גינצבורג 6; אהרוני 5, דוד לוי 5, קלינגר 6, מרילי 6; אבוקרט 5, עטר 6 (אוסמו הקטן), ל. רוזנטל 5; איתי מרדכי 7, ארמלי 6.
★ הפועל לוד: טריקי 5; ברדוגו 4, נעמן 4, אורי בנורים 4, דדעי 4; יעקב הלל 3, בן־סמט 4 (תורג'מן), שרביט 4, ע. בן־שטרית 4 (א. שטרית); סמרג'ה 4, סנהורי 4.

מכבי נתניה 0 (0) / כפר־סבא 0 (0)

המצטיין: אלי יאני
המאכזב: דני עציוני
שופט: יצחק בן יצחק
צופים: 7000
איצטדיון: נתניה
★ מכבי נתניה: בלדב 6; באטה 5, חיים לוי 6, הלפון 5, קורן 5; עציוני 4 (מכבס), לם 5, גבאי 4, רוני לוי 5; שלום תקוה 5, יגאל מנחם 6.
★ הפועל כפר־סבא: שמיר 6; בן־חיים 6, פרסלבי 5, רבינוביץ 6 (אפיר הלל), אינשטיין 5, פלבר 5, יפה 6, סימון 5, יאני 6; מימוני 4 (נחום), רביבו 5.

צפרירים 1 (1) / בית"ר י־ם 0 (0)

● משה פרחן (6)
ציון משחק: 6
המצטיין: בני דמתי
המאכזב: רונן רוקמן
שופט: יהושע לויה
צופים: 1000
איצטדיון: בלומפילד
★ צפרירים חולון: ביטון 6; דיתני 5, יעקובי 5 (טליאס), אלי כהן 6, מחלוף 5; פרחן 6, פנטו 5, דמתי 6, עמרני 5; שקרוקה 6, רונן הלל 6.
★ בית"ר ירושלים: מזרחי 5; בן אליהו 4, אוזלאי 5, אשש 4, שמאלי 4 (סמי מלכה 4); שוורץ 5, קודש 4, דודו 4, מלמיליאן 5; שויע 4, רוקמן 4.

שמשון 1 (0) / מכבי פ"ת 1 (0)

● יום טוב שוקרון (73)
● טל בניה (70)
ציון משחק: 4
המצטיין: אין
המאכזב: אביטקס עובדיה
שופט: יוסף דיאמנט
צופים: 500
איצטדיון: בלומפילד
★ שמשון ת"א: ורד 4; דהרי 5, ברדה 5, אורי כהן 4 (ארמוני), שוקרון 5, שמעונוב 5, יגאל הלל 5, עובדיה 4, מזרחי 4; יוסי כהן 4 (צ'צ'ושוילי), דמתי 5.
★ מכבי פ"ת: פביאן 5; מ. צופין 5, אלי כהן 4, ז'אן 4, אזולאי 5; מאיר כהן 5 (שעשוע), מוסלי 5 (א. ירדוגה), בלחסן 4; רפי כהן 5, בניה 5.

הפועל ב"ש 1 (0) / בית"ר ת"א 1 (0)

● יוסי אביטן (90)
● ניסן כהן (53)
ציון משחק: 5
המצטיין: מאיר צרפתי
המאכזב: יובל אוחנה
השופט: חיים ליפקוביץ
צופים: 2500
איצטדיון: באר־שבע
★ הפועל באר־שבע: אבטמן 5; בן־חמו 5 (אפריאט 4), אילוז 5, דוידי 5, גונן 5; חיון 5, צרפתי 6, עזרן 5 (אביטן 5), ביטון 4; אוחנה 4, ויצמן 4.
★ בית"ר ת"א: ליברמן 5; קצב 5, יעקב כהן 5, עמר 4, אברג'יל 5; צמח 5, עזרן 4, נסים כהן 6, ניסן כהן 5; אדרי 4 (מאיר), תגר 5.

הפועל פ"ת 2 (1) / מכבי ת"א 1 (0)

ציון משחק: 6
המצטיין: דורון רבינזון
המאכזב: משה בריאני
שופט: רחמים דייצי
צופים: 2000
איצטדיון: הפועל פ"ת
★ הפועל פ"ת: ג'רבי 6; גיא לוי 5, בודניק 5, אלון 6, קוטשוילי 5; סאבו 4 (דוד לוי 5), אליה 5, חזן 5, שושני 5; לוין 5, רבינזון 7.
★ מכבי ת"א: מרכוס 5; מיקי כהן 4 (קרייס), גולדברג 5, שמעונוב 4, איתן לוי 5; לולו 5, צרפתי 4 (אלון נתן), גריאני 4; טבק 5, בראל 5, דריקס 5.

הניחוש הנכון

1. הפועל לוד – מכבי חיפה 2
2. בית"ר ים – צפרירים 2
3. שמשון – מכבי פ"ת x
4. באר־שבע – בית"ר ת"א x
5. הפועל פ"ת – מכבי ת"א 1
6. בני־יהודה – הפועל ת"א 2
7. מכבי נתניה – כפר־סבא x
8. הפועל עכו – בית"ר נתניה 1
9. מכבי יפו – הפועל חדרה 2
10. שעריים – הפועל טבריה 1
11. הפועל ר"ג – הכח ר"ג 2
12. הפועל יהוד – מכבי יבנה x
13. בתיים – הפועל ים x
14. הפועל חיפה – מכבי עמידר x

המגרש המרכזי

הפועל ת"א – בני־יהודה ת"א 0:2

שכונת „התקוה" של הפועל

מאת יוסי משורר

צמד שערים במחצית השניה קירב אתמול את שחקני הפועל ת"א אל המסגרת בהתקוק את שחקני בני יהודה ת"א ממשחקי [...]

אין ספק, כי ה„זהובים" משכונת התקוה לא מתפקדים כראוי בעת האחרונה. משחקם מפוזר וחסר ברק ורק דוד שוויצר צריך להסביר את הנעשה בקבוצתו.

הפועל ת"א הגיעה לשכונת התקוה עם הרבה חששות. שחקניה הסתגרו במרבית דקות המשחק ברחבת שערם והסתפקו בשליחת כדורים ארוכים לחלוצים.

לאחר מחצית ראשונה נוקשה ומשעממת באה המחצית הגדולה של ה„ארומים". בדקה ה־64 חל המפנה. בדקה זו אלי כהן נגח את הכדור לעבר בר־שטרית, שמהיר לבעוט כדור חזק לעבר השער. יעקב אסיאג הדף את הכדור היישר לרגליו של בר־שטרית, שמיהר לבעוט שנית לעבר השער. שוב פעם הצליח אסיאג להדוף את הכדור והפעם לרגלי אלי כהן, שבבעיטה מקרוב קבע – 0:1.

ה„זהובים" נכנסו לעצבנות כתוצאה מהשער. בדקה ה־65 פגע פרי ללא כדור בראנו והשופט, עובדיה צבי נאלץ להניף לעברו את הכרטיס האדום.

ה„אדומים" ניצלו את יתרונם המספרי עד תום. בדקה ה־73 הפתיע אקהויז את אסיאג, כשבעט כדור חזק ושטוח שחדר לפינת השער – 0:2.

כעבור דקה ניתנה לאלי כהן הזדמנות נוספת להבקיע, אבל הוא החטיא מקרוב. בסיום המשחק אמר מאמנם המאוכזב של בני יהודה: „לא הגיע לנו להפסיד, הכל הלך הפוך וכנראה שזאת לא העונה שלנו".

גם זה קרה

אדום. בלם בני־יהודה, רוני פרי, יושב נכלם לאחר שספג כרטיס אדום והורחק מהשדה (צילום: א. קנפר)

צפרירים חולון – בית"ר י־ם 0:1

חולון התקרבה לבית"ר

מאת ג. אשר

הפועל חולון המשיכה אתמול בשרשרת הצלחותיה. הפעם גברו חניכיו של מאיר נמני מחולון על האלופה קבוצת בית"ר ירושלים 0:1 (0:1) משער בודד של הקשר משה פרחן.

ירושלים שיחקה אמנם ללא המגינים אבי כהן ושלמה שירזי, הקשר סמי מלכה שנכנס לשחק רק [...] היו חניכיו של אליהו עופר להציג יכולת משכנעת במאבק על המקום ה־8.

חולון הציבה מערך תוקף שכלל את עמרני, שקרוקה ורונן הלל. השלושה איימו על שערו של יוסי מזרחי הבית"רי אולם לא השכילו להבקיע יותר משער אחד בלבד.

כבר בדקה ה־6 כבשה חולון את שער בית"ר. בסיום הסתבר שזה היה גם שער הניצחון. בדקה זו בעט פרחן החולוני כדור חזק במרחק של 20 מטר אלכסונית משער בית"ר ויוסי מזרחי נאלץ להוציא את הכדור מרשתו 0:1 לחולון.

בדקה ה־31 בעט אורי מלמיליאן כדור חזק למשקוף שער חולון. [...] השתלט על הכדור אולם [...] שער השוויון.

במחצית השניה המשיכה חולון לאיים על שער בית"ר ירושלים ובדקה ה־85 בעט בני דמתי למשקוף שער בית"ר ובסיום גם חולון במאבק על המקום השמיני בו ממוקמת לפי שעה בית"ר ירושלים.

הפועל פ"ת – מכבי ת"א 1:2

פעמיים רבינזון, בבקשה

מאת מינו רודיטי

שחקני מכבי ת"א התרחקו אתמול מרחק ניכר ממשחקי הפליי־אוף. הם נוצחו באם המושבות ע"י הפועל פ"ת בתוצאה 1:2 (1:0).

שחקני אם המושבות לא גילו יכולת מלהיבה. הם שיחקו בזהירות רבה ונהנו לקבל מתנות מיריבתם החלשה. לאחר פתיחה פושרת הצליחו הפתח־תקוואים לעלות ליתרון ראשון.

בדקה ה־29 החליח אלון חזן במבצע נאה להעביר כדור מדוד לניר לוין, שמיהר להגביהה למרכז. דורון רבינזון המצויין ניצל את הריפיון בהגנה התל־אביבית כדי לקבוע בנגיחה מקרוב את תוצאת המחצית הראשונה – 0:1.

במחצית השניה גילינו כבר מכבי ת"א שאפתנית יותר ובעיקר, טובה יותר. הדבר בא לידי ביטוי בשער המשוה. בדקה ה־62 בעט אלון נתן כדור חזק ושטוח לעבר השער. בני טבק הוריד הצליח להסיט את הכדור לפינת שערו של ג'רבי חסר האונים – 1:1.

שמחת ה„צהובים" נמשכה רק שתי דקות. בדקה ה־65 ביצע השוער, משה מרכוס טעות גסה, שעלתה להכריע בשער נוסף. מרכוס יצא הרחק משערו וניר לוין ניצל זאת כדי לבעוט מ־30 מ' כדור חלש לעבר השער השומם. דורון רבינזון שניצב סמוך לשער המשיך את הכדור לרשת – 1:2.

שמשון ת"א – מכבי פ"ת 1:1

שמשון: מה היה? טוטו...

מאת ג. אשר

קבוצת שמשון תל־אביב כשלה אתמול בנסיונה לשפר את מעמדה בצמרת כאשר לא השכילה לגבור על האחרונה בטבלה קבוצת מכבי פ"ת. בסיום תיקו 1:1 מאכזב מבחינת שמשון ת"א.

חניכיו של יעקב גרונדמן שזכו בשבוע שעבר בגביע הטוטו הוכיחו כי אי ההצלחות במסגרת הליגה אינן מקריות. השחקנים כמעט שלא איימו על שערו של פביאן ואילו חניכיו של חזי עדן כמעט ש„גנבו" את כל 3 הנקודות.

ארועים כמעט שלא היו במהלך המשחק. המחצית השניה היתה הפתוח גרועה מבין השתיים ובה גם הובקעו שני השערים. בדקה ה־70 פרץ אלון ירוחם, שהוליך קודם לכן את עופר מוסלי, באגף ימין של התקפת קבוצתו והקשית לרוחבה. טל בניה ניצל טעות גסה של אבי ורד ונגח פנימה.

כעבור 3 דקות, (דקה 73), פרץ יום־טוב שוקרון לכיוון שער מכבי פ"ת ומ־18 מטר בעט חזק פנימה 1:1.

עד לסיום ניסתה שמשון להבקיע את המשחק אולם גם שילובו של צהל ארמוני במקומו של אורי כהן לא סייע לשמשונים להבקיע את מכבי פ"ת.

הפועל ב"ש – בית"ר ת"א 1:1

הצדק חיכה לדקה ה־90

מאת רונן בר־לב

שער של יוסי אביטן בדקה ה־90 עשה אתמול צדק בבירת הנגב. הפועל באר־שבע היתה אומנם טובה יותר, אבל בית"ר ת"א היתה קרובה יותר לנצחון – 1:1 (0:0).

שחקני בירת הנגב סבלו שוב מהמחלה הקבועה שלהם בעונה זו – חוסר מזל. הם שלטו ללא עוררין במרכז המגרש, אבל לא ידעו לנצל את יתרונם האיכותי לשפת השערים.

שחקני ה„מנוהל" הגיעו לבירת הנגב במטרה להוליך נקודת ליגה. הם תגברו את הגנתם וביססו את משחקם על התקפות מתפרצות. לאחר מחצית ראשונה עקרה משערים הצליחה בית"ר להדהים את כולם.

בדקה ה־53 נכנס צמד הכהנים של בית"ר לפעולה. ניסים כהן העביר כדור מדוד לניסן כהן, שבבעיטה נאה מ־16 מ' קבע – 0:1.

לאחר הבקעת השער נסוגו הבית"רי"ם לעבר שערם. הבאר־שבעים לחצו ולחצו, אבל ללא תוצאות. כשנדמה היה, כי התוצאה תשאר בעינה הצליח יוסי אביטן לנצל בדקה ה־89 ערבוביה בהגנה הבית"רית, כדי לקבוע בבעיטה מקרוב את תוצאת המשחק – 1:1.

מכבי נתניה – הפועל כפר־סבא 0:0

במי נקמה מכבי נתניה?

מאת דוד בכר

שחקני מכבי נתניה לא ניצלו אתמול את מגרשם הביתי ונפרדו בתיקו מאכזב ועקר משערים במשחקם מול הפועל כפר־סבא.

אתם זוכרים ודאי את התוצאה במפגש הראשון בין שתי הקבוצות: כפר־סבא 5 – נתניה 1. ובכן, אתמול חששו הכפר־סבאים מנקמה ושיחקו בצורה מבוקרת. ההגנה המתוגברת איפשרה לחלוצי נתניה המסובכים להגיע למצבים בודדים, שלא נוצלו. שלום תקוה אמר בסיום באכזבה: „לא מדאיג אותי שהפועל ת"א ניצחה במגרש כה קשה כבשכונת התקוה, אלא אנחנו מדאיגים אותי. אני מקוה שנעבור בצורה טובה את המשחק הקשה בחיפה ונשמור על המקום הראשון במחזור האחרון".

את המשחק ניתן לחלק לשני חלקים. במחצית הראשונה היו אלה דווקא האורחים מהשרון שלחצו ללא הרף על השער הנתנייתי רק חוסר מזל מנע מהם לעלות ליתרון מוקדם. במחצית זו קשה היה להבין את שחקני עיר היהלומים, ששיחקו ברשלנות רבה ולא הצליחו להצדיק את מיקומם הרם בצמרת הטבלה.

במחצית השניה חלה נסיגה בלתי מובנת במשחקה של הפועל כפר־סבא. שחקני עיר היהלומים ניצלו זאת, כדי לשלוט ללא עוררין במרכז המגרש. הם תקפו ללא הרף את שערו של אדיר שמיר, אבל החטאות מרגיזות של החלוצים הותירו את התוצאה בעינה.

האירוע המעניין ביותר בנתניה התרחש דווקא בהפסקה, בעת שנ'קי' מייקה ושימי תבורי הינו את הצופים במופע מהנה.

מכבי חיפה – הפועל לוד 0:3

מכבי חיפה: המראה בלוד

מאת משה דנציגר

קבוצת מכבי חיפה עשתה אתמול צעד חשוב לקראת משחקי הפליי־אוף. שחקני עיר הכרמל לא התקשו להביס בחוץ את קבוצתה המפורקת של הפועל לוד בתוצאה 0:3 (0:1).

בדקה ה־20 הכשיל טריקי ברחבה את ארמלי. את בעיטת העונשין מ־11 מ' ביצע ציון מרילי ללא דופי – 0:1.

בדקה ה־43 (קודם לכן גינצבורג הכשיל את שרביט, אבל השופט בני כהן לא הגיב). פגדל נגדי. סנדורי הוכשל בתוך רחבת העונשין. הפעם הורה השופט על בעיטת עונשין מ־11 מ' לזכות לוד. בני סמרג'ה בעט כדור שטוח לפינת השער, אבל בני גינצבורג הצליח להדוף.

במחצית השניה נראתה רק קבוצה אחת על המגרש – מכבי חיפה. כבר בדקה ה־47 הצליחו שחקניה להגדיל את יתרונם. לאחר שזאהי ארמלי פרץ כטפופה לעבר השער ומסר מסירת פז לאיתי מרדכי, שבבעיטה מקרוב קבע – 0:2.

החיפאים המשיכו להלום. בדקה ה־57 הצליח איתי מרדכי להסתעות את ההגנה הלודאית ובבעיטה מזוית קשה קבע – 0:3.

בדקות הסיום נראו הלודאים כמשלימים עם התוצאה ובעיקר, עם ירידתם לליגה הארצית.

גרמניה וצרפת בחצי הגמר של גביע דיוויס

. נבחרות הטניס של מערב־גרמניה וצרפת הבטיחו השתתפותן בחצי גמר גביע דייוויס בבית העליה, לאחר שהשיגו נצחונות על יריבותיהן 0:3.

מערב־גרמניה גברה על דנמרק בפרנקפורט וצרפת על אוסטרליה ללא כוכבה פאט קאש, בקלרמון פראן.

בשני המשחקים האחרים באותו בית. מוליכה שוודיה בנורשפינג 1:2 נגד צ'כיה, כשבסיום הראשון הפתיע מילוסלאב מצ'יר בנצחון על מקס וילנדר. גם יוגוסלאביה מוליכה 1:2 נגד איטליה בבלגרד.

ניתוח שלאחר המחזור

ראש מועצת נס־ציונה, ניסן קרופסקי:

גם בלי סיני שיפרה הפועל ת"א את סיכוייה

„הפועל ת"א הוכיחה אתמול שגם ללא משה סיני היא מסוגלת לנצח", אמר ראש מועצת נס־ציונה, ניסן קרופסקי בעקבות תוצאות משחקי המחזור.

קרופסקי מתגלה כפרשן כדורגל טוב. הוא מעודכן היטב בנעשה בכדורגל הישראלי ויש לו דעות נחרצות כיצד ניתן להבריא את הענף: „חייבים לשפר את הניהול ולהפנות יותר משאבים לקבוצות מחוץ לאזור המרכז".

לדעת ראש המועצה הדינאמי של נס־ציונה שיפרה הפועל ת"א את סיכוייה לזכות בתום משחקי הפליי־אוף בכתר האליפות. „אתמול הוכח שוב שהפועל ת"א היא קבוצה טובה הבנויה היטב".

ניסן קרופסקי מביט בסיפוק עם העובדה שגם הקבוצות שאיבדו עניין במשחקי הליגה מגלות רוח לחימה עד למחזור הסיום ולדעתו, הדבר מוכיח על שינוי מנטאליות בכדורגל הישראלי. הוא גם מרוצה מהתקרבותן של הפועל צפרירים חולון ומכבי חיפה לעבר משחקי הפליי־אוף, „הדבר מגביר את העניין במשחקים", הוא מסביר.

בינתיים, לוקח קרופסקי פסק זמן ממשחקי הליגה וממתין למשחקי גביע המדינה, שיערכו ביום שלישי ויש לו סיבה טובה: סקציית נס־ציונה תתמודד מול מכבי פ"ת ובסתר ליבו מאמין קרופסקי בסיכויי קבוצתו המאוחדה להפתיע.

(משה כהן)

מלך השערים

1. שלום תקוה (נתניה) 14
". זאהי ארמלי (חיפה) 14
3. ניר לוין (הפועל פ"ת) 13
4. בני טבק (מכבי ת"א) 11
5. כלמיליאן (בית"ר י־ם) 10
6. אלי יאני (כפר־סבא) 9
". יגאל מנחם (נתניה) 9
". רבינזון (הפועל פ"ת) 9

במחזור הבא

מכבי חיפה – מכבי נתניה
כפר־סבא – בני־יהודה
הפועל ת"א – הפועל פ"ת
מכבי ת"א – באר־שבע
בית"ר ת"א – שמשון ת"א
מכבי פ"ת – בית"ר י־ם
צפרירים חולון – לוד

נבחרת המחזור

יום טוב מליאם (הפועל ת"א)

תמיר בן־חיים (כפר־סבא) · ציון מרילי (מכבי חיפה)

חיים לוי (מכבי נתניה) · אלי כהן (צפרירים)

בני דמתי (צפרירים) · אלי כהן (הפועל ת"א) · ניסן כהן (בית"ר ת"א)

ניר לוין (הפועל פ"ת) · איתי מרדכי (מכבי חיפה) · דורון רבינזון (הפועל פ"ת)

כוכב השבת

דורון רבינזון

חלוצה הוותיק של הפועל פ"ת הפגין אתמול שוב את חוש הריח המפותח שלו להבקעת שערים. הוא ניצל שתי הזדמנויות טובות ברחבת מכבי ת"א כדי לקבוע בפעם הראשונה יתרון 0:1 ובשנית נצחון 1:2. למי ששכח, רבינזון היה לפני שנה „מלך השערים" של הליגה הלאומית בצוותא עם אורי מלמיליאן. ציונו – 7.

מחרתיים סיבוב בגביע

לראשונה בהשתתפות הליגה הלאומית: מחזיקת הגביע, מכבי ת"א, בעכו; הפיינאליסטית, מכ. חיפה, בטירת הכרמל; המובילה הנתנייתית תחרת לקיאנו, שם הודחה במפתיע לפני שנתיים (1:0)

מאת ג. אשר

סיבוב בגביע המדינה ייערך מחרתיים: קבוצות הליגה הלאומית יכנסו לראשונה למעגל המשחקים. אלה משחקי הסיבוב:

הפועל ת"א – הפועל בית־שאן; הפועל קרית־אונו – מכבי נתניה; מכבי פ"ת – נס־ציונה; הפועל כפר־סבא – הפועל ירושלים; שמשון ת"א – לזרוס חולון; הפועל בת־ים – הפועל פ"ת; הפועל באר־שבע – מכבי יבנה; מכבי כפר קנא – בני־יהודה; בית"ר ת"א – הפועל דימונה; הפועל טירת הכרמל – מכבי חיפה; בית"ר ירושלים – הפועל חיפה; הפועל טבריה – הפועל לוד; הפועל עכו – מכבי ת"א; הפועל איכסל – צפרירים חולון.

הפועל יהוד והפועל כפר סמיע העפילו בהגרלה ללא משחקים.

היציע המרכזי

הצגה של ג'ון את ג'ון

מאת ניסן פרידמן

תודה לך, אדוני המלך. אתמול, בחום היוקד של 4 אחה"צ, התרוממתי בכורסה עם כוס משקה קר ולמשך 90 דקות תמימות הייתי בשמילד. לצערי, הגיית כל מי שלא הלך לשכונה, לפ"ת או לכל מגרש אחר. מה יכול הכדורגל שלנו להציע ובעיקר בשרב הזה? לתתונה של תוספת היה מה להציע. חצי הגמר האנגלי. 50,000 צופים נלהבים כאילו הצטרפו לשירה בציבור עם יהודה גאון ב„לא נפסיק לשיר". 22 בחורים על הדשא לא הפסיקו לרוץ. הכל התרחש כל־כך מהר, עד שהסתבנת בת אלפית שניה הספיקה לשחקן לאבד כדור. חשבתי לעצמי: שחקן שלנו, ויהיה הכי טכני שיהיה, לא יגיע כאן בכלל לכדור. ראינו את ג'ון ברנס הנפלא מולך כדורים בהגנה, פורץ באמנות באגף השמאלי ומבשל את שני השערים. פעם הוכשל ברחבה ופעם פגל ופעם הרים במדויק לרחבה. בשתי הפעמים השלים ג'ון אחר: אולדרידג'. האיש הנכון במקום הנכון. וראינו כמה מבצעים מבריקים של בירדסלי. אבל, גם נוטינגהאם היתה שם. ערנית, מהירה, צעירה. כמעט כולם עם תספורת צבאית ובייבי פייס. יש להם עתיד. קלאף בימק בהזדרות רגל זריזה בין רגלי הקפטן האנגלו. אבל, כל החלק של הוב, פרדס הויו לא הועיל. 1:2 לליברפול. היא לא קבוצה. היא מכבש. שחקנים חזקים עם כושר אדיר, שיורדים במהירות למגננה ומשתחררים למתקפה כמו קפיץ.

תעלומה בתשבץ: מי הקבוצה ה־8 בפליי־אוף העליון בארצית

מאת שמואל טל

90 דקות לפני תום העונה הרגילה נותרה עוד בעיה אחת לפתרון התשבץ, מי תהיה הקבוצה השמינית בפליי־אוף העליון של הליגה הארצית. על הכרטיס השמיני נאבקות הפועל יהוד ומכבי יפו שלא בל כך הצליחו במחזור אתמול. יהוד איבדה נקודות בתיקו הביתי עם יבנה 0:0 בשעה שיפו „המפתי" רביעיה בבית מהפועל חדרה.

שתי הראשונות בטבלה, הפועל ירושלים והפועל חיפה, שככל הנראה כבר הבטיחו גם את עלייתן ללאומית (אלא אם יקרה הבלתי יאומן והם יפסידו ברציפות בפליי־אוף) הורידו הילוך. אחרת קשה להסביר את אבדן הנקודות שלהן מול קבוצות התחתית. שתיהן סיימו בתיקו אפס את משחקיהן, ירושלים נגד בת־ים בחולון וחיפה בבית נגד רמת־עמידר.

הפועל טבריה איבדה הרבה ממגיותיה שעה שנוצחה ברחובות למכבי שעריים. מנגד היטיבה הכח את מצבה כשגברה בדרבי העירוני על הפועל ר"ג 0:2.

סוגרת הטבלה הפועל עכו התעוררה מאוחר מדי וגם נצחונה הגבוה 0:3 אתמול על בית"ר נתניה לא ימלט אותה מהירידה.

רק 13 שערים הובקעו אתמול וחזו בהם כ־5700 צופים שגם ראו שני כרטיסים אדומים.

הפועל חיפה 0 / רמת־עמידר 0

יתרון חיפאי מוחלט לא הספיק להם מול קבוצת התחתית של מכבי רמת עמידר והשתיים נפרדו בתיקו אפס שלא שיקף את האירועים במגרש.

חיפה היתה הטובה יותר לאורך כל דקות המשחק. בניצוחו של יוסי קרמר שהיה הבולט בשדה הטילו החיפאים מצור על שער אורחיהם אולם החלוצים היו חסרי דיוק וכל נסיונותיהם למצוא את הרשת נתקלו בהגנה המוצקה של עמידר שהרחיקה כדורים ללא כתובת.

שפט דני קורן לעיני 1500 צופים בחיפה.

הפועל יהוד 0 / מכבי יבנה 0

יכולת טובה של פרדי לסנר, שוער מכבי יבנה, מנעה אתמול מקבוצתו הפסד מול הפועל יהוד הנאבקת על כרטיס העליה לפליי־אוף העליון. המשחק הסתיים ללא שערים.

יהוד היתה הקבוצה הטובה יותר בשדה אולם לרוע מזלה נתקלה ביום מצויין של לסנר שוער האורחים שמנע במו ידיו את הבקעת שערים.

יבנה אמנם ניסתה להשיג הכרעה בהתקפות מתפרצות אך אלה היו חסרות דיוק ומנין.

שפט סבי אלנקוה לעיני 500 צופים ביהוד.

מכבי שעריים 2 / הפועל טבריה 1

הפועל טבריה, שלא איבדה עד אתמול את תקוותיה להעפיל ללאומית, ספגה הפסד צורב שככל הנראה סתם את דרכה לליגה הבכירה, כשנוצחה למכבי שעריים בשיעור 1:2.

אין ספק, שהמקומיים היו ראויים לנצחונם ולו רק בשל משחק הלוחמה של שחקניה שנאבקו על כל כדור עד לשריקת הסיום. גיבור הנצחון היה שוער שעריים אבי עסיס שהיה הבולט בשדה.

שעריים פתחה בתנופה וכבר בדקה החמישית רכשה יתרון מרגלי יעיש סויסה. גם במחצית השניה המשיכו הרחובותיים לתקוף ואף עלו ל־0:2 משערו של שמחה גר בדקה ה־78. [illegible]

רק שמונה דקות מהסיום הצליח אייל דן הטברייני לצמק את התוצאה אולם לא לשנות את עובדת הפסד קבוצתו.

שפט צבי שריר לעיני 1000 צופים.

הכח ר"ג 2 / הפועל ר"ג 0

הכח ר"ג הזקוקה לנקודות כדי להבטיח את מקומה בארצית לעונה נוספת גברה אתמול ב„דרבי" העירוני על הפועל ר"ג בתוצאה 0:2.

יורם עיקרי שוער הכח היה הטוב בשדה ובמו ידיו עצר את התקפות הפועל שהיו לעיתים מאד מסוכנות. מן העבר השני הסתפקו המנצחים בהתקפות מתפרצות שהוליכו פעמיים לשערים. בדקה ה־40 היה זה אילן גמיל שבעט מקרוב לרשת.

שש דקות מהסיום השלים אברהם לוי ותיק את המלאכה מקרוב.

הפועל ר"ג סיימה את המשחק עם 10 שחקנים לאחר הרחקתו של אבי ברשצקי בשל פגיעה בשחקן יריב.

שפט אריה פרוסט לעיני 500 צופים ב„מכתש" בגבעתיים.

הפועל עכו 3 / בית"ר נתניה 0

סוגרת הטבלה התעוררה מאוחר מדי. אתמול ניצחה בפעם השניה ברציפות ובצורה משכנעת – 0:3 את בית"ר נתניה אך הדבר לא יואיל לה.

עכו שלטה במגרש ללא עוררין מהל מדקת הפתיחה. כבר בדקה השניה רכשה יתרון מרגלי לוי אחנה, שהיה הטוב בשדה. בדקה ה־35 עלו העכואים ל־0:2 משערו של דוד חלפון.

גם במחצית השניה המשיכו העכואים ללחוץ אולם הצליחו להבקיע רק פעם אחת בדקה ה־71, שוב מרגלי אחנה.

שפט יאיר סילינגר לעיני 700 צופים בעכו.

הליגה הארצית

	הקבוצה	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1.	הפועל ירושלים	25	17	3	5	27–48	54
2.	הפועל חיפה	25	15	7	3	14–26	52
3.	הפועל טבריה	25	14	5	6	32–50	47
4.	מכבי יבנה	25	10	7	8	23–25	37
5.	הפועל חדרה	25	10	7	8	36–33	37
6.	מכבי שעריים	25	10	5	10	31–32	35
7.	הפועל רמת־גן	25	10	5	10	27–24	35
8.	הפועל יהוד	25	7	11	7	36–36	32
9.	מכבי יפו	25	7	10	8	26–22	31
10.	הכח רמת־גן	25	8	4	13	29–25	28
11.	בית"ר נתניה	25	7	6	12	35–23	26
12.	הפועל בת־ים	25	6	7	12	32–25	25
13.	מכבי רמת עמידר	25	6	6	13	37–24	24
14.	הפועל עכו	25	4	6	15	37–19	18

הפועל בת־ים 0 / הפועל ירושלים 0

במשחק חלש ודל ברמתו, שהתעורר לקראת הסיום ולאו דווקא מסיבות הקשורות בכדורגל, נפרדו קבוצות הפועל בת־ים והפועל ירושלים בתיקו ללא שערים.

קשה היה להאמין כי ירושלים מועמדת לשחק בעונה הבאה בלאומית. שחקניה שיחקו כשידיהם הפגינו רמה מתחת לבינונית.

בת־ים נלחמה יותר מפני שהיא זקוקה לנקודות כדי לברוח מהתחתית אבל גם שחקניה לא שיבצו בכתנותיהם.

האירוע הבולט במשחק היה בדקה ה־83 כאשר אבי אוחיון המקומי נגע ללא כדור באוהד כחילה האורח וספג כרטיס אדום.

שפט אריה וולף לעיני 1000 צופים בחולון.

המגרש המרכזי

הפועל חדרה – מכבי יפו 1:4

ביפו החליטו כנראה: הליגה הסתיימה מזמן

מאת יוסי חכם

משנה מאמן משנה מזל. אמרה זו מוכחה כנראה לבירת השמונים. קבוצת הפועל חדרה, תחת שרביטו של מאמן הנוער מאיר דרורי, השיגה נצחון שני ברציפות והפעם על קבוצתה המאכזבת של מכבי יפו – 1:4 (1:2).

אין ספק, כי שחקני חדרה זכו בנצחון מוצדק, שכן הם היו טובים יותר ולא היה חסר הרבה שיכפילו את מנת השערים. שחקני יפו הדהימו בחולשתם. הם גילו שאננות בלתי מובנת וכנראה שמבחינתם הליגה כבר הסתיימה מזמן.

האורחים מחדרה פתחו את המשחק בסערה. כבר בדקה ה־2 רמזו על העתיד לקרות, לאחר שזיו שפירא המסוכן הוכשל בתוך הרחבה ע"י משה מוסטרל. את בעיטת העונשין מ־11 מ' בעט ואנגה ללא דופי – 0:1.

חדרה המשיכה להלום. בדקה ה־8 הצליחו שחקניה להבקיע שער נוסף. עמי אלחרר מסר את הכדור לואנגה, שניצל את הבלבול בהגנה היפואית, כדי להגביה את הכדור לעבר שפירא, שבנגיחה נאה הבקיע את שער המשנה היפואי, יוסי אל־חי – 0:2.

גם בהמשך עשו שחקני חדרה במגרש ככל העולה על רוחם. בדקה ה־21 בעט רונן שפירא כדור אדיר שהרקיד בקורת השער היפואי.

היפואים ניסו להתאושש ובדקה ה־35 נאלץ שוער חדרה להוציא את הכדור מרשתו. שלמה אלקלומבריה הוכשל בתוך רחבת העונשין ע"י אודי צ'אושו ואת בעיטת העונשין מ־11 מ' בעט אלישע ציפורס – 1:2.

מי שציפה להתעוררות יפואית במחצית השניה, טעה. גם במחצית זו עשו שחקני חדרה במגרש ככל העולה על רוחם והדבר השתקף היטב בתוצאה הסופית. עמי אלחרר בצמד שערים מקרוב בדקות 68 ו־74 השלים את התבוסה היפואית.

שפט צבי פרץ לעיני 250 צופים במגרש מכבי יפו.

פסק זמן

עם: אהרון להב

רצינו גביע

התאים למכבי ת"א לזכות בגביע אירופה בחג החירות. עם ישראל היה מוכן ומזומן לסיום טוב כזה. המצב הלאומי, המצב הבטחוני, סימני השאלה – כל עלה היה קרקע איתנה לקבל את „המנצח של המדינה" אחרי שהכדורסל לא נושמת. הבריאות בסכנה, הבנקים מאכזבים, הממשלה חציה, הכנסת בפגרה. נבחרת הכדורגל חורה עם ידיה על ראשה.

התאים לנו הגביע גם אם „בעל הבית" של המדינה ר' אברהם שפירא הרעיש שמים וארץ נגד משחק הגמר בחג השני של פסח, כאילו אפשר לנהוג בקהילה האירופית מנהג ועדת הכספים של הכנסת עם המושבים והקיבוצים והכוללים ומקבלי ההקצבות וכל אותם גופים גדולים שלשון המאזנים הדתית יכולה להכתיב ולהקציב להם סם חיים ולהחזיק את שר הפנים, שהוא גם ראש הממשלה, באזכים עיניים, שלא יתנום על הקמת אצטדיון כדורגל בירושלים.

אגב, איפה היה הארון שפירא בתחלת השבוע? האם לא ידע שמשחק הגמר יהיה ביום חמישי, ערב חג שני או שהיה קטן אמונה באשר לסיכויי מכבי לנצח את פארטיזן ולהגיע לפינבה? ולמה תמיד אברום שפירא כל המימסד הדתי כבר הרים מזמן ידיו בכל הקשור לאירועי ספורט בחו"ל בימי המנוחה ליהודים. האם הוא התורן הנצחי של אלוהים?

אירופה לא נכבשה וגם לא הטלוויזיה הדירו. הבאה מלאה לשני מיליון ישראלים, שחגגו את הפסח עם כדורסלני מכבי וטרייסר מילנו בתוך הסלון שלהם על אפו ועל חמתו של התורן.

אלא שכל התנאים המוקדמים לא עמדו למכבים. פעם ששית בגמר, מעמד מכובד עם הרבה מאד אוהדים ישראלים מהארץ ומרחבי אירופה, בתוספת של כמה אלפי יוונים שהפעילו את מקהלתם האוהדת לטובת מכבי נגד האיטלקים בגלל ההפסד של אריס סלוניקי בחצי הגמר.

גם ההתחלה הבטיחה. הפרש של שש לטובת הצהובים בהרבה דקות של הפתיחה, עד שהגלגל החל לעשות את הדרך ההפוכה ומהדקה ה־9 ואילך הלך גביע אירופה והתרחק מארון הגביעים של התל־אביבים. מול היוגוסלאבים הצעירים וחסרי הנסיון, שאיבדו כדורים וזרקו בלי הרבה מעמדות חסרות סיכוי, הגיבו הצהובים בצורה תכליתית, אולם מול קבוצה מנוסה, חזקה, לוחמת ומגובשת בראשות בוב מקאדו – אי אפשר היה להפיק יותר. למעשה כל מה שהתרחש במשחק אחרי שקווין מגי יצא בחמש עבירות אישיות מהווה תעודת כבוד לקבוצה הישראלית. שחקן כמו איציק כהן, שעלה מן הספסל ללא הכנה מוקדמת וקלע שש נקודות ולקח כמספר הזה כדורים חוזרים, הוא ערובה לתוצרת „כחול לבן" שיש לשתפה יותר ויותר.

אבל במכבי ת"א צריכים לעצור ולעשות חושבים לגבי העתיד. רלף קליין לא יאמן בשנה הבאה. קווין מגי וקן בארלו יחד בחמישיה אינם זיווג מוצלח. ראינו שבארלו „קם לתחיה" וקלעו השתפר רק אחרי שקווין מגי יצא בחמש עבירות אישיות. כשהם ביחד על תפקידים הוא (בלי כוונה) נופל בצילו של מגי. אותם פני הדברים בטרייסר מילנו. להם ארבעה ענקים מהם שנים זרים־שחורים. אבל דיקי בראון אינו מנסה להכנס לנעליו של בוב מקאדו אלא משלים אותו. כשהאחד בפנים השני קולע מבחוץ ולהפך. גם הולכת הכדור בצוות – משומנת יותר.

לפני המשחק אמר רלף קליין, כי הגמר השישי צריך להיות הגמר של דורון. „אם ישחק כמו שהוא יכול – ננצח". אולם דורון ג'מצ'י אינו עונה לציפיות של שחקן שלוש הנקודות. הוא חסר יציבות מצד אחד ומצד שני חוסם את דרכו של מוטי דניאל בחמישיה הפותחת. כי דורון כמו מיקי – אינו יודע לעלות מהספסל ולהיות טוב. את התפקיד הזה שמים דרך קבע על מוטי דניאל.

קשה מאד להעריך מה היה גורלה של מכבי ת"א העונה בלי וילי סימס. מי שחשב במכבי על השחקן הזה כרכש, צריך לקבל צל"ש. הוא האיש, שפרש לברצלונה בהפסדה המפתיע לרדינגטס – הרים את מכבי מהנפילה „על הפנים". זה שחקן המגלם בתוכו גם שלושה תפקידים, גם קריאת משחק נכונה של שבריר שניות וגם נשמה. אילו הבינו אותו חבריו הגבוהים לא היו כל כך הרבה איבודי כדור וחלק אחר של המסירות היה הופך לסלים.

עכשיו חוזרים כולם אל הזירה הפנימית. משחקי הפליי־אוף. הרבה אומרים, כי בשביל הכדורסל הישראלי המכבים טובים לעוד הרבה עונות, גם כשלחלק מהם יקשרו יד אחת מאחורי הגב. אחרים טוענים ומיחלים, כי תואר האליפות יפול בידי קבוצה ישראלית אחרת. מצביעים על הפועל ת"א כפייבוריטית. מכל מקום, המכבים חזרו שלושם הביתה. גביע אירופה מת – עכשיו מצפים האוהדים לאליפות הליגה החדש. הם גם רוצים לדעת מתי יתעייף ר' אברום שפירא ויוריד את הספורט מסדר יומו.

חולון – אליצור פותחות הפליי־אוף

מאת משה כהן

לאחר שבוע הפסח המרתק שהעניקה לנו קבוצת מכבי ת"א במסגרת גביע אירופה לאלופות, מתחיל הערב השלב המכריע של עונת הכדורסל: משחקי הפליי־אוף יפתחו במשחק המסקרן בין קבוצת הפועל חולון ואליצור נתניה.

בחולון מקווים לא למעוד כבר במשחק הפתיחה ולזכות בנצחון על שחקניה הלא יציבים של אליצור נתניה. דווקא חוסר היציבות של הנתנייתים מגביר את החשש בחולון, שכן אם גברסון וחבריו ייתפסו ליום „משוגע" עשויים החולונים להיות בצרות. אולם, לפחות על הנייר נראים החולונים טובים יותר. לרשותו של מרוין קסלר עומד צוות שחקנים מאוזן ומגובש. אם אלימלך, דאוסן וחבריהם יציגו את משחקם הרגיל הם יזכו בנצחון קל.

צבי שרף צריך להתפלל שכוכביו יתעלו על עצמם ויצליחו להכניס את החולונים ללחץ, בתקווה לדחות את ההכרעה לעליה לשלב חצי הגמר, למשחק הגומלין, שיערך בשבוע הבא בנתניה.

מחר יערכו יתר משחקי הפליי־אוף: מכבי ת"א – הפועל חיפה, הפועל ת"א – מכבי חיפה, הפועל גליל־עליון – מכבי ר"ג.

מייקל ג'ורדן לשיקגו בולטס · בעד 28 מיליון

מייקל ג'ורדן נהפך לשחקן היקר ביותר בליגת האנ.בי.איי. כך התברר בעקבות חתימת החוזה המדהים לשמונה שנים בינו לבין השיקגו בולטס.

ג'ורדן יקבל עבור חוזה זה סכום אגדתי של 28 מיליון דולאר. הסכום ישולם לו במשך שמונה שנים ויש לקחת בחשבון שהחוזה אינו כולל תגמולי פרסום.

אלה תוצאות משחקי ליגת האנ.בי.איי שנערכו ביום שישי: שיקאגו בולטס – ניקס 128:131; לייקרס – קליפרס 107:121; בוסטון – נטס 90:127; דנוור – סאן־אנטוניו 124:129; דטרויט – פילדלפיה 86:96; בולטס – אינדיאנה 100:107; קליוולנד – מילווקי 85:104; סיאטל – פורטלנד 100:114.

טניס

טניסאי מועדון הכרמל חיפה זכו אתמול בפעם השניה בגביע המדינה, לאחר שניצחו בגמר את מכבי ת"א בתוצאה 0:2.

שחר פרקיס גבר על מנשה צור 3:6, 4:6 ואהוד וינברג גבר על גדי עירשי 1:6, 4:6. המשחק נערך ברמת־השרון.

ארד ליעל ארד

הג'ודאית יעל ארד זכתה אתמול במדלית ארד באליפות הפתוחה של אנגליה. 3 ג'ודאיות נוספות של נבחרת ישראל לא העפילו לשלבים הגבוהים.

כדוריטורה

מעט פרץ

אכזבה – זה שם המשחק של מכבי שנתקבלה בחמימות עם שובה

מאת משה כהן

קבלת פנים אוהדת וחמה היתה ביום שישי לקבוצת מכבי ת"א ששבה לארץ מאוכזבת, אבל מלאת סיפוק מהיכולת הנאה שהציגה במשחקי חצי הגמר והגמר בגנט.

הסיומת לא האירה פנים למכבים, שכן כמו ביציאה המאוחרת מלוד, גם השיבה לוותה בתקלה, שגרמה לאיחור של חמש שעות כמעט. בשעה היעודה לנחיתת המכבים המתינו סדרנים ואוהדים עם זרי פרחים, אבל בערב החליפו אותם עובדי נמל התעופה ועשרות נוספים, שקיבלו בתשואות סוערות וזרי פרחים מאולתרים את פני השחקנים, שלא הסתירו את התרגשותם. האיחור בנחיתה נבע מתקלה בנמל התעופה „אורלי" בפאריס. שחקני ומנהלי הקבוצה שבו מותשים לארץ, כיוון שלא עצמו עין במשך 30 שעות. מתברר, כי שלוש שעות לאחר תום המשחק יצאה הקבוצה באוטובוס לפאריס ושם התבררה התקלה, שאילצה את כולם להמתין שעות נוספות.

בכל זאת, ניתן היה לחוש את הסיפוק על ההופעה המכובדת. תגלית משחק הגמר, איציק כהן, נשמע כך: „אני מאוכזב ועצוב. את היכולת הטובה שלי ישכחו וחבל שלא לקחנו את הגביע. ידעתי שאכנס לשחק והיכולת שלי לא הפתיעה. אני עדיין מבוע ומי שמכיר אותי יודע שאני מסוגל לשחק טוב יותר".

ה„קפטן", מיקי ברקוביץ אמר: „אני מאוכזב, כיוון שהחמצנו הזדמנות שניה לזכות בגביע. נגד פרטיזן בלגראד שיחקנו יותר טוב וטרייסר שיחקה נגדנו הרבה יותר טוב מאשר נגד סלוניקי".

מוטי ארואסטי אמר: „זה היה הישג גדול למכבי. היה משחק פתוח וחבל שלא לקחנו את הגביע". חן ליפין אמר: „ההופעה שלנו היתה מכובדת. האיטלקים לקחו את הגביע כי הם יותר טובים. לפני הפציעה הייתי בכושר יותר טוב וכנראה שההחלמה שלי יותר איטית ממה שקיוויתי".

המאמן, רלף קליין אמר: „יש לי אכזבה מתוצאת המשחק. דיברתי עם קווין מגי לפני המשחק וקיוויתי שהוא לא יעשה עבירות מיותרות. אם היינו מרוכזים יותר בכושר הקליעה בדקות הסיום, היינו לוקחים את הגביע".

טל ברודי עדיין היה נרגש ממשחק הוותיקים: „ממש לא יאומן איזה כבוד נתנו לנו". לגבי משחקה של מכבי הוא הוסיף: טרייסר היתה [illegible] זה מאד הגביע, אבל זאת לא בושה להפסיד לטרייסר בגמר".

היו"ר, שמעון מזרחי סיכם: „המקום השני מאוד מכובד. הוא הושג לאחר 16 משחקים ואני חושב שייצגנו את ישראל בצורה המכובדת ביותר".

הישראלים סיפרו, כי האיטלקים ממש השתוללו משמחה בתום המשחק, מי שנראו מאד מאוכזבים היו אוהדי אריס סאלוניקי, שהפכו עולמות כדי שהגביע יגיע לתל־אביב.

קין מאג' – הסיפור העצוב של גמר גביע אירופה 84:90

בפעם השניה ברציפות נפגשו שתי היריבות המושבעות במשחק הגמר ושוב היתה ידם של „זקני" מילנו על העליונה. אמנם מילנו לא הציגה משחק גדול, אבל כמה פרופסיונאליות של מנגין ושות', מבצעי הביצוע של בוב מקאדו. [illegible]

פתחנו את דברינו עם קווין מגי וזה לא היה מקרי. אין ספק, כי הוא איכזב קשות. ממקצוען כמוהו ניתן היה לצפות ליותר איפוק וחוכמה. הרי היה ברור לכולם, כי האיטלקים ינסו שוב להוציאו משיווי משקל ולסחוף אותו לביצוע עבירות מיותרות. שחקן גדול נמדד ברגעי לחץ וחבל שמגי מעד שוב. הוא בודאי לא סולח לעצמו על העבירות הטפשיות שביצע. מגי סיים למעשה את המשחק כבר במחצית הראשונה, לאחר שנזקפו לחובתו ארבע עבירות אישיות.

הנחמה היחידה מיציאתו המוקדמת צריכה להיות התגלותו של איציק כהן, שעלה למשחק מצוין וללא הכנה מוקדמת. כהן לא נבהל משועלי מילנו והצליח למנוע את שליטתם מתחת לסלים.

גם קן בארלו איכזב. אמנם במחצית השניה גילה יכולת טובה, אבל משחקו הגרוע במחצית הראשונה אפשר לטרייסר לעלות ליתרון משמעותי. דורון ג'מצ'י פתח את המשחק נהדר, אבל בהמשך נחלש. וילי סימס התגלה שוב כשחקן מעולה ורב גוני. רק חבל שפיוותור הורסת ברגעים הקריטיים את מאזנו המרשים. מיקי ברקוביץ לא הצליח להתעלות ומוטי ארואסטי לא הצליח לשחזר את יכולתו ממשחק חצי הגמר.

בשורות טרייסר הפתיעו שני שחקני הספסל, מונטאקי ואלדי. מקאדו לא היה בשיאו, אבל גם יום בינוני שלו היה מרשים. בראון עשה את המוטל עליו ללא דופי ודאנטוני קלע אמנם כמה סלים נאים מבחוץ, אבל הוא הפריז בניסיונות הקליעה שלו מבחוץ.

הפתיחה היתה של מכבי – 1:8. מכבי פשוט היתה נפלאה באותן דקות. ג'מצ'י קלע כמכונת יריה והכל נראה ורוד, אבל בהמשך הצליחו שחקני טרייסר לסגור את ג'מצ'י ולחזור לתמונת המשחק. לקראת תום המחצית הצליחו חניכיו של קואליני לנצל את יתרונם מתחת לסלים וליצור לעצמם פער של 11 נקודות.

גם בפתיחת המחצית השניה נראה היה, כי טרייסר צועדת בבטחה לקראת זכיה שניה בגביע. יתרונה כבר הגיע ל־14 נקודות. אולם, חילופים מוטעים של קואליני והתעוררות של בארלו וסימס החזירו את מכבי לתמונה. בדקות הסיום עלה המתח באולם. המכבים, בעידוד נפלא של אוהדי אריס סלוניקי, הצליחו להשוות את התוצאה – 78:78. דווקא אז איבדה מכבי שני כדורים וכדורסלני מילנו ניצלו זאת כדי לעלות שוב ליתרון, שנשמר ללא קושי עד לשריקת הסיום.

שפטו זיך מפולין והדרוזד מבריה"מ לעיני 10,500 צופים באולם הירידים בגנט.

נקודות לטרייסר: מקאדו 27, דאנטוני 17, בראון 15, פיטיס 8, אלדי 7, מונטאקי 6, מנגין 5, פרמייד 2.

נקודות למכבי: ג'מצ'י 24, בארלו 21, סימס 15, מאגי 13, איציק כהן 6, ברקוביץ 3, דניאל 2.

טבלת ליגה א'

צפון

	קבוצה	משח'	שערים	נק'
1.	בית שאן	25	15–33	37
2.	מכבי טמרה	25	19–40	36
3.	מכבי חדרה	25	17–27	32
4.	מכבי עפולה	25	25–35	31
5.	מכבי עוספיה	25	21–24	28
6.	קרית־שמונה	25	24–25	27
7.	אחי נצרת	25	20–22	24
8.	בית"ר חיפה	25	31–25	24
9.	בית"ר נהריה	25	21–16	23
10.	הפועל טירה	25	21–20	22
11.	קרית־אתא	25	28–17	21
12.	טירת הכרמל	25	24–22	20
13.	הפועל טייבה	25	29–23	20
14.	בני־נצרת	25	27–20	19
15.	הפועל רעננה	25	31–20	17
16.	הפועל טמרה	25	36–21	17

דרום

	קבוצה	משח'	שערים	נק'
1.	בית"ר רמלה	25	12–31	36
2.	ראשון לציון	25	20–41	34
3.	קרית־גת	25	13–26	33
4.	הפועל אשדוד	25	22–32	29
5.	קרית־אונו	25	18–24	29
6.	הפועל אשקלון	25	16–21	27
7.	אור־יהודה	25	20–20	26
8.	לזרוס חולון	25	19–17	24
9.	קרית־מלאכי	25	31–26	23
10.	בית שמש	25	39–29	23
11.	הפועל מרמורק	25	27–24	22
12.	הפועל דימונה	25	21–23	21
13.	הפועל רמלה	25	30–21	19
14.	הפועל אזור	25	33–14	19
15.	מכבי הרצליה	25	36–18	18
16.	רמת השרון	25	31–19	17

המוליכות: בית־שאן בצפון ובית"ר רמלה איבדו נקודות

מאת שמואל טל

שמח בצמרת שני המחוזות בליגות א'. הפועל בית שאן, המוליכה הצפונית, נוצחה 0:1 על־ידי הפועל טירה ויתרונה בטבלה צומק לנקודה. בית"ר רמלה, המוליכה הדרומית, איבדה נקודה מול לזרוס בחולון לאחר תיקו ללא שערים ויתרונה קטן לשתי נקודות.

שתי המאיימות העיקריות על המוליכות זכו לנצחונות גבוהים. מכבי טמרה הצפונית הביסה את בית"ר חיפה בשיעור 1:6. הפועל ראשל"צ בדרום לא פיגרה הרבה אחריה והביסה את מכבי הרצליה בתוצאה 1:4.

הפתעה נוספת נרשמה בצפון כאשר הפועל בני נצרת מהתחתית גברה על מכבי עפולה השלישית בדירוג בשיעור 0:1.

בדרום הפתיעה הפועל רמלה את הפועל קרית־אונו בתוצאה 0:1.

מחוז הצפון

● בטירה: הפועל טירה – הפועל בית־שאן 0:1. המקומיים חוללו את הפתעת המחזור כשגברו על המוליכה בזכות שערו של קומאי עיראקי בדקה ה־62. שפט רחמים שאשא, 2000 צופים.

● בטמרה: מכבי טמרה – בית"ר חיפה 1:6. יתרון מוחלט של המקומיים שמוססו את יריבתם משערים של יאסין (2, 26), מוחרו (33, 56), עומר (72) ועיטא (88). בצלאל האורח הקטין בדקה ה־73. שפט הורשטיין, 500 צופים.

● ברעננה: הפועל רעננה – הפועל קרית־אתא 0:0. משחק חלש ודל ברמתו אך שקול. שפט שמש, 100 צופים.

● [illegible] כאשר בדקה ה־72 הרץ גורל במשחק והביא להפתעה. שפט שגיא, 300 צופים.

● בטירת הכרמל: מכבי עוספיה – הפועל טירת הכרמל 0:1. אבו סעדה הבקיע את שער הנצחון 13 דקות מהסיום. שפט מלכה, 300 צופים.

● בטייבה: הפועל קרית־שמונה – הפועל טייבה 0:1. עמוס כהן העניק לקבוצתו נצחון חוץ בזכות שער בדקה ה־66. שפט יעקב לוי, 500 צופים.

● בנצרת: מכבי אחי־נצרת – בית"ר נהריה 0:3. נצחון מוחץ למקומיים שהבקיעו מרגלי מחשם (18, 45) וזליר (60). שפט אילוז, 1000 צופים.

● בחדרה: מכבי חדרה – הפועל בני־נצרת 0:0. חדרה לא ניצלה את בתיחותה ונאלצה להתחלק בנקודות. שפט גלעדי, 300 צופים.

מחוז הדרום

● ברמלה: הפועל רמלה – הפועל קרית־אונו 0:1. שערו של נימני המקומי בדקה ה־20 העניק אויר לקבוצתו במאבק נגד הנשירה. שפט בישתי, 200 צופים.

● בבית־שמש: הפועל בית־שמש – הפועל קרית־מלאכי 2:2. יתרון של שני שערים מרגלי שמאלי (57) ומיימון (61) לא הספיק מול צמד בזק של האורחים אתגן (82) ומלכה (88). שפט דוד יוסף, 500 צופים.

● באור־יהודה: הפועל אזור – הפועל אור־יהודה 0:1. שערו המפתיע של קידנוב האורח שש דקות מהסיום הביא לנצחון מפתיע. שפט ברקו, 300 צופים.

● בראשל"צ: הפועל ראשל"צ – מכבי הרצליה 1:4. ראשון ממשיכה להכות את יריבותיה. הפעם הקרבן מכבי הרצליה שהבקיעה מרגלי גימני (26) אך ספגה מרגלי דרורי (12), מסוכי (55), שלום (67) ודרושמייר (88). שפט קליין, 200 צופים.

● בדימונה: הפועל דימונה – הפועל מרמורק 0:1. שערו של אלמלם בדקה ה־67 הכריע גורל המפגש. שפט שחר, 100 צופים.

● בקרית־אונו: הפועל רמת־השרון – מכבי קרית־גת 2:2. [illegible] (2) [illegible] (16). [illegible] אולם המקומיים השוו לקראת הסיום מרגלי צמח (75) ונבולי יהודה אברהם (89). שפט רוזנברג, 300 צופים.

● באשקלון: הפועל אשקלון – הפועל אשדוד 1:2. יתרון למקומיים מרגלי עמר (21) וגז (52). האורח סובול הקטין 15 דקות מהסיום. שפט בר, 1000 צופים.

● בחולון: לזרוס – בית"ר רמלה 0:0. משחק חלש וחסר אירועים בו איכזבה המוליכה. שפט ברזאני, 300 צופים.

על סוללות העפר ברמלה ערכו אוהדים קרבות אבנים ומטילים

מאת דני צדקוני

רשימה זו אינה באה לערער על נצחונה המוצדק 0:2 של בית"ר רמלה, המוליכה של ליגה א' דרום, על הפועל אשדוד. אם היה במשחק עצמו משהו שהעיב על רמת המאבק העז, שניטש בין שתי קבוצות לוחמות אלו, היה זה השיפוט של הלאומי יצחק בריצחק. אך, כמי שמקצועו אינו כתב ספורט וההולך לצפות במשחק כדורגל כתחביב, לא אעסוק כאן בהערכת המשחק והשיפוט אלא באיכות הסביבה. אפשר להגדיר את זה במילה חרפה, ואולי כסכנה לציבור.

להפועל אשדוד קהל אוהדים, שהרבה קבוצות היו מקנאות בשכמותו. במשחקי הבית שלה צופים כארבעת אלפים צופים, כמחצית עד רבע מהם מלווים את הקבוצה למשחקי החוץ שלה. האגודות המארחות מודעות לכך ומעלות את מחירי הכניסה למשחקיהן הביתיים נגד אשדוד ל־15 שקל. כאלפיים, ואולי יותר, אשדודים הופיעו בשבת ל„מגרש" ברמלה, שאליו נכנסים דרך שער אחד שרוחבו כמטר.

משהו מעניין קורה שם. הסדרנים אינם תולשים מהכרטיסים את הבקורת, אלא נוטלים אותו מתבונם בשלמותו. אולי לצורך סבב נוסף. שאינו מרוזה למי שהבקורות על מכירות הכרטיסים למשחקי הכדורגל צריך להיות ענייני. אינני בטוח שסגן יו"ר הנהלת ההתאחדות, אריה קרמר, שבא לעודד את הקבוצה מהמרכז, שבראשו הוא עומד, שם לב לעובדה זו. בנסיבות שהיו ברמלה אני מודה, שויתרתי על זכותי לשמור את הכרטיס עבורו שילמתי מבין ותקילין בקבלה על התשלום מכיסי.

כשנכנסתי מנימה בסביבות השעה 2 אחה"צ הסתבר לי, שיהיה עלי לעמוד יחד עם אחרים כשלוש שעות על רגלי. פשוט, ברמלה, פרט למכונת כביסה ישנה הגג של חדר ההלבשה של הקבוצה, אין מקומות ישיבה. המחצית המערבית של סוללת העפר, שמתוך העשביה השוטה הפורחת בה מבצבצים כמה שורות של מושבים, סגורה לקהל. „תושב מקומי" אומר, כי הדבר נעשה מחשש מפגיעתם של הצופים מהכשות נחשים. עמדתי, איפוא, עם עוד כשלושת אלפים צופים על הסוללה המזרחית, העטורה גם היא בעשביה שוטה שבתוכה עושה הקהל את צרכיו.

בסביבה אין ברז מים לשתיה או מזנון להרוות הצמאון. המראה הכללי המלבלב הזה מקבל מימד נוסף של חן מבדיקת הגדרות, העמודים, השערים וכל שאר מרכיבי המכלול הספורטיבי הזה העשויים מתכת, שכולם חלודים וכנראה שלא נצבעו מחדש מאז שהותקנו במקומם. אגב, וכנראה מסיבות שונות, מוקף כר הדשא ההוי ליתר בטחון בשתי גדרות, המזכירות מבנה של שטח ממוקש.

המשטרה, בכוח לא קטן, מרוכזת בתוככי השטח המגודר. בין הקהל הרב לא מסתובבים שוטרים כחולים ולא ירוקים. כך, לפתע כמו בעזה, התחילו עוד לפני המשחק מאות אנשים לרוץ הנה והנה כשאוזי תורות כדי להימלט ממטחי האבנים, שניתכו עליהם כמו מתוצצית. אחד השחקנים של רמלה עזב את הדימום של קבוצתו כדי להטיל סטיל ברזל על הקהל. כיוון שהשקל הספורטיבי אינו מכוון להורות בימים אלה שהטלת האבנים הזאת, שלא הייתה מבויישת אירוע אינתיפאדי בשטחים, היא פעולה יהודית, מסתרים ליחס אותה לערבים. למטה במגרש אנו רואים שוטר רמלאי גודר צעיר כשהוא מוסף בשערותיו. אבות, שהביאו את ילדיהם להרות הכדורגל הזאת, תופסים מחסות ומגינים על ילדיהם בגופם.

אריה עמר, בבלייזר כחול, משקיף על המתרחש מהפינה הבטוחה של ריכוז המשטרה. הגל השני של האבנים הנזרקות פורץ אחרי השער השני, שרמלה מבקיעה במחצית השניה. נצחונה כבר מובטח. עוד רגע לפני הדקה ה־90 הקהל מתחיל לצאת דרך אותו משפך, דבר נעשה בדחיפות ולחץ. שום שער לא נפתח. ככה זה כנראה ברמלה. לא קשה להמיס בגה שזיה קורה הלילה באיצטדיון הזה אילו היה שם פיגוע או אסון אחר. למשטרת רמלה, לעירייתה, ולאגודות הספורט שלה, זה כנראה לא אכפת.

אנחנו כואבים את אי הצלחת הנבחרת באוקייאניה. אם תרצו לדעת מאין זה מתחיל, לכו אל התשתית של הכדורגל הישראלי. שהאצטדיון ברמלה אינו חריג בה. אני לעולם לא אחזור אליה.

אולדריג' העלה את ליברפול למשחק גמר הגביע בפעם ה־8

בין אולדריג', אשר לעולם לא יצליח להיות לדעת אוהדי ליברפול מחליף לאיאן ראש, היה אתמול גיבור נצחון קבוצתו על נוטינגהאם־פורסט בחצי גמר הגביע האנגלי 1:2. אולדריג', שתפס את מקומו של ראש לאחר שזה עזב לאיטליה, הבקיע את שני השערים והעלה את קבוצתו לגמר בפעם השמינית.

יריבתה של ליברפול בגמר שיערך ב־14 במאי באיצטדיון ווימבלי תהיה קבוצת וימבלדון שניצחה בתוצאה זהה את לוטון במגרשה של טוטנהאם „וייט הארט ליין".

ליברפול נקמה תוך שבוע בצעירי הפורסט על הפסדם בליגה, בהציגם משחק מהיר ושאפתני במגרשה של שפילד וונסדיי „הילסבורו".

ליברפול נאלצה להתגונן ב־10 דקות הפתיחה מול מתקפה של נוטינגהאם שניסתה להשיג יתרון מוקדם. אולם לאחר מכן עברה למתקפה שהניבה שער כבר בדקה ה־12. סטב שאטל מגינה של הפורסט הפיל ברחבה את ג'ון בארנס המצויין, שהיה הטוב בשדה. אולדריג' בקור רוח הבקיע את שערו ה־24 העונה מן הנקודה הלבנה.

בדקה ה־52 חגג אולדריג' את שערו ה־25 כשבעט מהאויר לרשת לאחר שרשרת אירועים בה היו מעורבים בארנס ופיטר בירדסלי.

בריאן קלאף, בהופעתו הראשונה בחצי הגמר לאחר 26 שנים, לא נפל ברוחו ושלח את חניכיו להמשיך ולתקוף ואמנם בדקה ה־66 הצליח בנו נייג'ל להקטין מקרוב לאחר כדור קרן שהסתובב ברחבה. אגב, זה שערו הראשון של הכדורגלן מול ה„אדומים" של ליברפול.

וימבלדון שרק לפני חמש שנים עדיין שיחקה בליגה הרביעית היתה השלטת במחצית הראשונה. אולם בתחילת המחצית השניה ספגה שער מרגלי מיק הרפורד (48). אולם כחלוף שש דקות זכתה וימבלדון בשער משווה לא פעם בגלל טעותו של שוער לוטון אנדי דיבל, לו היה זה משחק שלישי בקבוצה הראשונה בשתי העונות האחרונות.

דיבל שהיה עצבני לאורך כל תערוקות המשחק לא הגיע לכדור קרן שהוגבה ע"י דניס ויז ונותר לו רק לחזות כיצד טרי פיבסון מבקיע מקרוב.

10 דקות מהסיום שוב שגה דיבל בהרחקת כדור קרן וויז היה הפעם במקום כדי לקבוע נצחון לקבוצתו ואת הכרטיס לגמר. 26,000 צופים חזו במשחק.

בסקוטלנד העפילה סלטיק לגמר לאחר נצחון דרמטי בסיום על הארטס 1:2. סלטיק שפיגרה בשער הבקיעה פעמיים תוך שתי דקות. הסיומאארק מקגיי שנכנס כמחליף (88) ואנדי וולקר (90) הבקיעו את השערים מול שערו של בריאן ויטאקר.

במשחק חצי הגמר השני נפרדו אברדין ודאנדי יונייטד בתיקו אפס והם יפגשו פעם נוספת ביום רביעי.

במשחקי ליגה באנגליה גברה אברטון על פורטסמות 1:2 בשעריהם של אדריאן היט וטרבור סטיבן מול שער של דילון.

במשחקים נוספים: צ'לסי – דרבי 0:1; קובנטרי – צ'רלטון 0:0; ניוקאסל – ק.פ.ר 1:1; סאותהמפטון – ארסנל 2:4; ווטפורד – אוקספורד 0:3. בסקוטלנד: מורטון – ריינג'רס 2:3.

בליגה הגרמנית

המוליכה המערב גרמנית התאוששה מהפסדה בגביע אופ"א כשגברה אתמול על מאנהיים 0:1 במשחק חוץ. אולם יריבתה העיקרית האלופה באיירן מינכן התעלתה על עצמה כשמחצה את שאלקה בשיעור 1:8. הומבורג הפתיעה בנצחון על קלן 0:1.

יתר התוצאות: לברקוזן – קרלסרוהה 0:0; נירנברג – פרנקפורט 1:1; אורדינגן – בוכום 1:3; שטוטגארט – קייזרסלאוטרן 0:3; דורטמונד – האנובר 3:3; האמבורג – מנשנגלאדבאך 1:2.

קליעה

רונית פינקלשטיין מהפועל כפר־סבא ניצחה אתמול בתחרות קליעה ברובה הרגיל הצי אולימפי משלושה מצבים, לאחר שצברה 558 נקודות. במקום השני דורגה גילה זאדה מהפועל ת"א – 553 נקודות.

● הסגל האולימפי של ישראל בקליעה יצא בסוף השבוע לשורת תחרויות קדם אולימפיות במקסיקו ובארה"ב. אלה היוצאים: גדי הרמיסט, יצחק יונאסי, מנחם אילן, גיא סטריק ואבי ספירוב.

● כ־2000 צועדים השתתפו בצעדת הגליל שאורגנה ע"י המועצה האזורית, גליל עליון ומרכז הפועל.

„חור" האוזון מתפשט צפונה

צוות בין־לאומי של מדענים התכנס לפני כשנתיים לנוכח המידע המדאיג על הידלדלות שכבת האוזון בסטרטוספירה, בעיקר בהשפעת הפחמנים הכלורו־פלואוריים המשמשים כחומרי דחף בתרסיסים מסוימים וכן במקררים. גזים אלה אינם מתפרקים בגבהים נמוכים, ובמקום זאת הם מטפסים לשכבות העליונות ושם הם מפרקים חלק משכבת האוזון המגינה עלינו, בבולעה חלק מן הקרינה העל־סגולה המזיקה של השמש. המידע שהוגש לכנס זה התבסס בעיקר על הנתונים שנאספו במשך שני עשורים בתחנות מעקב על הקרקע מלוויינים, ובעיקר מן הלוויין „נימבוס־7" של סוכנות החלל האמריקאית (נאס"א). נתונים אלה לימדו, כי שכבת האוזון הידלדלה בתקופה זו בקצב של אחוז אחד בממוצע, ובגבהים מסוימים היא אף הגיעה עד לשלושה אחוזים. התופעה היתה חמורה במיוחד בחורף ובגבהים גדולים. בחורף של אותה שנה גם נתגלה „חור" גדול מאוד בשכבת האוזון מעל לאנטארקטיקה. בשנה שעברה נדד ה„חור" צפונה, לכיוון דרום־אפריקה.

עם זאת היה ידוע, כי נתונים אלה אינם מדויקים כל צורכם, בגלל תקלה מכאנית מסוימת שאירעה בלוויין זה סמוך לאחר שיגורו ב־1978 (הנתונים בעשור שקדם לשיגור זה נלקטו מלוויינים אחרים, מכדורים פורחים וכו'). הדעה שרווחה היתה, כי ההידלדלות בפועל נמוכה יותר, אלא שלא היה ברור – כמה יותר נמוכה.

בעיה זו נחקרה מאז אותו כנס על־ידי כמאה מדענים בני אומות שונות, ולאחרונה שבו והתכנסו בוואשינגטון כדי לעיין מחדש בבעיה. הדעות שהובעו בכנס זה היו פסימיות אף יותר מאלה שהושמעו בכנס הקודם. המחקרים החדשים מלמדים, שיש פגיעה קשה בשכבת האוזון גם מעל לחצי־הכדור הצפוני, בעיקר ברוחבים הגיאוגראפיים בין 53 ו־64 מעלות צפון (לצורך ההמחשה: האיים הבריטיים משתרעים בין 50 ל־61 מעלות). מאז 1969 חלה הידלדלות של כשני אחוזים בקיץ, ואילו בחורף – של כשישה אחוזים. מכאן מסיקים המדענים, שיש חשש חמור לנזקי קרינה גם בחצי־הכדור הצפוני, שבו מרוכזים כ־87 אחוזים מאוכלוסיית העולם. קיים חשש סביר, כי „חור" דוגמת זה שמופיע מדי קיץ מעל לאנטארקטיקה – עלול להופיע גם מעל לאיזור הארקטי.

עוד באמצע פברואר השנה, כלומר לפני כנס זה, הטיסו מדענים מאוניברסיטת „הרווארד" בבוסטון מטוס־מחקר של נאס"א מעל לחוג הארקטי, בגבהים גדולים. בטוסם מעל לימת העבדים הגדולה שבקנדה, ברוחב גיאוגראפי של 61 מעלות צפון, נתגלו ריכוזים של פחמן חד־חמצני, שהיו גבוהים פי חמישה עד פי שבעה מן הריכוזים מעל לרוחבים דרומיים יותר. ריכוזים כאלה נתגלו אשתקד גם מעל לאנטארקטיקה ונמצא, שקיים יחס הפוך מדויק בין הריכוז של גז זה ובין רמות האוזון.

הקרינה העל־סגולה המוגברת עלולה לפגוע בכל היצורים החיים – בצמחים, בבעלי־חיים (בעיקר בדגים) ובבני־אדם. הפחתה של אחוז אחד בשכבת האוזון פירושה הגברת הקרינה העל־סגולה בשני אחוזים, והגברת הקרינה באחוז אחד פירושה הגברת שכיחות סוגים שונים של סרטן העור בקרב אנשים בעלי עור לבן בכדי ארבעה אחוזים. מזל הוא שהידלדלות שכבת האוזון נתונה לתנודות עונתיות והיא קטנה יותר בקיץ, כאשר יש חשיפה גדולה יותר לשמש.

מדינות שונות, וכראשון ארה"ב, הטילו הגבלות חמורות על השימוש בפחמנים הכלורו־פלואוריים, ובסתיו אשתקד נחתמה אמנה ברוח זו בוועידה שהתכנסה במונטריאול שבקנדה. מקסיקו – דווקא היא – היתה הראשונה שחתמה על האמנה, ולאחריה חתמה ארה"ב. אולם יהיה לה תוקף חוקי מחייב, רק כאשר יחתמו עליה מדינות המייצרות יחד שני שלישים לפחות מן החומרים המזיקים האלה. הצטרפותן לאמנה של מערב־גרמניה ובריטניה, שיחד עם ארה"ב מגיעות לשיעור הדרוש הזה, תענה על התנאי הזה, אלא ששתי מדינות אלה משעות את חתימתן בטענה, שהן ממתינות לתגובתן של מדינות אחרות החברות בקהילייה האירופית. הסיבה העיקרית להשעיה היא האינטרסים של החברות המייצרות את הפחמנים הכלורו־פלואוריים.

גם כאשר ייפרץ מחסום זה, עדיין יחלוף זמן רב עד שההגבלות יישאו פרי, משום שהגזים המזיקים שכבר הגיעו לסטרטוספירה לא ייעלמו משם במהרה, אפילו לא יקבלו „תגבורת". ב־1970 היה ריכוז הכלור באטמוספירה כ־1.5 חלקים למיליארד; כיום הוא מגיע ל־3 חלקים למיליארד, ובסוף המאה הוא יגיע, כמשוער, ל־5 חלקים למיליארד. כדי לחזור לרמה של 1.5 חלקים למיליארד, אמר בוב ווטסון מנאס"א, יו"ר הוועידה בוואשינגטון, צריך לצמצם כדי 95% את השימוש בפחמנים הכלורו־פלואוריים, וגם במקרה זה לא ייעלם ה„חור" מעל לאנטארקטיקה – אמנם, במקום בלתי־מזיק – אלא כעבור 50 שנה.

תוספת למיליארד סינים

למרות ההגבלות החמורות על הילודה הנהוגות בסין נולד בימים אלה בבירה פקין תינוק המבחנה הראשון של מדינה זו. זהו תינוק ממין נקבה, שקוראים לה בשם הפיוטי „פנינה נובטת". בתמונה היא נראית בגיל שבועיים כשהיא מוחזקת בידי אמה המאושרת

משרד הבריאות נגד „מעבדות זר"

מאת דנקה הרניש

המוסד הממשלתי מנהל, ללא סמכות בדין ובניגוד לטובת הציבור, מאבק תמוה נגד שותפות רשומה של רופאים, שנותנים לנשים הרות שירות פרטי ברמה מקצועית גבוהה ובתשלום נמוך יחסית, ובינתיים הנשים ממתינות זמן רב לתורן

צמרת משרד הבריאות תצטרך באמצע חודש זה להשיב על עתירה לבג"ץ, מדוע לא יבטלו את האיסור שהטילו על שותפות רשומה של רופאים, „מעבדות זר", לביצוע בדיקות חלבון עוברי בדם של נשים הרות לאיתור הריונות בסיכון מוגבר למומים מסוימים של העובר, כולל הוראה שניתנה למנהלי בתי־החולים ולמכונים גנטיים להתעלם מתוצאות הבדיקות המבוצעות במעבדות אלה. בית־הדין הגבוה לצדק בהרכב של שלושה שופטים הוציא צו ביניים, המתיר ל„מעבדות זר" להמשיך ולבצע את הבדיקות, והורה לכולי עלמא להתייחס לבדיקות אלה על־פי אמות מידה מקצועיות, תוך התעלמות מהוראות משרד הבריאות.

„מעבדות זר" הן שותפות רשומה של ד"ר אברהם זר ושל ד"ר נורית שחם, שהוקמה לפני 13 שנה ומפעילה מעבדה רפואית בירושלים ותחנות לאיסוף דם בתל־אביב ובחיפה, כל זאת בתוקף כתב היתר שנתן משרד הבריאות ועל סמך רשיון לצמיתות שהעניקה עיריית ירושלים. בנוסף לשני יזמי השותפות עובדים במעבדה ד"ר תמר זר וד"ר יגאל שחם. כל הארבעה הם בעלי תואר דוקטור למדעי החיים, הם נמנים עם צמרת המומחים בתחום המעבדות הרדיו־אימונולוגיות בארץ ומפעילים שיטות מן המתוחכמות והמתקדמות הקיימות בעולם.

המעבדה התמחתה במיוחד בבירור עקרות, בעיות פריון ומעקב אחר תקינות ההריון. „מעבדות זר" הן מן המעבדות הרפואיות הפרטיות הגדולות ביותר בארץ והלקוחות שלהן מופנים אליהן לא רק על־ידי רופאים פרטיים, אלא גם על־ידי רופאים של כל קופות החולים ורופאים ממרבית בתי־החולים בארץ. בקהילה הרפואית הישראלית משבחים את העבודה של „מעבדות זר" ומעולם לא הוטל דופי ברמת הבדיקות המבוצעות בהן.

בין יתר הבדיקות מבצעות „מעבדות זר" זה מספר שנים גם בדיקות חלבון עוברי, המשמש לאיתור פעילות סרטנית וכן כבדיקת סינון (screening) לאיתור מוקדם של הריונות בעלי סיכון מוגבר לעוברים עם מומים במערכת העצבים המרכזית או עם תסמונת דאון („מונגולואידיזם"), בשיטת ה־radioimmunoassay, כמו במרבית המעבדות האחרות בעולם העוסקות בתחום זה. אין זו בדיקה גנטית דוגמת בדיקת מי שפיר, שבמהלכה בודקים את הכרומוזומים ובוחנים היבטים גנטיים שונים, אלא בדיקת דם ביוכימית רגילה.

התוצאות של בדיקות החלבון העוברי בנשים הרות מועברות לרופאים המטפלים, שהפנו את האשה לבדיקה, הם המחליטים אם ערכי החלבון העוברי תקינים או שיש חשש סביר לפגם עוברי. תוצאות חריגות מתקבלות בכחמישה אחוזים מן הבדיקות. במקרים כאלה מפנה הרופא המטפל, שהוא בדרך־כלל גינקולוג, את האשה לבדיקת אולטראסאונד או לבדיקת מי שפיר בבי"ח. רוצה לומר, שלגבי חלק, קטן אמנם, מן הנשים הבדיקות ב„מעבדות זר" הן רק השלב הראשון, ובמקרה של חשד לתסמונת דאון, למשל, האבחנה הסופית היא על־ידי בדיקת מי שפיר.

במקרים מסוימים נוהגים הרופאים להפנות את הנשים ההרות למעקב למכונים גנטיים בבתיה"ח השונים ובמקרים כאלה מבצעים במכונים גנטיים גם את בדיקות האולטראסאונד ובדיקות מי שפיר. למכונים גנטיים, שמספרם בארץ היום הוא 12, אין עדיין הגדרה בחוק. ברוב בתיה"ח, הן הממשלתיים והן של קופת־חולים הכללית, מופעלים המכונים הגנטיים כיחידות שתפקידן העיקרי הוא לייעץ לרופאים במחלקות שונות בבתיה"ח ולרופאים מחוץ למסגרת בתיה"ח.

בשנים האחרונות גברה בציבור הרחב המודעות לסכנת המומים המולדים ולצורך בבדיקת חלבון עוברי. מאות נשים פונות מדי חודש ל„מעבדות זר". הדבר כרוך גם בהוצאה כספית. לעומת בדיקת מי שפיר, הנעשית על חשבון הגוף המבטח, אם לאשה מלאו 37 שנים או שהרופא האחראי החליט כי יש צורך בבדיקה, אפילו האשה צעירה יותר – בדיקת החלבון העוברי לאיתור הריונות בעלי סיכון מוגבר היא על חשבון הפרט. השאלה היא, אם קיים קשר בין העליה הניכרת במספר הבדיקות בשנת 1987 ובין החוזר ששלח משרד הבריאות, שבו נאסר על המעבדות הפרטיות לבצע בדיקות חלבון עוברי לצורך סינון ואיתור מומים מולדים ונקבע, שבדיקות אלה תבוצענה מעתה רק בשלושה מכונים גנטיים – בבתיה"ח „הדסה" ירושלים, „איכילוב" בתל־אביב ו„רוטשילד" בחיפה.

צו הביניים שהוציא בג"ץ מעמיד את יחסו של משרד הבריאות למעבדת רופאים מורשית באור מוזר. הוצאת הצו פירושה, שבבג"ץ לא התעורר חשד, על סמך החומר שהוגש לו, לגבי איכות הבדיקות ואמינות תוצאותיהן. מה הסיבה, איפוא, להרס שמנסה להטיל משרד הבריאות של שירות רפואי־פרטי זה, המשרת את ציבור הפונים אליו בצורה יעילה ונוחה ואף במחיר נמוך מזה הנהוג בשירותים הממשלתיים?

משרד הבריאות החליט על האיסור בעקבות מסקנותיה של ועדה שהקים. חבריה של ועדה זו היו מנהלי שלושת המכונים האלה. האם יש להתפלא על כך, שוועדה זו המליצה על „חובה לבצע את הבדיקות במערכת משולבת מעבדתית ואבחנתית" – קרי, לא במכונים מסוג „מעבדות זר", שעורכים רק בדיקות ואינם עוסקים באבחון? בעתירה שהגישו „מעבדות זר" לבג"ץ נגד משרד הבריאות נאמר, כי זו „המלצת סרק".

שלושת המכונים הגנטיים האמורים, שמנהליהם שימשו כחברי הוועדה, נהנים ממעמד מונופוליסטי, שלא לטובת הציבור. בתקופה האחרונה כבר הוכח, כי המכונים אינם עומדים בלחץ הפונים אליהם. מאות נשים הרות נאלצו להמתין שעות בתור ולשלם עבור בדיקה 47 שקל לעומת 28 שקל ש„מעבדות זר" גובות עבור אותה הבדיקה. החלטת הוועדה והחוזר שהוציא משרד הבריאות פוגעים למעשה בנשים ההרות למצב הריונן. ה„הישג" היחיד שהמשרד יכול לרשום לזכותו: גרימת הפסד כספי כבד למעבדה רפואית פרטית, שנתנה במשך שנים שירות יעיל וברמה מקצועית גבוהה.

כך ייראה, לכשיושלם, המרכז למחקר רפואי שתקים קופת־חולים הכללית ליד בית־החולים „בלינסון" בהשקעה של 7.2 מיליון דולר, שרובה נתרמה על־ידי אלן מנטון מארה"ב לזכר שני אחיו הטייסים בחיל האוויר הבריטי, אשר נספו במלחמת העולם השניה. שטח המרכז יהיה 5,700 מ"ר, בשבעה מפלסים, ויהיו בו 50 מעבדות עם חדרי עזר, חדר לחיות ניסוי, אודיטוריום ל־400 איש וספריה בת 50,000 ספרים. אבן הפינה למרכז הונחה בשבוע שעבר בנוכחות שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ויו"ר קופ"ח, פרופ' חיים דורון

שיטה למעקב אחר הדרך במוח שעושה המלה בין העין אל הפה

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

טכניקה חדשה לסריקת מוח מאפשרת היום לעקוב אחר אופן פעולתו של המוח, כאשר אדם מתבקש להגות בקול מלה הרשומה לפניו. אחד מצוותי המחקר המשתמש בטכניקה זו הוכיח, כי בדרך שעושה המלה מן העין אל הפה יש כמה וכמה קפנדריות והיא קצרה, איפוא, ממה שסברו עד כה. ראש הצוות, ד"ר סטיבן פיטרסן מבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת וואשינגטון בס"ט לואיס, מהלל את השיטה החדשה בכל פה ואומר, כי היא תוכל לפענח שלל של בעיות בתחום אופן הפעולה של המוח.

ד"ר פיטרסן ועמיתיו כבר ערכו שורה של ניסויים בשיטה החדשה. למשל, אנשים נתבקשו לעשות פעולות שונות בהתאם להוראות שהופיעו על מסך לפניהם: לקרוא הוראות אלה בשפתיים חתומות; להגות אותן בקול; למנות את השימושים האפשריים במלים אלה (למשל, לומר „לאכול" כאשר רשומה המלה „עוגה"); ולהרכיב משפטים מן המלים השונות. תוך כדי ביצוע התרגילים האלה נמדדה פעילות המוח שלהם בטכניקה החדשה, הקרויה סריקה טומוגרפית בעזרת פליטת אלקטרונים, ובר"ת באנגלית – PET. בשיטת סריקה זו מזריקים לתוך זרם הדם טיפת מים המכילה איזוטופ רדיואקטיבי, בעל תוחלת חיים קצרה ובלתי־מזיק, כמובן, של חמצן. חומר זה מקרין במשך דקות ספורות בלבד, אך זמן זה מספיק כדי שהחמצן הרדיואקטיבי יגיע עם זרם הדם אל המוח. ההגיון המנחה ביסודה של שיטה זו הוא בכך, שאותם אזורים במוח הנוטלים חלק בפעולת החשיבה צורכים יותר חמצן מאשר האזורים הלא־פעילים.

הסריקות לימדו את החוקרים, כי מוחותיהם של הנבדקים פעלו בניגוד לדעה מושרשת למדי והיא, שכאשר אדם רואה מלה, חושב עליה ואחר־כך הוגה אותה בפיו, מתרחשים כמה שלבים של עיבוד: תחילה הוא קולט את האותיות, אחר־כך מרכיב מהן את שווה־הערך המדובר של המלה שהן יוצרות ולבסוף מעיין במשמעות המלה הרשומה במעין מילון המצוי במוחו. רק לאחר שהובהרה לאדם משמעות המלה, משגר מוחו הוראה למרכזי הדיבור להגות אותה.

מחקריו של פיטרסן מפריכים תפיסה זו. התברר שקיימים נתיבים המוליכים במישרין מן הרמות החזותיות אל אותו מילון המצוי במוח. ד"ר פיטרסן ועמיתיו הוכיחו זאת בהראותם, כי יש אזורים במוח הקשורים בתפקידי קריאה, ואזורים אחרים הקשורים בהבנת־מלה מדוברת. כן הראו כי יכול אדם לקרוא טקסט מבלי שיצטרך לעיין במילון שבמוחו כדי להבין את משמעותו. במלים אחרות: האדם מסוגל להעביר את המידע מן המסך שלפניו הישר אל מרכזי הדיבור, ואין זה משנה אם המלה הרשומה יש לה משמעות או שהיא צירוף אקראי של אותיות.

ד"ר פיטרסן ועמיתיו כבר הגיעו בינתיים לשלב נוסף ומורכב יותר במחקרם: עתה הם מבקשים מ„ארנבות הניסוי" האנושיות שלהם לקרוא ולבנות משפטים שלמים, ולא מלים בודדות, ולבחור עצם מסוים מתוך שורה של עצמים הנגלים להם בתמונה.

ייתכן שמחקר זה יסייע, בין השאר, בביצוע ניתוחי מוח. בסריקות בעזרת הפא"ט אפשר לזהות בני־אדם שמעבדים מלים בעיקר במחצית הימנית של המוח שלהם, בעוד אצל מרבית האנשים מצוי המרכז הממונה על הקריאה ועל הדיבור במחצית השמאלית של המוח. כאשר ייגשו המנתחים לטפל באדם שזוהה כמי שנמנה עם מיעוט זה של „ימניים", הם יידעו כי כל נגיעה במחצית הימנית של מוחם עלולה לפגוע בכושר הדיבור והקריאה שלהם.

כורים דוגרים ל„קיצור החיים" של יסודות רדיואקטיביים

כורים דוגרים מהירים, שחומר הדלק שלהם הוא פלוטוניום שנוצר בכורים גרעיניים רגילים תוך כדי תהליך הביקוע, נחשבו עד לפני שנים אחדות כ„להיט" של העתיד בייצור אנרגיה. בינתיים התברר שהתחזיות האלה היו אופטימיות מדי, אם לדבר בלשון המעטה, ובשנים האחרונות לא נבנה בעולם – המערבי, לפחות – שום כור חדש מסוג זה, בנוסף על מעט הכורים הדוגרים הקיימים, שגם הם נושאים אופי ניסויי־למחצה.

אולם עתה מועידים לכורים הדוגרים תפקיד נוסף, מלבד התפקיד המקורי של ייצור חשמל בזול. – חיסול חלק מן הפסולת הרדיואקטיבית המצטברת בכורים גרעיניים מקובלים. בכור מקובל נהפך חומר הדלק, האורניום, לפלוטוניום. יסוד מלאכותי זה (כלומר, יסוד שאיננו קיים בטבע) נהפך בחלקו ליסוד מלאכותי אחר, אמריקיום, וזה מצידו מתפרק ליסוד מלאכותי שלישי, נפטוניום. שני היסודות האלה מתפרקים בקצב איטי ביותר: מחצית החיים של נפטוניום היא שני מיליון שנה, וזו של אמריקיום – ארוכה עוד יותר. פירוש הדבר, שצריך לאחסנם לתקופות אסטרונומיות למעשה, עד שתדעך קרינתם הרדיואקטיבית.

השיטה המקובלת היום לאחסון הפסולת הרדיואקטיבית בעלת הקרינה החזקה המצטברת בכורים הגרעיניים היא לזגג אותה, כלומר לצקת אותה בתוך גושי זכוכית. בינתיים מקובל להחזיק גושים אלה בעיקר ליד הכורים. הכוונה היא להעבירם אחר־כך, לשם אחסון סופי, למכרות נטושים, אלא שהעניין משתהה בגלל הקושי למצוא מקומות שיהיו בטוחים לגמרי מפני דליפה, וכן צריך להתגבר על התנגדותם של התושבים הגרים בסביבה.

הכורים הדוגרים המהירים יוכלו לפתור בעיה זו. אם יהפכו את פסולת האמריקיום והנפטוניום מן הכורים המקובלים למוטות דלק בשביל כורים דוגרים. הם גם יספקו אנרגיה וגם יהפכו שני יסודות אלה ליסודות אחרים, בעלי תוחלת חיים קצרה יותר. מדענים במעבדת המחקר של השוק האירופי המשותף בקארלסרוהה שבמערב־גרמניה, המתמחה בין השאר בחקר יסודות על־כבדים, ייצרו מוטות דלק שהכילו אורניום המצוי ועד ל־45% אמריקיום ו/או נפטוניום והכניסו אותם לכור הדוגר המהיר „פניקס" שבצרפת למשך שנתיים. נמצא שמחצית החיים של אמריקיום במצב זה היא רק שנתיים עד שלוש שנים. החוקרים בקארלסרוהה חישבו ומצאו, שכור דוגר אחד יוכל לשרוף את הפסולת של יסודות על־כבדים, מלאכותיים, המצטברת ב־20 כורים רגילים.

בימים אלה חתמה הקהילה האירופית על הסכם עם מכון המחקר המרכזי של תעשיית החשמל היפנית כדי לבדוק תוכנית זו בהיקף גדול יותר. מחקר זה יתנהל בקארלסרוהה. היפנים מבקשים לבחון גם שיטה אחרת לבדיקת הבעיה, לפי רעיון שפותח בארה"ב: לבנות כור דוגר קטן לפירוק היסודות העל־כבדים, שהדלק שלו יהיה אורניום או פלוטוניום בצורתם המתכתית הנקיה, ולא בצורת תחמוצות. בשיטה זו דרוש פחות נתרן נוזלי לקירור הכור, שהוא אחת הבעיות החמורות של הכורים הדוגרים, והעיקר: הוא מייצר יותר נייטרונים עתירי אנרגיה מאשר התחמוצות, ולכן פירוק היסודות העל־כבדים יתנהל בהם בקצב מהיר יותר.

יותר חשמל פחות זיעה

יונטופורזיס – זה שם התופעה של בלימת ההזעה על־ידי זרם חשמלי העובר בגוף. אפקט זה נתגלה כבר לפני 40 שנה ומאז נעשו נסיונות שונים ליישם אותו בצורת מכשיר יעיל, אך מאמצים אלה נשאו פרי רק עתה, אחרי שהחברה „ג'נרל אלקטריק קומפני" בלונדון השקיעה בנושא זה 14 שנות מחקר. בימים אלה התחילה החברה לשווק את המוצר בשוק.

המיתקן, ששמו המסחרי הוא „דריאוניק", מופעל על־ידי סוללה. בצידי בסיסו מותקנות שתי בריכות קטנות, שאפשר להסיר אותן. לפני תחילת השימוש יש לטבול את הבריכות במי ברז למשך כחצי שעה. אחר־כך מניחים אותן על העור ומפעילים את המכשיר. זרם חשמלי בעוצמה של מספר מילי־אמפר עובר עתה בין שתי הבריכות. הטיפול הזה נמשך כחצי שעה ויש לחזור עליו מדי יום במשך שמונה עד 20 ימים. בתום הטיפול נפטר המטופל מהזעת היתר שלו באיזור המטופל למשך כשישה שבועות. מקץ תקופה זו יש לחזור על הטיפול.

הטיפול כרוך אמנם באי־נעימות קטנה, בצורת תחושת דגדוג בעור. זאת ועוד: אצל חלק מן המטופלים מופיעות אצבעונות אדומות על העור במקומות שהונחו עליהם הבריכות, אם כי אלה נעלמות לחלוטין כאשר מפסיקים את הטיפול.

עדיין לא ברור לחוקרים, מה הסוד הטמון ביונטופורזיס. ההסבר המקובל ביותר הוא, כי כאשר זרם החשמל עובר בעור, הוא מגביר את ייצור הקרטין – מין של חלבון סיבי המצוי בשכבה העליונה של העור, האפידרמיס (או, בעברית, עילית העור), וכן בשערות ובציפורניים, וחומר זה חוסם את צינורות הזיעה.

הוכחה למשפט פרמה? עדיין לא סופית

„נסיך החובבנים" מעסיק את טובי המתמטיקאים זה 200 שנה

אילו פייר דה פרמה (1601–1665) הסתפק במשרתו כיועץ משפטי לפרלמנט של טולוז בדרום צרפת, הדאי היה נשכח שמו מכבר. אבל פרמה היה גם מתמטיקאי חובב, ברמה שכל מתמטיקאי מקצועי היה מתברך בה בחפץ־לב, ולכן הכתירוהו בתואר הבלתי־רשמי „נסיך החובבנים". לא נגזים אם נאמר, כי היה מגדולי המתמטיקאים בכל הדורות.

היועץ המשפטי הזה היה בין מניחי היסוד של הגיאומטריה האנליטית וכן נחשב בין ממציאי החשבון האינפיניטסמאלי, יחד עם ניוטון ולייבניץ. אבל עיקר הישגיו הם בתורת המספרים. אחד ממשפטיו המפורסמים קובע, כי כל מספר ראשוני שצורתו $4n + 1$ (בתנאי ש־n הוא מספר שלם) אפשר להציגו כסכום של שני ריבועים (למשל, כאשר n = 18, המספר הוא 73, שהוא 9 + 64). למותר לציין כי פרמה רשם את ההוכחה למשפט זה, כמו גם למשפטיו האחרים, כמקובל וכנדרש במתמטיקה.

אולם אם עדיין לא נס ליחו של פרמה, הרי זה דווקא בזכות משפט שלא רשם את הוכחתו. משפט זה אומר, כי המשוואה $x^n + y^n = z^n$ יש לה פתרון במספרים שלמים רק כאשר n הוא 1 או 2, למשל, $3^2 + 4^2 = 5^2$ ושאר „שלשות פיתגוריאות" הקרויות כך, משום שעל־פי משפט פיתגורס הן מתאימות לאורכי צלעותיו של משולש ישר זווית. במלים אחרות: כאשר n הוא 3 או גדול מ־3, אי־אפשר להרכיב שלשות של מספרים שלמים שיענו על משוואה זו.

פרמה רשם משפט זה, כפי שנהג גם במשפטים אחרים שמצא, בשולי דף של ספר עתיק של דיאופנטוס, מתמטיקאי יווני בן המאה השלישית לספירה שחי באלכסנדריה, אשר היה ממניחי היסוד של תורת המספרים. הוסיף: „אי־אפשר לפרק קוביה לשתי קוביות שסכום נפחיהן יהיה שווה לנפח שלה, והוא הדין לגבי כל חזקה אחרת הגדולה מ־2, וגם מצאתי לכך הוכחה יפה", אבל הוסיף: „השוליים צרים מכדי להכיל אותה".

יש מחלוקת בין חוקרי תולדות המתמטיקה, אם אמנם צרות השוליים היא־היא שגרמה לפרמה להשמיט את אותה „הוכחה יפה", או שמא פשוט לא ידע אותה ומצא לו דרך אלגנטית שלא להודות באי ידיעתו. מכל מקום, רמז קטן זה גרם למאות מתמטיקאים, מקצועיים וחובבים, לשבת שעות ארוכות בנסיון למצוא את ההוכחה הנואלת, מאז ימי פרמה ועד עצם היום הזה – וכולם העלו חרס בידם. אמנם עמלם לא היה לשווא, משום שנסיונות עקרים אלה הולידו פרי הילולים בתחומים רבים אחרים של תורת המספרים. הנסיונות האלה גם קידמו את העוסקים למטרה המקורית שלהם. דור אחרי דור של מתמטיקאים הצליחו להוכיח את נכונות המשפט של פרמה לגבי ערכים הולכים ועולים של n, עד 125,000 (!) בשנת 1960.

והנה לאחרונה הופיע מתמטיקאי יפני, יואיצ'י מיאוקה שמו, בסמינר שנערך במכון למתמטיקה ע"ש מקס פלנק בבון, ושם הציג פתרון לסוגיה זו. הוא התבסס על מחקריו של המתמטיקאי הסובייטי א.נ. פרשין ממכון סטקלוב במוסקווה, שאף הוא נדרש לסוגיה זו, ופיתח והרחיב אותם. השניים טוענים כי הצליחו להוכיח, שהנוסחה בלתי־אפשרית – כפי שטען פרמה – בתנאי ש־n גדול ממספר מסוים. הם אמנם לא יכלו לקבוע מה גודלו של מספר זה, אבל כיוון שכבר הוכח קודם, כאמור, שהמשפט של פרמה נכון עד n = 125,000, הרי גם אם במרווח שנותר יימצאו ערכים של n המפריכים את המשפט של פרמה, ברור שמספרם הוא מוגבל. אולם כיוון שעדיין נשארו שוליים של אי־ודאות, יש לשער שמתמטיקאים של העתיד יגעו למלא את החוסר.

האפשרות שבתוך שוליים אלה הם ימצאו ערך של n אשר יפריך את המשפט של פרמה אינה נראית סבירה ביותר, אבל כבר היו דברים מעולם, ודווקא בתחום הקרוב למשפט של פרמה. ליאונהרד אוילר השווייצרי, מגדולי המתמטיקאים בכל הדורות, הרחיב ב־1769 את משפטו של פרמה וקבע, כי הוא נכון לא רק לגבי סכום של שני איברים, אלא לגבי סכום של כל מספר איברים שהוא. אבל ב־1966 מצאו פרקין שהוזכר לעיל והמתמטיקאי האמריקאי ל.י. לנדר, כי הסכום של החזקות החמישיות של 27, 84, 110 ו־133 הוא החזקה החמישית של 144; ונועם אלקיס מאוניברסיטת „הרווארד" הראה, כי כאשר בודקים חזקות רביעיות, יש מספר אינסופי של מקרים המפריכים את המשפט של אוילר, למשל: סכום החזקות הרביעיות של 2682440, 15365639 ו־18796760 שווה לחזקה הרביעית של 20615673...

האם יש מקום לשער, שאי־פעם תצמח תועלת מעשית מנבירה זו במספרים? כמעט לבטח – לא. אבל מתמטיקאי עיוני אמיתי אינו שואל שאלות כאלה.

פיסות עור מהולנד מאשרות את התיאוריה של החוקר הירושלמי

פרופ' מנחם הרן מן החוג למקרא באוניברסיטה העברית בירושלים חוקר זה מספר שנים את התנאים המוחשיים, שבהם פעלו הסופר המקראי וממשיכיו בדורות המאוחרים יותר: כיצד ישב, כיצד כתב, על איזה חומר כתב, באיזו דיו ועוד. פרופ' הרן התמקד בין השאר בחקר הטכנולוגיות של עיבוד העורות למגילות שעליהן נכתבו הטקסטים המקראיים בתקופת התלמוד ובתחילת ימי הביניים.

התלמוד מבחין בין שלושה סוגים של עורות מעובדים, הראויים שיעתיקו עליהם את ספרי המקרא: הגוויל (שהוא העור בעוביו המלא), הקלף וה„דוכסוסטוס". שני הסוגים האחרונים נתקבלו, לדעת פרשני התלמוד הראשונים, על־ידי פיצול העור לשניים. פיצול העור בעוביו לשניים נזכר במפורש בדברי הגאונים, ראשי הישיבות בבבל, וכן בכתבי הרמב"ם. במהלך הזמן נשכחה טכנולוגיה זו ואבדה לחלוטין.

חוקרים מודרניים רבים סבורים, שטכנולוגיה כזאת לא היתה קיימת מעולם והיא אינה אלא פרי דמיונם של חכמי בית המדרש. מזה כ־400 שנה מנסים הפרשנים להסביר את העורות התלמודיים על יסוד שיטת העיבוד, שהתפתחה באירופה והתבססה על קרצוף פני העור משני צדדיו, מבחוץ.

אולם פרופ' הרן הצליח במחקר מדוקדק של עדויות בספרות לעמוד על פרטיה של שיטת העיבוד המזרחית האבודה ולתאר אותה על שלביה השונים. את ממצאיו פרסם בכתבי־עת מדעיים. והנה לפני זמן מה קיבל מכתב מאזרח הולנדי, דה גרוט שמו, שלא היה מוכר לו. כשפתח את המעטפה, נשרו ממנה ארבע פיסות עור דקיקות ביותר, המעובדות לכתיבה. התברר כי דה גרוט, תושב רוטרדם, שהוא אומן עורות, נתקל במחקרו של פרופ' הרן בתוכנית של כנס על עורות, שהתקיים בגרמניה; פרופ' הרן לא השתתף בכנס זה, אך שמו הופיע בתוכנית. דה גרוט לא התעצל וחיפש את מאמריו של פרופ' הרן, המתארים את השיטה המזרחית התלמודית, ועל פיהם עיבד מספר עורות על־ידי פיצול כל אחד מהם לשניים, ואחר־כך שלח ארבע פיסות לפרופ' הרן כדי לקבל את חוות דעתו.

במכתבו מתאר דה גרוט את תהליך העיבוד ואת החומרים שבהם השתמש. עוד הוא מציין, שנדמה לו כי פיסות העור שעיבד דומות לעורות התפילין שנמצאו במערות קומראן, והוא שואל אם הניסויים שערך מהווים „שחזור היסטורי".

פרופ' הרן, אשר פיסות העור הדקיקות מאשרות את מסקנתו, כי היתה קיימת שיטה מזרחית אחרת לעיבוד העורות, סבור כי הצדק עם דה גרוט. כך גם כתב לו. דבר ההוכחה המעשית של מחקרו התיאורטי עומד להתפרסם בקרוב בגרמניה.

כוכבים ולילות

הוא עדיין לא שם. זהו פוטומונטאז' המבקש להמחיש את שיקרה באירוע הנעילה של חגיגות שנת הארבעים: זובין מהטה והתזמורת הפילהרמונית יבצעו את הסימפוניה השניה של מאהלר במצדה, בפעם הראשונה בתולדות. יחד עם התזמורת תופענה הסולניות פלורנס קיובר וסילביה גרינברג וכן מקהלה המונה 300 איש.
בקהל יהיו גם ראש הממשלה, ממלא מקומו ושר החוץ, מנהיגי יהדות התפוצות ואורחים מחו"ל, ביניהם איב מונטאן ועוד. סה"כ 4000 איש שיגיעו מחו"ל במיוחד לקונצרט זה, לכבודו תוקם במה וקונכיה אקוסטית ויוסדרו מקומות ישיבה.
היוזמה וההפקה היא של "קרן אור צרפת".

40 שנות סרטים קצרים

"הלילה הקצר ביותר" במוזיאון תל אביב (16.6) יוקדש השנה ברובו למבחר מיוחד של סרטים ישראלים קצרים שנעשו במשך 40 שנות המדינה. את הסרטים הללו יבחרו אנשי מקצוע, תקשורת ואישי ציבור, האמורים גם לנמק את בחירתם. נימוקיהם אלה יופיעו בתוכניה מיוחדת שתחולק באותו אירוע.

40 שנה אחרי

40 שנה לאחר החתימה על מגילת העצמאות. מה קרה לחזון, לחרדות, לחלומות של החותמים? איך מתמודדים עם אלו בניהם וממשיכיהם? הסרט "ארבעים, מדינה, עצמאות", שיוקרן בטלוויזיה הלימודית ביום שני ה־18.4 מבקש לבחון, במשך 50 דקות, את ההישגים והבעיות, את הרעיון ואת השינוי. הסרט - תסריט ובימוי אורי גולדשטיין - הופק ביוזמתה ובמימונה של קרן קרב בשיתוף עם מטה חגיגות הארבעים. ערך אותו אמיר הראל ואת המוסיקה כתב אריק רודיך.

ביחד לאחר עשור

לאחר עשר שנים בהן לא היה קשר בין שתי האחיות, הן תופענה לראשונה ביחד בישראל דווקא. הופעה אחת בלבד בהיכל הספורט בתל־אביב להיידה ומהסטי. שתיהן נחשבות לגדולות בזמרות איראן ועל רקע זה גם הקרע ביניהן. ועתה הפיוס. מביאה אותן לישראל הנהלת "בית כורש", הנבנה על־ידי יהודי איראן בחולון בשיתוף עם יעקב לויאן ומלווה אותן תזמורת בת עשרה נגנים.

"היו זמנים" בטלוויזיה

"היו זמנים", אתם נאנחים בנוסטלגיה. הנוסטלגיה תהיה כאן, ביום העצמאות בהפקה מחודשת (מטה חגיגות הארבעים והטלוויזיה הישראלית) של המופע בשם זה שהועלה לראשונה בסוף שנות החמישים. הצדעה להסטוריה הקרובה ולמעצביה, נאמר בהודעה לעתונות, הווי חייהם ושיריהם של הראשונים בהומור וברוח טובה. המופע יוקלט בפני קהל בתיאטרון ירושלים וישודר, כאמור, בטלוויזיה הישראלית, ביום העצמאות (21.4). את הטקסט והלחנים שכתבו חיים חפר ודן בן־אמוץ יעלו הפעם שושנה דמארי, יפה ירקוני, חנה לסלאו, עופרה חזה, יאהר כהן, רבקה זוהר, מיכל טל, איזי בורנשטיין, להקת המנדולינות מעמק הירדן, תזמורת צה"ל ומקהלת "אביבי" של עיריית תל־אביב. המנחים יהיו חמישה: משה בקר, נתן דטנר, שרי צוריאל, אבי קושניר ואפי בן־ישראל. מביים את השחקנים שמואל בונים; הניהול המוסיקאלי בידיו של יצחק גרציאני וההדרכה המוסיקאלית בידי עוזי אסנר. במאי הטלוויזיה הוא חגי מאוטנר והמפיקים חיים סלע וחנוך חסון.

טלוויזיה בפסטיבל ישראל

בפסטיבל ישראל השנה גם טלוויזיה במעגל סגור. על מסך ענק, שיוצב ברחבת תיאטרון ירושלים, יוקרנו מדי ערב, במשך ארבע שעות, אירועי הפסטיבל השונים, חזרות על מופעים, ראיונות עם אמנים המשתתפים, לוח מעודכן של ההופעות ומצבת הכרטיסים למופעים השונים וגם... פרסומות מסחריות אשר הן הבסיס הפיננסי לפרוייקט.

מחזמר ב"בית צבי"

תלמידי בית הספר "בית צבי" מגישים מחזמר. "פיפין" מאת רוג'ר או הורסון שהועלה בברודווי בשנת 1972 בבימוי וכוריאוגרפיה של בוב פוסי. זהו מחזמר המתרחש במאה השמינית. פיפן הוא בנו הבכור של קיסר שרלמניה המבקש להגיע להגשמה עצמית מלאה, בדומה לצעירים של היום. תרגמה את המחזמר אתי שלוני ואת השירים תירגם קובי לוריא. מביים: דן רונן. ההופעות ייערכו בין ה־16.4 ל־28.4 מלל יום שישי בצהרים.

פרסומי ארץ ישראל

אין אלה סיפורי בדים, אלא "סיפורי בתים", כדרך מתאר המביא את סיפורם של שבעים בתים בתולדות ההתיישבות, שערך זאב ענר, והופיע בהוצאות אורבך ומשרד הבטחון. אלה בתים המספרים את תולדות ההתיישבות, הארץ והציונות והאנשים שתרמו לה תרומה מיוחדת. המדובר הוא באתרים ממטולה ועד רביבים, שמיהם מהיציאה מחומות העיר העתיקה בירושלים והעליה הראשונה ועד מלחמת העצמאות. ובנוסף להם גם בתים קודמים יותר, המהווים ציוני דרך מיוחדים – חצר היהודים ביפו, משכנות שאננים בירושלים, בית נטר במקוה ישראל ובית אוליפנט בחיפה. הספר מופיע בתקופה שרעיון השימור חודר ומעמיק, ומהווה לו תגבורת יפה. יש בו 300 איורים, היסטוריים וחדשים, מחציתם בצבע (שצילם אלבי צרפתי). את פרקי ה"בתים" כתבו 24 מחברים מכל קצוי הארץ. בנושא קרוב עוסק מאמרו בחוברת "עתמול" החדשה, של האדריכל דוד קרויאנקר, על המבנים ההיסטוריים של ירושלים ובעיות שימורם.

בהוצאות מודן ותמוז הופיעו שני כרכי "בעקבות לוחמים", מדריך לאתרי גבורה בישראל, מאת אריה יצחקי. כרך אחד מוקדש לאתרי הצפון והמרכז והשני לדרום ולירושלים. הוא מתאר אתרים הנמצאים בתחום המדינה, הקשורים בפרשיות הגנה ומאבק מימי "השומר" ו"ניל"י", ה"הגנה", האצ"ל והלח"י, ומלחמות צה"ל בארבעים שנותיה של המדינה. גם ספרים אלה עשויים בהידור רב, בהדפסה מרווחת, כמנהג בשנים האחרונות, ומכיל צילומי צבע ושחור–לבן (רבים מהם של עמיקם שוב), מפות ושירטוטים. כרכים אלה, כספר "הבתים", מהווים מדריכים לציוני דרך בתולדות הארץ, לתועלת הרבים המטיילים בארץ, ומחפשים עוד חומר ועוד אתרים חדשים לביקור וללימוד.

ולסיום – "חבילת" פירסומי החברה להגנת הטבע – חוברת "שלעית" הירחון לבני הנעורים, המוקדש לגליל התחתון ובו על הורמוסי נחל תבור ועל עין דור. בסידרת "טיול בעצמך" הופיעו דפדפות על שמורת הזן ופארק הירדן, שרידי המושבה הרטוב, ומטלולים בירושלים ברחוב הנביאים, הויה זולותה ונקבורי נחל קדרון. במסגרת "תדפים הירוקים" הופיעו תדפיסים על דרך ירושלים – שער הגיא, על "ארץ המרדפים" במדבר שומרון ועל גבעת השומר, תחנת גרעיני התיישבות ליד כפר סבא. את פירסומי החברה אפשר להשיג למעשה בינתיים רק בחנויותיה ובנקודות המימכר שלה.

צבי אילן

קונצרט
נגינה כשירה

בקונצרט השמיני של התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוח ג'וזפה סינופולי, עשה הקהל הכרה עם הפסנתרן הפולני כריסטיאן צימרמן שניגן את הקונצ'רטו השלישי בדו מינור של בטהובן. ניגון? מלה זו אין בה כדי לתאר את החוויה שהעניק. הוא כאילו עיצב את הקונצ'רטו באור חדש. כל התייחסות לדרכי ביצוע, לפיסוק, לשימוש בדוושה, לכושר זריזות האצבעות – מיותרת. הוא הציג את היצירה כפרק שירה עם רגעים אפיים והדראמטיים. הפרק האטי של הקונצ'רטו היה התגלמות של פיוט. ואותם דברים אפשר לומר על נגינת התזמורת בניצוח סינופולי: שיתוף הפעולה עמה ועם המנצח היה מושלם. נדירים ביצועים ברמה כזו.

וברמה דומה היה ביצוע הסימפוניה החמישית של צ'ייקובסקי. גם אותה פרש סינופולי מחדש כשהוא פורש לאוזני המאזין את התכליל על כל קולותיו באופן שקוף, ועם זאת נשאר מכלול הקולות מאוגד המעוגל.

נדיר הוא בפילהרמונית גם המקרה שיצירה בת זמננו מתקבלת בידי הקהל בתשואות רמות: "אורורה", ארבעה אינטרלודים סימפוניים ל"מיטה אוריאה" מאת המלחין האיטלקי הצעיר ברונו צ'רקיו, יצירה בעלת רעיונות סמליים בתיזמור רב־צבעים, אם כי לעיתים חוזרת על עצמה. אבל סינופולי, שעיצב את המוסיקה באורח מוחשי, ניצל תכונה זו דווקא כדי להקנות ליצירה אחידות.

יהודה כהן

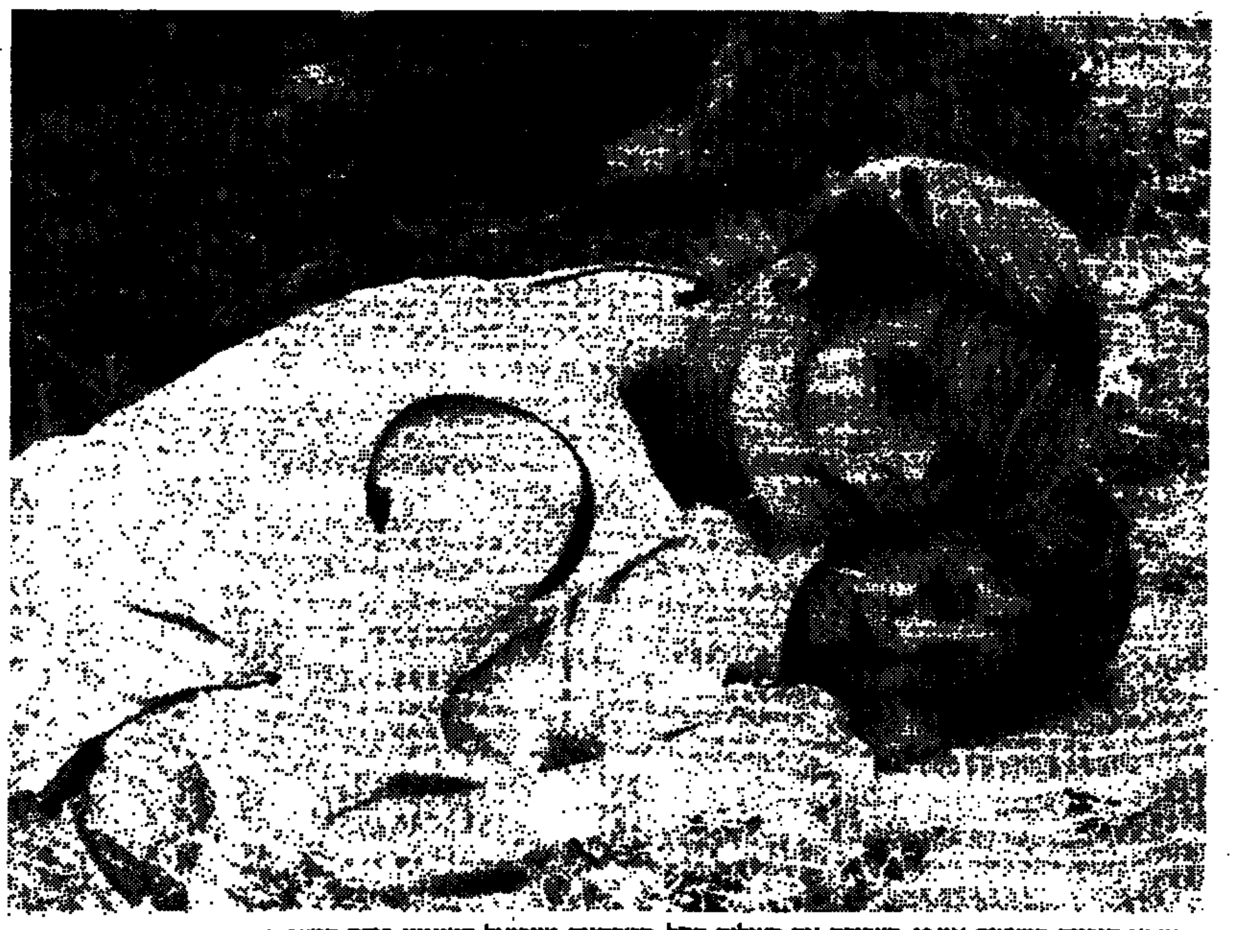

דווקא־סוכנות הידיעות איי.פי. העבירה את הצילום הנ"ל. השחקנית מוריאל המינגווי בגדה המערבית, אומרת הכותרת. וההסבר לתמונה: השחקנית מגנה על בנו של הטייס העיראקי (אותו מגלם בן קרוס) בהסרטות "לגנוב את השמיים". את הילד מגלם פאים סעדי בן החמש והמינגווי בסרט בתפקיד סוכנת "המוסד".

שש בכורות

לא פחות משש בכורות חגיגיות יהיו לסרטו החדש של מנחם גולן "חנה סנש", בישראל. הראשונה תיערך ב־16 באפריל, בטבריה, בנוכחות הבמאי וכוכבת הסרט, מרושקה דטמרס. ההכנסות מערב זה יועברו לאגודת "יד ביד". למחרת יעבור הסרט לתל־אביב, שם תיערך הקרנתו בחסותו ובנוכחותו של נשיא המדינה. ההכנסות מערב זה יימסרו ל"ארץ ישראל יפה". ההכנסות מן הבכורה החגיגית בירושלים, ביום שני, בחסות ובנוכחות שר הבטחון, ובתל־אביב באותו ערב יימסרו ל"ועד למען החייל". בכורה מיוחדת תיערך בקיבוץ שדות ים, לחברי הקיבוץ ולאורחיו. ובמוצאי יום העצמאות שוב בכורה חגיגית בתל־אביב בחסותו ובנוכחותו של ראש הממשלה. כל ההכנסות מערב זה קודש לאגודה לחיזון הגבורה היהודית במלחמת העולם השנייה. ולא רק בישראל חברת "גולן גלובוס" מדווחת כי באנגליה תיערך בכורה חגיגית בנוכחות מכובדים מבית המלוכה הבריטי וכך גם באמסטרדם. בארגנטינה יהיו נוכחים נשיא המדינה וחברי פרלמנט, בברזיל יבואו לבכורה הנשיא וחברי הממשלה וכך גם במקסיקו ובוונצואלה, בצרפת וברומא. בספרד מתכננים בכורה בנוכחות המלך הספרדי, בניו יורק בנוכחות נציגי או"ם ובוושינגטון בנוכחות חברי קונגרס ונציגים מן הבית הלבן.

נשפנים

נשפני התזמורת הקאמרית הישראלית יוצאים בתוכנית ייחודית במיגוון תוכניות המתאימות לסוגי אולמות שונים. ההופעה הראשונה תיערך בירושלים (אולם רבקה קראון). האחת, תוכנית לכל המשפחה שתתקיים בשעות אחר הצהריים. תוענית הבכורה על יצירה אחת, הסרנדה בדו מינור למוצרט. ובערב, יגישו הנשפנים, בניצוחו של מרדכי רכטמן תוכנית המורכבת משני חלקים: בחלק הראשון יגנו מיצירות מוצרט ובחלק השני דבוז'ק. יחד אותם תופיע הפסנתרנית אסתרית בלצן.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שבת כשר.
08.15 תלמוד – שניים אוחזין: מי מפחד מארמית (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי), מי אני (כ).
09.00 אנגלית (ו').
9.20 השעה שלנו: המפחר מכפר אזיר (כ).
10.10 אנגלית (ד').
10.30 פרפר נחמד: קופסאות.
11.00 חשבון (ה') כפל בשברים.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גאוגרפיה כללית (ה'–ו') גאנה, הכרך.
12.00 ספרות (ז'–ט') יד ושם (כ).
12.25 אנגלית (ט').
13.00 אנגלית (י').
13.30 הסטוריה כללית: נקודת קפאון.
14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: עולם הכימיה – עיבוד חומרים תרמופלסטיים; יומן הקלאסית: משחקים ותגובות; מדעי החיים: הזוליכי והתחדשות על לבה.
15.00 גברת פלפלת.
15.10 רחוב סומסום: כא לא להפריע.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות להרשמה לבחינות בגרות: דפי מידע טלטקסט.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 10) סופה של המכשפה, המכשפה המרשעת ממשיכה לשלוט בכולם. והאם היא באמת בלתי מנוצחת? ומה עלה בגורלם של הדחליל ואיש הפח שנתפסו בידי הקופים?
16.20 כך היו חיינו (פרק 8) הדרך הבוצית, העובדים באחוזתו של סר ג'ורג' סלווין גרים בתנאים מחרידים. אדמונד, בנו של ד"ר יוז, מבקר באחוזה, ומנסה לעזור.
16.50 40 – עד כאן, מגזין טלטקסט יומי כולל מידע היסטורי, סיפורי רקע ותשעגים מ־40 שנות מדינת ישראל.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 היה או לא היה – סיפורי אגדה, מעשים שהיו והרפתקאות של אנשים מיוחדים במקומות מעניינים בארץ.
17.40 בחזרה לאי המסתורי (פרק השישי): "קן העורב" האן דרבריק וביים מביאים את סילבר לאי של של שודדי הים. יריבות מתפתחת בין סילבר ובין השליט של שודדי הים. (עברית־ערבי)
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה פתרון – הנושא לדיון: מתגוננות אצל ילדים אב מתלונן על הסתגרות בנו כלפי בני משפחתו ובבית הספר, ורואה בזאת בריחה מן החברה. (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות כוח הנעה חיוני (חלק א') מיליוני עצבים מוליכים פולסים – דחפים חשמליים בגופנו. הבנת מערכת מסובכת זו יכולה להוביל לתיקונה, לאחר שנפגעה. (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע.
20.00 כותרות מבט.
20.02 עד פוס – הפעם: להיטים ממצעדי הפזמונים הלועזיים עם דגש על ה"לולליטה", קיילי מינוג ונוסה פראדי. עוד בתכנית: שלום חנוך, דני סנדרסון, אלון אולארצ'יק, מתי כספי ואהוד בנאי.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת – (פרק שמונים): קריסטל ובלייק מתבשרים, כי היא הרה. בלייק נוסע, בהשפעתה של קריסטל, לנסיעת עסקים להונג קונג, וטרייסי מתלווה אליו במקומה. פאלון סובלת מכאבי ראש חוזרים ונשנים. כדי לפתור אחת ולעולם את התעלומה קלאודיה נוסעת עם סטיבן לפרס, למקום התאונה, שם נספו בעלה מתיו ובתם. (עברית־ערבי).
22.35 מצב הרוח – ענייני תרבות ואמנות בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים אחדים.
23.25 קלי קלות – שם הפרק: "האליל שהכזיב".
23.50 מסוקר של יומן; חדשות הלילה

ערוץ 2

18.30 "קימבה – האריה הלבן" (פרק שלושים ושלושה).
19.00 "סופרכבת" סידרת מתח הרפתקאות לכל המשפחה, בת תשעה פרקים, פרק היכרות: "הרכבת יוצאת לדרך". הזמן: העתיד. המקום: ניו־יורק. האירוע: חנוכת הסופרכבת, רכבת מהירה בין ניו־יורק ללוס אנג'לס, המונעת בכוח אטומי. נוסעי הרכבת במסעה הראשון הם אנשים הבורחים מעברם ומן העתיד הצפוי להם. אנשים אלה באים מכל קשת האוכלוסיה, אך לכולם ציפיות לבילוי שונה וחדש ברכבת החלומות. בדרך שעושה הרכבת ללוס אנג'לס, נקלעים נוסעיה להרפתקאות מפתיעות ומפחידות.
20.30 "אדריכלות – בניית חלומי" סידרה תיעודית בת שישה פרקים. פרק ראשון: "בניית החלום האמריקאי". האדריכל רוברט שטרן סוקר בתים של אישים מפורסמים מן ההיסטוריה האמריקאית, ביניהם תומס ג'פרסון וג'ורג' וושינגטון, ובתים שתכננו האדריכלים הנודעים פרנק־לויד ופיליפ ג'ונסון.
21.30 להיטים של להקת "נוכרי" ובריאן אדמס.

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.10 דניס השובב (באנגלית לילדים ער' 1); 17.05 מדע ודעת – (אנגלית, ער' 1); 17.30 איסכורה (סידרה בראלאית, ער' 1); 18.05 רחוב קרנו – תכנית בצרפתית; 18.20 כדורגל בינלאומי (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 קרקס–בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 בעלי ואני (קומדיה אנגלית); 21.10 סידרה דוקומנטרית חדשה על נהר האמזונאס; 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 אהרה (סידרה אמריקאית על בלש ממוצא יפני); 23.30 עשיר ועני (סידרה אמריקאית עם פיטר שטראוס).

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משמחות (ערבית); 15.00 מן השחקים (תכנית לילדים); 15.30 הבית המעופף (מצוייר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט (ערבית); 18.00 משפחת הולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלסיים – בלט בסן פרנסיסקו חלק א'; 21.00 סרט "הילדים העצובים" עם פרד להק; 22.30 מעשיות משמחות (ערבית); 23.00 כדורסל אנ.בי.אי.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניעותה – וילס באזה: ארבעה קטעי פנטסיה לקלרנית ופסנתר; רגר: סונטינה בסי מינור לפסנתר; מאהלר: שני שירים: בוקר אביב, זכרונות; ארנסקי: שלישייה ברה מינור לכנור, צלו ופסנתר; שופן: אנדנטה ספיאנטו ופולונז לפסנתר ותזמורת; שוברט: סימפוניה מס. 3.
09.00 קונצרט בוקר – טאליקיר: וריאציות על הנושא "לה פוליה דיספאניה"; מוצרט: קונצ'רטו לחליל ונבל ק. 314; טלמן: "השמחה באחור" קנטטה; באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס. 4; בטהובן: סונטה לקרן אנגלית ופסנתר, אופ. 17; שוברט: שמיניה בפה מג'ור ד. 803; רספיגי: "הצפרים", סוויטה על נושאים עתיקים.
11.57 פינת השיר – משירי יהודה עמיחי.
12.00 אמנים באולפן – אביבה אהרונוביץ, פסנתר – היידן: סונטה בדו מג'ור; ר' קידידה: סונטה מס. 3 (בכורה 1987); בארטוק: סויטה, אופוס 14; שופן: בלדה מס' 4 בפה מינור אופוס 52.
13.05 בהאזנה ניעותה – היידן: סימפוניה מס. 25, בדו מג'ור; באך: קונצ'רטו במי מג'ור, לכנור ולתזמורת; מנדלסון: סימפוניה מס. 11, בפה מינור, לכלי קשת; צ'ימרוזה: קונצ'רטו בסול מג'ור, לשני חלילים ולתזמורת; באך: סוויטה מספר 1, ברה מג'ור לתזמורת.
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – שיף: "שבע המלים האחרונות של ישוע על הצלב" ("פרט מוסיקה" מקלין/יוהנס המבורג); הנדל: "יוהאנס פסיון" (סולנים/קפלה סבריה/פאל נמט)
18.00 החידון המוסיקלי (ש.ח.).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.00 אינטרלוד.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – "תוקליאה 88" – הקלטות מקונצרטים שהתקיימו בעכו בימי חול המועד.
22.30 מן המקורות – משירי הנבואות והמזמורים.
23.00 מחזורי יצירות – מוצרט: מוסיקה קאמרית עם כלי נשיפה; שוברט: סימפוניות.

רשת א'

10.05 שיריקוד – מחולות ושירים משלנו.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה – "צרפתית למתקדמים" שעור מס' 58.
16.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 צבעי הקשת – והפעם: "מזרח ממערב וגם משלנו".
22.05 תמוז ועץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם: "התנסות בעישון, באלכוהול וסמים בגיל ההתבגרות".

רשת ב'

14.06 תרבות ותסעדו, משודר מיוחד למימונה. שידור חי מגן סאקר.
17.05 פלקין – סתיו 86, רשמי מסע של יהודית הנדל (תכנית ראשונה) "ערב ראשון בוורשה" (ש.ח).
18.06 בעין בוחנת – שאלות וסוגיות בפוליטיקה.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אומר בשבחין – פיוטים ופרקי תפילות ספרדיים.
22.05 בינגו לבין עצמו – בשידור חי.
00.15 לשמוח בחלום – שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק, שירים שלא נס ליחם.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 לאן הגענו – אנשים, אירועים חדשות וישנות מארבעים שנות עצמאות.
20.05 רדיו ספורט.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מושגי יסוד בכלכלה, השקעה וחיסכון.
23.55 שיחות חצות – עם אהרון פוגל לשעבר הממונה על הכנסות המדינה.

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן.
20.05 צו – 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הצ'ו הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה
06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרסים על התכנית.

רשת א'
06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגג.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מבט עתק.
19.20 פרקי היום באנגלית.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'
06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.10 התעמלות בוקר.
6.20 הודעות.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 אא בב'.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'
06.04 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 גימלים.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדש ומחודש.
16.05 הצצה יומית.

גלי צה"ל
05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שעה עם אורלי יניב.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זו רה יומי.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתא.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.55 הודעות לחיילים.
19.00 מבזק ידיעות.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

רס — קאר רכב בע"מ
מודיעה:
למכירה מהמלאי כמות מוגבלת של מכוניות ב.מ.וו מודל 525I אוטומאטיות, במחיר מיוחד של 89,563 ש"ח (כולל מע"מ)
המחיר כולל: שמשות ירוקות, 2 מראות צד חשמליות, הגה כח וצמיגים רחבים.
לפרטים נא לפנות לרס־קאר רכב בע"מ, או לסוכנים

משכן
בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ

הודעות על אסיפות כלליות של בעלי המניות

1. אסיפה כללית שנתית
ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות תתקיים ביום ב' 2.5.88 בשעה 08.30.
על סדר היום: –
1. אישור הדוחות הכספיים ליום 31.12.87 ודין וחשבון המנהלים.
2. מינוי חברי מועצת המנהלים.
3. מינוי רואי חשבון מוסמכים.
4. שונות.

2. אסיפה כללית יוצאת מן הכלל
ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית יוצאת מן הכלל של בעלי המניות תתקיים ביום ב' 2.5.88, בשעה 09.30.
על סדר היום: –
קבלת החלטות מיוחדות בדבר: –
א. ארגון מחדש של הון המניות הרגילות ב' של החברה, בנות 0.001 ש"ח, כ"א, על־ידי איחוד למניות רגילות ב' נקובות בשקלים חדשים שלמים בלבד.
ב. שינוי נוסח תקנה 51 לתקנות ההתאגדות של החברה כך שבמקום האמור ברישא לתקנה, הכל מהמילים "אם כעבור" נכלה במילים "היא תדחה" יבוא: "אם כעבור חצי שעה מן המועד שנקבע לאסיפה לא יהיה נוכח המנין החוקי, תדחה האסיפה" (וכו').

האסיפה הנ"ל תתקיימנה במשרדו הרשום של הבנק ברח' אבן גבירול 2, תל־אביב.
אם לא ימצא באסיפה מן האסיפות הנ"ל מנין חוקי כעבור חצי שעה מהמועד שנקבע, כאמור, תדחה האסיפה לשבוע ימים, לאותו יום לאותה שעה ובאותו מקום. אם באסיפה נדחית אז לא ימצא מנין חוקי כעבור חצי שעה מהמועד הקבוע הנ"ל יחשבו בעלי המניות הנוכחים למנין חוקי.

לפי הוראות המנהלים
א. ליפמן, עו"ד
מזכיר הבנק

קולנוע

תל־אביב
אסתר: הסיציליאני 9.45, 7.00, 4.15
אורלי: מוכת ירח 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: בית הזהות 23.15
בן־יהודה: חיזור גורלי 9.45, 7.15, 4.30
גורדון: בצילו של הלם קרב 9.30, 7.30, 5
גת: שאלה של שפיות 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: מאנון 9.45, 7.15, 4.30, 1.30, 11
דיזנגוף 2: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.15, 4.30, 1.30, 11
דיזנגוף 3: תקוה ותהילה 9.45, 7.15, 4.30, 1.30, 11
דקל: השוד 9.30, 7.00
דרייב־אין: עבודה בעיניים 9.30, 7.30
הוד: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 5
המוזיה הישראלית: ללא מוצא 22
הסינמטק הישראלי: הלחישה שבלב 7.00, אורחים כאן בבכורה 9.30
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): יופיה של הזונה 9.30, 7.15, 4.30
חן 1: אימפריית השמש 9.40, מעקב צמוד 7.25, 5
חן 2: מעקב צמוד 9.50, אימפריית השמש 6.30, 3.30
חן 3: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30
חן 4: תרגילים בחיזור 9.50, 7.25
חן 5: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.25, 5, 2–11
לב 1: חופשה בכפר 9.55, 7.40, 5, 2
לב 2: סרבלנות 9.50, 7.30, 5, 2
לב 3: מלאכים בשמי ברלין 9.45, 7.15, 4.45, 2
לב 4: המיצר הצמור 9.45, 7.15, 4.45, 2
לימור: עשבי פרא 9.15, 6.45, 4.00
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7
מקסים: אבא גנב 9.30, 7.30
פאר (לשעבר אלנבי): ויתנייל ואני 17.00, 19.30, 21.40
סינית 1 – הפתיחה ב־15.4.88
סינית 2 – הפתיחה ב־15.4.88
סינית 3 – הפתיחה ב־15.4.88
סמדריה: סגור
סטודיו: דוד טופו – תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15, 5
פריז: יהושע יהושע 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 גלגל אותה
צפון: להתראות ילדים 9.30, 7.00, 4.30
שחף: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
תמוז – רמת־אביב: עו הקוקיה 19.00, 21.30
תכלת: עניין שולי 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: הנודד 9.30, 7.30, 5

ירושלים
אדיסון: הנודד 9.30, 7.30, 4.30
אורנע: עיניים שחורות 9.15, 6.45
אוריון 1: עשבי פרא 9.30, 7
4.30 ריקוד מושחת
אור 2: הקיסר האחרון 8.30, 5.30
3.45 האינטסלטור
אור 3: תל־אביב לוס אנג'לס 9, 7, 4.30
23.15 בודבייקר
אור 4: הלם קרב 9, 7, 4.30
23.15 בלק פלש המקסין
אור 5: מעקב צמוד 9, 7, 4.30
בית אגרון: בשם כל בני ביתי 5.45
החברים של אלכס 8.15
הסנגו האחרון בפריז 22
אורנביל: אימפריית השמש 8.30, 5.30
כפיר: מוכת ירח 9.30, 7.30, 16.30
מיטשל: חיזור גורלי 9.45, 7.15
סמדר: חופשה בכפר 9.30, 7.30
עדן: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 4.30
רון: השוד 9.30, 7.30, 5
תיאטרון ירושלים: להתראות ילדים 9.30, 7

חיפה
אורה: הנודד 9.15, 7, 4.30
אורלי: יופיה של הזונה 9.15, 7
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: אי אפשר לקנות אהבה 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: עבודה בעיניים 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: חיזור גורלי 9.00, 6.45, 4.30
עצמון 3: ריקוד מושחת 9.15, 7, 4.30
פאר: שחיתות בברזל 9.15, 7, 4.30
קריהשר: דוד טופו – תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7, 4.30
רון: מוכת ירח 9.30, 7, 4.30
רב גת 1: שאלה של שפיות 9.15, 6.50, 4.30
רב גת 2: אימפריית השמש 9, 6
רב אור 1: מעקב צמוד 9.15, 6.50, 4.30
רב אור 2: הקיסר האחרון 8.15, 5
רב אור 3: השוד 9.15, 6.45, 4.30
שביט: בצילו של הלם קרב 9.00, 7

קריות־חיפה
ספיר: אבא רד ממני 9.15, 7
סביון: שאלה של שפיות 9.15, 7
אורות: חיזור גורלי 9.15, 7
בית העם: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7
היובל: תל אביב לוס אנג'לס 9.15, 7
ניצן: עבודה בעיניים 9.15, 7

אשדוד
צמרת: הלם קרב 9.30, 7.15
אשדוד: עבודה בעיניים 9.30, 7.15

אשקלון
אסתר: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
מגדל: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15
רחל: לילה מגביב 9.30, 7.30

באר־שבע
חן: עבודה בעיניים 9.15, 7, 5
היכל התרבות: מעקב צמוד 21.15, 19.00

הרצליה ■ רמת השרון
היכל: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 5
מלון דניאל: עשבי פרא 9.30, 6.45
כוכב: אבא גנב 19.00

עפולה
מופיתרון: הצעקה לחופש 9.00

חולון ■ בת־ים
אורנים: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
ארמון: דוד טופו – תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7
מגדל: שאלה של שפיות 9.30, 7.30
עצמאות: הנודד 9.30, 7.30, 5.00
מתנ"ס קרית שרת: לחישה רועמת 9.30, 7.15 נוס מכוכב אחר 4
סביר: חיזור גורלי 9.45, 7.15, 4.30
ריטה: עבודה בעיניים 9.30, 7.15

חדרה
חדרה: חיזור גורלי 9.15, 7

כפר־סבא ■ רעננה
עמל: עבודה בעיניים 9.15, 7
חן: חיזור גורלי 9.15, 7
אורות: סגור

לוד ■ רמלה
אורלי: סגור
בית זית: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15
אורה: ללא מוצא 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו
הוד: הנודד 9, 7
רון: סגור
אמפיתיאטרון: סגור
הוד: ללא מוצא 21.30, 19.15

נתניה
סמדריה: עיניים שחורות 17.00, 19.15, 21.30
אסתר: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
שרון: ריקוד מושחת 9.15, 7, 5

פתח־תקוה
שלום: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
היכל 1: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 5
היכל 2: חיזור גורלי 9.45, 7.15, 4.30
היכל 3: הנודד 9.30, 7.30, 5

קרית שמונה
שגיר: עבור הבארים 9.15, 7.15

ראשל"צ ■ רחובות
ג.ג. רון 1: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 5
ג.ג. רון 2: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5
נעמן: הנודד 9.30, 7
ראשון: סגור
בית העם: הלם של כבוד 9.15, 7.15
דורה: חיזור גורלי 9.30, 7
חן: עבודה בעיניים 9.15, 7.15

קרית אונו
מתנ"ס: סגור

רמת־גן וגבעתיים
ארמון: שאלה של שפיות 9.45, 7.25, 5
ארמון: סגור
לילי: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7.15, 5
הדר: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
רב בן 1: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5
רב בן 2: אימפריית השמש 9.15, 6.15
רב בן 3: ללא מוצא 9.50, 7.30, 5
רב בן 4: הקיסר האחרון 9.15, 6.15
שביט: חיזור גורלי 9.30, 7